

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ZEMLJA STRANCIMA NA DAR!?

Photo By Drazenovic

**BROJ
633**

Subotica, 29. svibnja 2015. Cijena 50 dinara

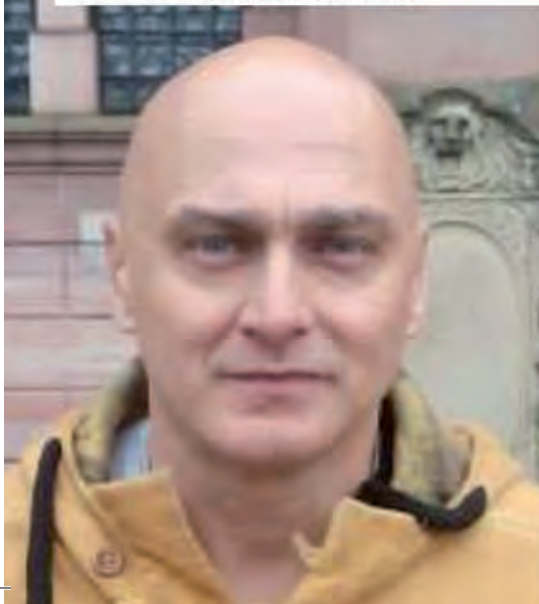

**NAJVAŽNIJI TROKUT
HNV, MINISTARSTVO, ŠKOLA**

**NATJEČAJ U SOMBORU,
HRVATIMA NAJMANJE**

SUSRET MLADIH U SOTU

**INTERVJU
BORIS MAŠIĆ**

**Sjećanja
i budućnost**

POSTAVITE OGLAS

**JEDNOSTAVNO,
BRZO,
LAKO...**

Svastara ONLINE
PLUS

Informativne novine u Svaštari
PLUS

POSLOVNI IMENIK

[Naslovna](#)
[Predaja oglasa](#)
[Marketing](#)
[Kontakt](#)
[Moja stranica](#)
[Odjavi se](#)

Svastara >> Oglasi
2741 Rezultata pronadeno za Automobili - prodaja

Filteriraj rezultate
Cena
 od do
Oglasi sa slikom: ☐

Kategorije
Nekretnine
Kuća - prodaja 2759
Kuća - zamena 176
Kuća - potražnja 69
Stanovi - prodaja 2138
Stanovi - zamena 123
Stanovi - potražnja 29
Iznajmljivanje - pos 1229
Iznajmljivanje - pos 97
Vikend kuće 99
Garaže - prodaja 46
Garaže - iznajmljivanje 64
Biznis
Poslovni inventar 253
Poslovni pr. - prodaja 156
Poslovni pr. - izn 261
Financije, novac 28
Građevinarstvo
Građevinski placovi 235
Građevinski materijal 172
Oprema za kupatilo 71
Nameštaj 697
Tehnika
Mašina, alat 921
Rezervoari, burad 141
Peći, grejna tehnika 681
Elektronika
Elektronika 79
Audio oprema 111
DVD i sat. oprema 37
TV aparati 262
Foto oprema, kamere 51
Telefoni 496
Računari i oprema 469
Bele tehnika 553
Zamrzivači, frižideri 197
Auto - Moto
Automobili - prodaja 2741
Automobili - potražnja 149
Dio limi vozila 48
Teretna i autobusi 321
Autoprikolice 62
Autodelovi 1406
Poljoprivreda
Poljo. mašine i pribor 2723
Poljo. zemljište, ograde 596
Salaši 96
Domaće životinje 1259
Prehrana 410
Bilje 413
Turizam 32
Hobi, sportski pribor 228
Muzeji, instrumenti 182
Kućni ljubimci i opt 980
Knjige, učila 50
Opuka, nastava 219
Antikiteti, nakit 328
Zabava, kultura

Najnoviji oglasi:

Alfa Romeo 33 boxer
Alfa Romeo 33 u dobrom stanju, motor 1.3. 87. godište. Registrovana godinu dana. Prva boja, metalic siva, motor extra...
18.01.2015. **550 €** (58.036 dinara)

VW Golf tek reg!
VW Golf 1, 4 zimske gume, motor 1.3 benzina, odličan i mali potrošač. Dobar auto za pećanje, posao i svoje potrebe.
19.01.2015. **360 €** (37.987 dinara)

Ford Fiesta 1.4TDCI 2004god.!
Ford Fiesta 1.4TDCI 50KW 162000km. Auto je u odličnom stanju, lepo je ocuvan. Motor, limarija i enterijer...
19.01.2015. **2.350 €** (247.972 dinara)

Buba automobili
VW Buba automobil u odličnom stanju... Ruma vlasnik...
19.01.2015. **Po dogovoru**

Opel Omega
Opel Omega 2002. godište prodajem ili menjam. Auto je u ekstra stanju ima sve od opreme. Ja sam vlasnik...
18.01.2015. **2.450 €** (258.524 dinara)

Yugo Florida in 1.3
Yugo Florida 1.3 in cele boje. 2005. god. registrovan do juna. Ima atestiran gas.
18.01.2015. **500 €** (52.760 dinara)

Golf 1 TAS
VW Golf 1 TAS u dobrom stanju limarija i motor perfektno dobro radi. unutra gas ima nova boca. atestiran 5 godinu. Cena...
18.01.2015. **600 €** (63.312 dinara)

Renault Megane 1.6 16 V
Renault Megane 1.6 16 V, registrovan do 12.2015. Sve od opreme, alu felne. 2002. god., prešao 180 hiljada km. Ocuvan.
18.01.2015. **3.100 €** (327.112 dinara)

Suzuki Swift 1.3
Suzuki Swift '91, 1.3 sedan benzin/gas komplet ili za delove. Registracija istekla 2013.
18.01.2015. **250 €** (26.350 dinara)

Opel Astra Classic 2000.g. 1.4 plin
Opel Astra F Classic 2000. g. 1389 kubika 44 kw, atestiran plin, točak boca, radi i na benzin i na plin, nov...
18.01.2015. **1.860 €** (174.105 dinara)

Sačuvani oglasi
Nemate sačuvane oglase

Marketing

V.I.P. pristup preko 6265
Svakog ponedjeljka od 8 sati imate ekskluzivnu mogućnost da do potrebnih informacija dođete pre svih.

Kursna lista

EUR	122.38
USD	105.87
CHF	122.37
GBP	160.35
AUD	87.02
CAD	88.56
JPY	0.9
RUB	1.62
HRK	15.92
KWD	359.95
HUF	0.38

www.svastara.rs

VOJVOĐANSKA
Svastara

IX SuSajam

Међународни и регионални сајам
Nemzetközi és Regionális Vásár
Međunarodni i regionalni sajam

4-6. 6. 2015. 6. 4-6.

Хала спортова | Sportcsarnok | Dvorana sportova

Јавно комунално предузеће
"Суботичке пијаце"

Szabadkai Piacok
Kommunális Közvállalat

Javno komunalno poduzeće
"Subotičke tržnice"

Локална самоуправа
Града Суботице

Szabadka Város
önkormányzata

Lokalna samouprava
Grada Subotica

Покрајински секретаријат
за привреду

Tartományi Gazdasági
Titkárság

Porajinsko tajništvo
za gospodarstvo

Регионална привредна
комора Суботица

Körzeti Gazdasági
Kamara Szabadka

Regionalna gospodarska
komora Subotica

В-Ланд сајмови

V-Land Kiállítások

V-Land sajmovi

Hrvatski kulturni centar “Bunjevačko kolo”

Autor teksta: Marjan Kiš

Po motivima teksta Đure Franciškovića

Č'A GRGINA HUNCUTARIJA

Režija: Marjan Kiš

Komedija u dvi pole a čettri slike

Dušan Ivić č'a Grgo
Lazo Jaramazović gazda Bruno
Jasna Kujundžić žena mu Amalka
Nataša Vojnić Tunić njeva ćer Ružica
Marjan Kiš gazda Time
Bernadica Vojnić Mijatov ... birtašica Ljubica
Miroslav Brajkov komšija Bela
Alan Marcikić komšija Lojzija
Josip Skenderović Beno uručitelj
Mario Francišković Dule žandar
Sanja Matić šantava Marica

U mijani i na veridbi sviraju i igraju naši najbolji tamburaši i folklorci.

Praizvedba - subota 30. V. 2015. u dvorani HKC “Bunjevačko kolo”

Repriza - nedilja 31. V. 2015. u dvorani HKC “Bunjevačko kolo”

Još jedna repriza - nedilja 07. VI. 2015. u dvorani “Narodnog kazališta” Subotica

Pridstave počinju u 19:30 časova

Karte se mogu kupiti u prostorijama HKC “Bunjevačko kolo”, Preradovićeva 4.

Karte : 300 din.

Informacije na tel. : 024/ 556-898

AKTUALNO

Nastavak rada na uobličavanju Akcijskog plana u pogledu nacionalnih manjina ... 7

TEMA

Okrugli stol o perspektivi hrvatske nastave u Vojvodini

HNV, Ministarstvo i škola – najvažniji trokut..... 10-11

Tribina poljoprivrednika o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu

Tajno i brzo – strancima na dar .. 14-15

INTERVJU

Boris Mašić, predsjednik Udruženja podunavskih Nijemaca *Adam Berenc* Apatin

Nacionalne zajednice bi morale više surađivati 12-13

SUBOTICA

Blagoslovljen novi studio hrvatskog uredništva Radio Marije Srbije

Radio mira 18

ŠIROM VOJVODINE

Skupština Udruge za povrat imovine u Somboru

Bolji zakon, brža restitucija 22

Susret mladih Srijemske biskupije u Sotu

Za odgovornu mladost 26

KULTURA

Priznanje Kulturno prosvjetne zajednice Srbije

Zlatna značka za Ljiljanu Crnić i Ivana Piukovića..... 33

SPORT

Josip Đanić, nogometaš

Igrač zadaće 55

Svjedočenja

Najvažniji skup Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata održan je protekloga vikenda pod visokim pokroviteljstvom predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar Kitarović.

Zajednica je održala redovitu skupštinu i izabrala novo vodstvo, održana je kulturna manifestacija *Dani srijemske kulture* i obilježena dvadeseta godišnjica izlaska glasila *Zov Srijema*. O svemu tome piše naš nekadašnji redoviti, a sada, još uvijek naš, ali tek povremeni dopisnik Zlatko Žužić i glavni urednik spomenutog glasila od 2002. godine. Čestitamo izabranima, čestitamo na obljetnici, i žao nam je što naš kolega ne može više, zbog obveza na radnom mjestu, redovito pisati za tjednik o događanjima u Hrvatskoj, osobito o srijemskim Hrvatima koji su svoj zavičaj morali, ne svojom voljom, napustiti.

Podsjetilo nas je to i na jednu našu staru rubriku za koju je pisao Zlatko Žužić. Rubrika se zvala *Svjedočenja*, a u njoj smo objavili priče nekadašnjih stanovnika Beške, Gibarca, Golubinaca, Hrtkovaca, Kukujevaca, Nikinaca, Slankamena, Petrovaradina i Srijemske Mitrovice, a danas stanovnika sela i gradova diljem Hrvatske. Svjedočenja su objavljivana 2007. i 2008. godine i sve je to sačuvano i arhivirano na stranicama *Hrvatske riječi* – dostupno i u arhivi na web stranicama. Na tu rubriku podsjetili smo se i nedavno na predstavljanju projekta *Nepodobni građani* Vojvođanskog građanskog centra. Dobro je to što i udruge koje nisu manjinske pokušavaju podsjetiti na sve ono što je rat ostavio za sobom ne samo u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini već i u Srbiji, to jest Vojvodini. Zašto je važno i zašto podsjećamo i na Svjedočenja objavljenja u našem listu? Kažu stručnjaci, treba prvo ovladati prošlošću kako bi se moglo krenuti dalje. Mnogi pak danas ponavljaju frazu – ostavimo povijest povjesničarima. Međutim problem je u tome što povijesni događaji ne »žive« samo u knjigama i udžbenicima već žive i u sjećanjima ljudi. A ta sjećanja oblikuju i političku kulturu i utječu na građansko povjerenje. A bez povjerenja nema stabilnog demokratskog poretka. E sada, kad su ta sjećanja različita kako graditi povjerenje ako se o njima ne govori, ne piše i ako ne postanu dio zajedničke kulture sjećanja. Svjedoci smo bili da je manipulacija prošlošću imala veliku ulogu u pripremi rata. Danas pak vidimo da svaka izjava koja se tiče prošlosti može oživjeti i podgrijati stare sukobe. Svjedoci smo i da u kulturi sjećanja većine nema baš puno mjesta niti senzibiliteta za sjećanja manjina. Ona kao da ne postoje. Zato su važna svjedočenja i zato je važno podsjećanje. Jer iako su danas sjećanja manjina potisnuta iz javnog diskursa ne smijemo ih prepustiti zaboravu. Ona su sačuvana, a možda će jednog dana postati i dijelom zajedničkog sjećanja.

J. D.

SJEDNICA SKUPŠTINE APV O RESTRUKTURIRANJU ELEKTROPRIVREDE SRBIJE

Zadržati decentraliziran sustav distribucije

Povodom planova da se postojeća četiri privredna društva za distribuciju električne energije na području Republike Srbije među kojima je i PD *Elektrovojvodina* Novi Sad pripoje *Elektrodistribuciji* Beograd, na prijedlog pokrajinske Vlade, Skupština Autonomne Pokrajine Vojvodine usvojila je 26. svibnja na svojoj 44. sjednici Informaciju o restrukturiranju JP *Elektroprivreda Srbije* i donijela sljedeće zaključke:

Gašenje PD *Elektrovojvodina* d.o.o. Novi Sad, smatra se štetnim po interese Autonomne Pokrajine Vojvodine i interese građana i građanki Pokrajine.

Insistira se na realizaciji svih zaključaka Skupštine AP Vojvodine od 14. prosinca 2012. godine, kada je prvi put bila aktualna tema o restrukturiranju JP *Elektroprivreda Srbije*.

Predlaže se Vladi Republike Srbije da predstavnike Skupštine Autonomne Pokrajine Vojvodine, Pokrajinske vlade i Sindikalne organizacije PD *Elektrovojvodina* Novi Sad, uključi u rad stručnih timova za reorganizaciju JP *Elektroprivreda Srbije* i razdvajanje elektrodistributivne djelatnosti.

Skupština AP Vojvodine predlaže da se zadrži decentraliziran sustav za distribuciju i upravljanje distributivnim sistemom, i stoga smatra da je potrebno formirati više operatera, te predlaže Vladi Republike Srbije da PD *Elektrovojvodina* Novi Sad bude jedan od operatera za distribuciju električne energije i upravljanje distributivnim sustavom.

Predlaže se Vladi Republike Srbije da PD *Elektrovojvodina* Novi Sad, kao kompanija od strateškog značaja za AP Vojvodinu, zadrži status privrednog društva, radi osiguranja kvalitetnije i sigurnije isporuke električne energije kupcima, kao i očuvanja imovine građana i privrednih subjekata s teritorija AP Vojvodine čijim je sredstvima izgrađena infrastruktura.

Informaciju o restrukturiranju JP *Elektroprivreda Srbije* pripremio je Pokrajinsko tajništvo za energetiku i mineralne sirovine. U njoj su navedene aktivnosti Pokrajine koje se odnose na ovaj problem, kao i osnovni usporedni podaci o poslovanju svih pet privrednih društava za distribuciju električne energije u Srbiji, kao i moguće posljedice centralizacije ovog sustava i gašenja PD *Elektrovojvodina* Novi Sad.

Prema podacima iz 2014. godine, *Elektrovojvodina* je ostvarila dobit od 2.328.393.000 dinara, dok je *Elektrodistribucija* kojoj bi trebalo da se pripoji ovo privredno društvo, prošle godine ostvarila gubitak u poslovanju, navodi se između ostalog u informaciji koju je zajedno sa navedenim zaključcima na sjednici Skupštine, pokrajinskim zastupnicima obrazložio mr. **Nenad Stanković**, član Pokrajinske vlade i pokrajinski tajnik za energetiku i mineralne sirovine.

Josipović osniva novu stranku

Bivši predsjednik Republike Hrvatske **Ivo Josipović** najavio je Bospivačku skupštinu svoje nove stranke za 31. svibnja, a ta stranka će se zvati *Naprijed Hrvatska – Progresivni savez*. Izabranim imenom, misle Josipovićevi suradnici, sugerira se proreformski karakter te nove stranke. Bivši predsjednik, više puta je istaknuo da svoju stranku vidi kao nosač reformskih inicijativa, odnosno kao političko sredstvo za provođenje velikih i ozbiljnih reformi, kakve je predlagao i u svojoj predsjedničkoj kampanji.

A zašto progresivizam? Na to pitanje hrvatskih novinara, Josipović ističe da je prvo riječ o ideji Hrvatskoj prijeko potrebnoj otvorenoj, uključivog i participativnog društva, te drugo, progresivističke političke platforme i društvenih pokreta koji su snažno proreformski orijentirani.

Z. S.

SDP odbio poziv na dijalog

Hrvatska demokratska zajednica je prošle nedjelje, 24. svibnja, objavila sadržaj pisma u hrvatskim medijima, koje je

predsjednik te stranke **Tomislav Karamarko**, nekoliko dana ranije uputio predsjedniku Socijaldemokratske partije, premijeru **Zoranu Milanoviću**, pozivajući ga na dijalog. U priopćenju iz HDZ-a navode, kako je Milanović »odbio razgovarati«, ta da je »poziv na dijalog iskoristio za dodatno podgrijavanje ozračja obračuna u društvu.«

Pismo Tomislava Karamarka je u cijelosti objavio i HRT, u kojemu se među ostalim navodi i sljedeće: »Učestali prijevori i sve dublje podjele u vezi obilježavanja nacionalnih praznika, odavanje pijeteta žrtvama totalitarnih režima, pokroviteljstva nad važnim povijesnim događajima i načina obilježavanja tih događaja nedvojbeno ukazuju da naše društvo niti 25 godina od osamostaljenja i uspostave demokracije oko tih pitanja nije postiglo konsenzus. S druge strane, teška gospodarska kriza tjera nas da kao narod sve svoje snage usmjerimo na rješavanje gospodarskih i socijalnih problema, umjesto da ih rasipamo na nepotrebne prijevore i podjele... Stoga Vas pozivam na sastanak kako bi razgovarali o protokolima za gore navedene događaje i što prije otklonili prijevore i podjele koje nepotrebno opterećuju naše društvo.«

SDP je priopćenjem reagirao na ovo pismo, a poziv na dijalog su odbili: »Hrvatske institucije su mjesto za razgovor u skladu s Ustavom i zakonima države, jer se tamo razgovori odvijaju pred očima nacije... Od premijera Milanovića i dalje ostaje otvoren, davno upućen poziv,

PROBLEMI MANJINSKIH GLASILA

Visoke cijene zakupa poslovnog prostora

Odbor za informiranje Skupštine Autonomne pokrajine Vojvodine održao je 21. svibnja sjednicu na kojoj se upoznao s tekućim problemima javnih glasila Hlas ludu i Ruske slovo i tim povodom donio odgovarajuće zaključke. Osim članica i članova Odbora, sjednici su prisustvovali i predstavnici Pokrajinskog tajništva za kulturu i javno informiranje, Pokrajinskog zaštitnika građana – ombudsmana, nacionalnih vijeća Slovaka i Rusina, kao i direktori novinsko izdavačkih

ustanova Hlas ludu i Ruske slovo, koji su Odbor upoznali s problemima u radu ovih javnih glasila.

Oni su se Odboru obratili s molbom da im se pomogne u prevazilaženju problema u vezi sa zakupom prostorija u kojima se od svog osnivanja nalaze uredništva spomenutih medija, a koje se nalaze na drugom katu poslovne zgrade poduzeća Dnevnik holding ad u restrukturiranju. Prema riječima predstavnika spomenutih glasila, nakon nedavnog povećanja cijena zakupa poslovnog prostora, doveden

je u pitanje opstanak i dalji rad redakcija Hlas ludu i Ruske slovo.

Tim povodom, Odbor je jednoglasno donio zaključak da predloži Pokrajinskoj vladi da preko resornog pokrajinskog tajništva iznađe mogućnosti da pomogne ovim javnim glasilima, kao i da im se nakon prodaje, odnosno privatizacije Dnevnika koja se očekuje, iz dijela vlasništva Pokrajine u tom poduzeću, osiguraju adekvatne prostorije.

Odbor za informiranje je na sjednici podržao i stav nacional-

nih vijeća nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica, da se lokalni mediji koji izvještavaju na manjinskim jezicima izuzmu iz postupka privatizacije. Takav stav članicama i članovima Odbora priopćila je Ana Tomanova Mikanova, predsjednica Nacionalnog vijeća Slovaka, koja je ocijenila da bi privatizacija uskoro mogla dovesti i do gašenja nekih manjinskih medija i da ne postoje jasne garancije, mogućnosti i mehanizmi zaštite od toga.

gospodinu Karamarku na javnu televizijsku debatu o svim ozbiljnim problemima o kojima želi razgovarati», stoji u odgovoru SDP-a.

Z. S.

Nastavak rada na uobličavanju Akcijskog plana u pogledu nacionalnih manjina

U cilju izrade sveobuhvatne analize primjene Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina s temeljnim fokusom na usuglašenost s međunarodnim standardima, od 27. do 29. svibnja je u Beogradu održan ekspertni sastanak (TAIEX) s prof. dr. **Rainerom Hofmannom**, u organizaciji Europske komisije – Ravnateljstva za susjedsku politiku i proširenje i Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave. Ekspertni sastanak, u kojem je sudjelovao i predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća dr. **Slaven Bačić**, održan je imajući u vidu odluku Ustavnog suda, kojim su stavljene izvan snage pojedine odredbe Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina. Ova analiza bit će polazna osnova za izmjenu i dopunu Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina, što je sukladno preporukama Savjetodavnog komiteta Okvirne konvencije Savjeta Europe o zaštiti nacionalnih manjina i predstavlja jednu od aktivnosti predviđenih Akcijskim planom za Poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava.

Preporuke glede službene uporabe jezika nacionalnih manjina

U skladu sa ovlaštenjem da sprovodi istraživanja kako bi stekao uvid u stanje ljudskih prava, identificirao probleme i formulirao preporuke u cilju ostvarivanja, zaštite i unapređenja ljudskih prava, Pokrajinski zaštitnik građana-ombudsman je sproveo istraživanje o

tome u kojoj mjeri zaposleni u pokrajinskim tajništvima, kao dijelu pokrajinske uprave, vladaju jezicima nacionalnih manjina, je li poznavanje jezika koji su u službenoj uporabi u tijelima APV uvjet za zasnivanje radnog odnosa na određenim radnim mjestima, kao i na koji način su zaposleni dokazivali da vladaju određenim jezikom. Nakon sumiranja rezultata, Pokrajinski ombudsman je uputio pojedinačne preporuke pokrajinskim tijelima uprave u cilju unapređenja stanja u oblasti službene uporabe jezika i pisama nacionalnih manjina koji su u ravnopravnoj službenoj uporabi u tijelima APV.

Generalni konzul Dragan Đurić u oproštajnom posjetu NIU Hrvatska riječ

Generalni konzul Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici **Dragan Đurić** posjetio je u petak, 22. svibnja, Novinsko-izdavačku ustanovu *Hrvatska riječ*. U krakom i srdačnom razgovoru s ravnateljem ustanove **Ivanom Karanom** generalni konzul Dragan Đurić je najavio svoj odlazak iz Subotice

nakon tri godine vođenja konzulata, te izrazio zadovoljstvo boravkom u Subotici, suradnjom s lokalnom samoupravom, čelništvom, profesionalnim ustanovama i udrugama hrvatske manjinske zajednice.

Uposlenicima ustanove je žaželio puno uspjeha u daljnjem radu na informiranju Hrvata u Srbiji.

ZAJEDNICA PROTJERANIH HRVATA IZ SRIJEMA, BAČKE I BANATA

Sjećanja i budućnost

U sklopu dvodnevne manifestacije održana je i 13. izborna skupština Zajednice, na kojoj je još jedan mandat dobio je dosadašnji predsjednik Mato Jurić

Zajednica protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, sa sjedištem u Zagrebu, organizirala je 22. i 23. svibnja u Zagrebu i Zaprešiću kuturnu manifestaciju *Dani srijemske kulture*.

Prvog dana ove kulturne manifestacije održan je *Susret srijemskih pjesnika* na kojem su nastupili pjesnici iz Srijema i hrvatski pjesnici podrijetlom iz Srijema, čija su književna djela, između ostalog, objavljena i u okviru Biblioteke *Srijemski Hrvat* Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata.

Također, obilježena je i dva-desetogodišnjica izlaska glasila Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata *Zov Srijema*, koji izlazi četiri puta godišnje, a s osnovnim ciljem informiranja svoga članstva s radom Zajednice kao i potrebe njegovanja nacionalnog i vjerskog identiteta Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata.

POKROVITELJSTVO PREDSEDNICE

Drugog dana ovog kulturnog događanja Zajednica protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata održala je 23. svibnja u Pučkom otvorenom učilištu u Zaprešiću svoju redovitu, 13. po redu Izbornu skupštinu. Ovaj najvažniji skup iseljenih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata održan je pod visokim pokroviteljstvom predsjednice Republike Hrvatske **Kolinde Grabar Kitarović**, a

okupili su se Srijemci iz cijele Hrvatske, jer Zajednica djeluje kroz devet ogranka (Osijek, Požega, Virovitica, Koprivnica, Bjelovar, Rijeka, Poreč, Zadar i Zagreb) i devet zavičajnih klubova koji su organizirani prema mjestu stanovanja iz kojih su srijemski Hrvati doseljavali (Beška, Gibarac, Golubinci, Hrtkovci, Kukujevci, Nikinci, Slankamen, Petrovaradin i Srijemska Mitrovica).

Prije Izborne skupštine izaslanstvo Zajednice u sastavu: **Mato Jurić**, predsjednik, **Vlatko Fijala**, predsjednik Skupštine i **Jelena Dodig**, predsjednica Glavnog odbora te predstavnik grada domaćina **Miljenko Šoštarić**, pročelnik Upravnog

Novi – stari predsjednik Zajednice Mato Jurić

Josipa Jelačića u Novim dvorima Jelačićevim, dok je svetu misu za Srijemce i njihove goste služio u crkvi sv. Ivana Krstitelja u Zaprešiću vlč. **Ivan Frkonja**, župnik župe sv. Petra Apostola. Misu je pjevao Mješoviti zbor HKPD-a **Jelačić** iz Petrovaradina izvođeci i pjevane misne dijelove skladane od **Franje Štefanovića**.

IZBORNA SKUPŠTINA

Izbornu skupštinu Zajednice otvorio je predsjednik Skupštine prof. Vlatko Fijala. Svi prisutni su minutom šutnje odali počast svim preminulim Srijemcima,

sjedniku dr. sc. **Franji Tuđmanu** te svim hrvatskim braniteljima koji su svoj život utkali u slobodu Hrvatske.

Nakon izbora radnih tijela Skupštinu su pozdravili i brojni gosti iz javnog života Republike Hrvatske te predstavnici hrvatskih kulturno-prosvjetnih društava iz Srijema. U ime grada domaćina sve prisutne je pozdravio i uspješan rad Skupštini poželio **Drago Bago**, predsjednik Gradske skupštine Grada Zaprešića, ustvrdivši kako je počašćen što Grad Zaprešić može ugostiti Srijemce iz cijele Hrvatske, ali i one s druge strane državne granice. »Grad Zaprešić i njegovih trideset tisuća stanovnika imaju otvoreno srce za sve koji taj grad izaberu za svoje mjesto stanovanja pa tako i za vas iz Srijema koji ste se nastanili u našem kraju. Osim toga, nas trajno povezuje i naš ban **Josip Jelačić**, koji je rođen u Petrovaradinu, u Srijemu, a svoj život završio u Zaprešiću i pokopan u Novim dvorima Jelačićevim«, rekao je Drago Bago.

TURBULENTA POVIJEST

Dopredsjednik Hrvatskog društva političkih zatvorenika **Đuro Perica** podsjetio je na turbulentnu povijest Srijema i ustvrdio kako je »Srijem uvijek bio i jest naša domovina, prem-

SRIJEMSKA DUŠA ČVRSTO ČUVA SVOJ IDENTITET

Saborski zastupnik i počasni član Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata **Zdravko Ronko** poručio je ovom prigodom: »Bez obzira što ste stoljećima na vjetrometini zbivanja, što vam sudbina nije bila sklona, drago mi je što vam nisu uspjeli uzeti ono što vam je trajno u srcu i duši – vaš Srijem. Naravno, ljudski i kršćanski je praštati, ali ne i zaboraviti. Nikako zaboraviti, jer zločin je zločin i zločinci moraju doći pred lice pravde. Danas se divimo srijemskoj duši, širokoj kao panonska ravan, duši koja sigurno daje za pravo onima koji su s nama da vjeruju u nas i da mi vjerujemo u vas. Ta široka srijemska duša tako snažno, tako čvrsto čuva svoj identitet, svoju tradiciju, svoje običaje i daruje ih lijepoj svojoj domovini. Hvala vam na tome.«

odjela za gospodarski razvoj i financije Grada Zaprešića, položili su vijence na grob bana

Bačvanima i Banaćanima, utemeljitelju Zajednice **Ivanu Bonusu**, prvom hrvatskom pred-

Sudionici skupštine

Matija Benčić, Petar Andrić, Ivo Martinović, Ante Gotovac, Ivan Jurić – Đesi, Stjepan Smolčić, Zvonimir Cvijin, Zvonko Ubrenić, Stjepan Šmit, Stjepan Šutija, Zvonimir Pažin, Zlatko Žužić, Antun Plivelić, general Franjo Feldi, Mladen Čavar, Stjepan Vuković, Jelena Dodig, Igor Kušeta, Ana Kiš, Slaven Stojanović, Marko Majić, Antun Dokoza, Ivan Martinović, Darko Koritar, Pavo Raič, Pero Marić, Zdravko Rukavina, Andrija Mesić, Vlatko Krznarić, Ruža Mamić-Omaljev, Jozo Topić, Mihael Miletić, Darko Kovačević, Stjepan Bodor, Goran Roksandić, Milan Plivelić, Petar Andrić – stariji, Mile Karačić, Antun Poljak, Davor Krznarić, Stjepan Gašparović – Petojka, Marijan Jergovski, Ivana Andrić Penava, Tomislav Jecić, Božo Galot, Josip Špehar, Tatjana Rigo, Ljubica Kolarić

da nije dio Hrvatske, on je naša domovina, on je u našim srcima i u našim mislima. I sam sam dobar dio svog djetinjstva proveo u Kukujevcima, te sam zahvaljujući i vama ponosan što sam Srijemac.« Đuro Perica je poželio da svi oni koji budu izabrani u tijela Zajednice časno obnašaju svoju dužnost, kao i njihovi dosadašnji predstavnici.

Nazočnima se obratio i **Darko Sarić Lukendić**, predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća u Republici Srbiji, i ukratko upoznao prognane Srijemce s trenutnom situacijom glede hrvatske nacionalne zajednice u Republici Srbiji i njihovim aktivnostima u procesu ulaska u Europsku uniju, dok je **Petar Pifat**, predsjednik HKPD-a *Jelačić* iz Petrovaradina predstavio to Društvo i njihove buduće aktivnosti.

Počasi predsjednik i jedan od utemeljitelja Zajednice **Antun Plivelić** u svom je pozdravnom govoru podsjetio na masovni egzodus srijemskih Hrvata početkom i sredinom devedesetih godina prošlog stoljeća, koji su zapravo i rezultirali osnivanjem Zajednice u prosincu 1991. godine te naglasio srijemsko zajedništvo kao najveću snagu Zajednice, koja joj je i osigurala kontinuitet kroz 24 godine svoga djelovanja. »Bilo je to teško vrijeme koje je od nas tražilo mudre odluke, vruće srce i

hladnu glavu«, ustvrdio je Antun Plivelić i dodao kako je upravo Zajednica bila ta snaga koja je pomagala Hrvatima iz Srijema, Bačke i Banata u njihovim najtežim trenucima.

PLANOVI I NOVO VODSTVO

Predsjednik Mato Jurić podnio je izvještaj o radu Zajednice u proteklom razdoblju te naznačio osnovne smjernice njenog djelovanja u budućem radu: nastavak izlaženja glasila Zajednice *Zov Srijema*, održavanje kulturno-tradicijske manifestacije *Srijemska svinjokolja*, održavanje godišnjih skupova zavičajnih klubova i ogranaka koji djeluju u sklopu Zajednice, nastavljanje uspješne suradnje s Katoličkom crkvom u Srijemskoj biskupiji i župnicima. »Svjesni težine političke i ekonomske situacije Hrvata u Republici Srbiji svoje aktivnosti usmjerit ćemo i na još bolju suradnju s njima kao bi i mi dali svoj doprinos opstanu Hrvata na tim prostorima. I danas zahvaljujem Bogu i Božjoj providnosti što nam je u onim teškim vremenima kada smo odlučivali otići ili ostati dao snagu i razum jednima da ostanu, a drugima koji su bili svjesni da moraju otići da odu, jer da nisu otišli sudbina bi nam svima bila gora«, rekao je predsjednik Jurić.

U radnom dijelu Izborne skupštine izabrano je i novo čelnništvo Zajednice. Za predsjednika Skupštine u novom mandatu izabran je ponovno Vlatko Fijala, za predsjednika Zajednice još jedan mandat

Predsjednik HKPD-a *Jelačić* Petar Pifat predao je prigodni dar predsjedniku Zajednice

dobio je dosadašnji predsjednik Mato Jurić, za dopredsjednike su izabrani **Smiljko Barišić**, **Petar Gašparović**, **Jakov Ivančić**, dr. sc. **Luka Štilinović** i **Stjepan Šmit**, a u Nadzorni odbor izabrani su **Petar Jurčić**, **Ruža Čorković** i **Zlatko Lisac**. Jednoglasno je izabran i novi Glavni odbor, najviše izvršno tijelo Zajednice u sastavu: dr. sc. Luka Štilinović,

Dumić, **Marko Gajdašić**, **Dragan Pavlović**, **Marija Martinović**, **Marko Gajdašić**, **Mata Barišić**, **Smiljko Barišić**, **Jakov Ivančić**.

Nakon Skupštine slijedilo je druženje uz prigodni domjenak i glazbu tamburaškog ansambla HKPD-a *Jelačić* iz Petrovaradina.

Zlatko Žužić

OKRUGLI STOL O PERSPEKTIVI HRVATSKE NASTAVE U VOJVODINI

HNV, Ministarstvo i škola – najvažniji trokut

Ovdje ima dosta toga što se može poboljšati i unaprijediti i moja ocjena bi što se tiče rada bila dobra četvorka, rekla je mr. sc. Vera Šutalo

Perspektiva hrvatske nastave u Vojvodini bila je tema okruglog stola održanog u ponedjeljak, 25. svibnja u Tavankutu. Koordinatorica skupa bila je **Marina Balažev**, jedna od profesorica hrvatskog jezika u Vojvodini, a prisutne su bile i predstavnice iz Ministarstva znanosti obrazovanja i sporta Republike Hrvatske – mr. sc. **Vera Šutalo**, načelnica Sektora za zajedničke poslove i programe, **Jasna Aničić**, viša stručna savjetnica, **Ivana Pilko Čunčić**, voditeljica Službe za posebne programe, strategije i međunarodnu suradnju, **Blaško Stantić** član subotičkog Gradskog vijeća zadužen za obrazovanje, **Darko Sarić Lukendić**, predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća, **Anđela Horvat**, članica Izvršnog odbora HNV-a zadužena za obrazovanje, **Mrvoje Ambreuš**, konzul I. razreda Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici, **Bernadica Ivanković**, informatorica na hrvatskom jeziku u Gradskoj knjižnici, **Stanislava Stantić Prčić**, ravnateljica Osnovne škole *Matija Gubec* u Tavankutu, **Mirjana Stevanović**, v. d. ravnateljica Osnovne škole *Matko Vuković* i **Mira Tumbas**, profesorica iz Politehničke škole. Među sudionicima skupa bili su i profesori hrvatske nastave koji putem Ministarstva znanosti obrazovanja i sporta rade u državama u regiji – **Ana Šarčević** (Crna Gora), **Jasna Rendulić** (Slovačka), **Marija Lackić** (Rumunjska), **Mario Malkoč** (Slovenija) i **Vedran Iskra** (Makedonija). Također, prisutna su bila i sva četiri pro-

fesora koji predaju hrvatski jezik u Vojvodini – uz koordinatore skupa **Marinu Balažev**, **Vladan Čutura**, **Ivana Matić** i **Iva Babić**.

NEDOSTAJE LOKALNA POTPORA

Uvodno predavanje o hrvatskoj nastavi u Vojvodini, kako ona zaista izgleda i kako bi trebala izgledati, održala je koordinatore skupa **Marina Balažev**, jer kako je rekla, s obzirom na to da je ovdje provela 4 godine kao učitelj hrvatske nastave koji dolazi na rad u Vojvodinu, vjeruje da zna o tome ponešto reći iz perspektive prosvjetnog radnika.

»Hrvatska nastava u Vojvodini razlikuje se od hrvatske nastave na koju Ministarstvo šalje profesore u ostatku svijeta. U ostalim državama je riječ o dijaspori i nastava je uvijek u vidu izborne ili dopunske nastave, a u Vojvodini je riječ o hrvatskoj manjini gdje učenici mogu ići u hrvatski razred, odnosno slušati hrvatski kao materinji jezik ili samo pohađati izborni predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture (u daljnjem tekstu Hrvatski s elementima)«, rekla je Balažev.

Marina je istaknula i veliku financijsku pomoć MZOS za seminare kojima oni, profesori hrvatskog jezika, pomažu kolegama kojima hrvatski nije materinji, a predaju u hrvatskim odjelima. Pohvalila je i njihov odaziv i suradnju. Međutim, izdvojila je problem predmeta Hrvatski s elementima, jer među nastavnicima »ne postoji jači odaziv niti interes za bilo kakav napredak«. Istaknula je potrebu za njiho-

vo poticanje od strane HNV-a. »Šteta je što na seminarima nema odaziva, jer mi im imamo volje pomoći i imamo financijsku potporu od Ministarstva ali nemamo lokalnu potporu«, rekla je Balažev.

»Kad se govori o osmišljavanju jezične politike dva su ključna pojma. Jedno je planiranje statusa, a jedno je planiranje korpusa. Da bi smo mogli planirati status i planirati korpus moraju nam biti jasni ciljevi, uvjeti i zakoni«, rekla je Balažev i postavila dva pitanja te ukazala na dva problema.

»Što je cilj hrvatske nastave u Vojvodini? Ako nam je cilj imati 'papirnatu učenika', znači

te na slab povratak studenata nazad, u svoje rodno mjesto uz digresiju da postoji loša komunikacija između maturanata i HNV-a te da se uvjeti za studente trebaju popraviti.

Posljednje pitanje koje je **Marina** postavila bilo je »Biti ili ne biti Hrvat?« »Mi se kroz nastavu hrvatskog jezika trudimo djecu ne samo upoznati s poviješću nego i sa suvremenom hrvatskom kulturom, želimo ih upoznati s hrvatskim zemljopisom, želimo voditi djecu u Zagreb... Trudimo se ne samo dovesti stručnjake nego i surađivati s njima, sudjelovati u sadržajima i biti dio ove zajednice«,

REP ILI SURLA?!

»Ne znam znate li onu priču o šest slijepaca i slonu. Kad su ih pitali kako slon izgleda onda je odgovor ovisio o tomu koji dio slona su dohvatili. Tako nekako je i nama bilo u početku...«, bile su uvodne riječi Balažev, a **Sarić Lukendić** je iskoristivši iste junake u svome obraćanju skupu podsjetio na poslovicu da od sjedišta ovisi i gledišta: »Ako se slijepac primi slonova repa, mogao bi pomisliti i da je surla. Tu onda zapravo mogu nastati brojni problemi.«

reći da imamo upisano toliko i toliko učenika, posebice u predizbornoj godini onda cilj ostvarujemo izvrsno. Ukoliko želimo prave učenike i učenike koji će voljeti nastavu hrvatskog jezika onda puno toga moramo osmišliti drugačije«, rekla je Balažev te postavila novo pitanje: »Imati ili nemati?« Ovdje je aludirala na sve manju brojnost učenika u hrvatskim odjelima, sve manju zainteresiranost maturanata da školovanje nastave na svom materinjem jeziku u Hrvatskoj

rekla je Balažev dodajući komentar da bi voljela da je komunikacija s HNV-om bolja.

SJAJNA EKIPA

Prisutne su pozdravile predstavnice Ministarstva znanosti obrazovanja i sporta. Mr. sc. **Vera Šutalo** pohvalila je suradnju na ovom području i istaknula da se iz uvodnog predavanja vidi kako se puno radi i da ima puno pomaka te da je ovo jedan od kvalitetnijih timova Ministarstva.

Sudionici okruglog stola

»Željela bih još reći kao načelnica u sektoru koji pokriva područje manjina i kao dugogodišnja djelatnica Ministarstva, da se puno toga može napraviti ako se pravi ljudi nalaze na pravim mjestima i ako postoji za to obostrani interes, a kako sam vidjela ovdje postoji jedna sjajna ekipa. Važno je imati na umu da su to učenici, da su to naša djeca i da mi na neki način kreiramo njihovu budućnost«, rekla je Šutalo. Ivana Pilko Čunčić govorila je o obimu posla MZOS što se tiče nastave na hrvatskome jeziku van domovine: »Služba za posebne programe, strategije i međunarodnu suradnju koordinira rad u 21 državi, imamo oko 100 učitelja koje Ministarstvo koordinira i 6 i pol tisuća učenika koji su obuhvaćeni koroz nastavu u inozemstvu.« Jasna Aničić, koja je za sebe rekla da predstavlja prvu kariku između Ministarstva i terena je pohvalila učitelje poslane od Ministarstva u inozemstvo zbog obima posla, načina na koji se snalaze u tome te truda koji ulažu.

Učitelji hrvatske nastave koji preko MZOS rade u državama u regiji kroz kratak su osvrt na svoj rad dali sliku o situaciji nastave na hrvatskome jeziku u spome-

nutim državama. Osim aktivnosti koje organiziraju, upozorili su i na goruće probleme što se tiče hrvatske nastave u državama gdje rade. U Crnoj Gori je to stagnacija broja učenika, u Slovačkoj većina učenika ne zna hrvatski jezik zbog izražene asimilacije s većinskim stanovništvom, u Rumunjskoj je prisutan problem interesiranja za hrvatski jezik samo u području Karaševa, dok su nastavnici uposleni u Makedoniji i Sloveniji istaknuli problem velike udaljenosti gradova, tj. škola u kojima drže nastavu.

KOMUNIKACIJSKI ŠUMOVI

Mirjana Stevanović iz subotičke škole *Matko Vuković* pohvalila je suradnju škole koju ima s institucijama kojima je interes da se hrvatska kultura unapređuje te istaknula da su posljednjih nekoliko mjeseci započeli projekt umrežavanja nastavnika koji nastavu izvode na hrvatskom jeziku. Stanislava Stantić Prčić iz tavankutske škole *Matija Gubec* naglasila je da Mješoviti odbor radi dobro i donosi dobre zaključke ali da do realizacije ne dolazi te da su to veliki problemi. Podsjetila je i na roditelje jer su oni ti koji odgajaju svoju

djecu te bi na njih trebalo staviti veći akcent. Također je iskazala potrebu za stručnim istraživanjima o stavovima roditelja o nastavi odakle bi mogla doći ideja kako podići kvalitetu nastave na hrvatskom jeziku. Mira Tumbas iz Politehničke škole rekla je da je u njihovoj školi problem što se nastava na hrvatskom odvija samo na satu hrvatskog jezika, dok ostali profesori ne govore pravilno ili u nekim slučajevima, niti ikako hrvatski jezik. Dala je prijedlog da se godišnje organizira seminar za predavače na hrvatskom jeziku koji bi bili akreditirani, jer bi se time povećala motivacija za sudjelovanje na seminarima. Vladan Čutura, profesor hrvatskog jezika u spomenutoj školi istaknuo je još nekoliko problema – problem udžbenika iz hrvatskog jezika, nedostatak definiranog popisa predmeta na hrvatskome jeziku, te problem sklapanja suradnje sa školama iz Osječko-baranjske ili Vukovarsko-srijemske županije. Čutura je također pozvao HNV na bolju organiziranost i brže rješavanje spomenutih problema. Hrvoje Ambreuš, konzul I. reda rekao je da se oni trude da konzulat bude institucija kojoj se uvijek može obratiti za pomoć.

Darko Sarić Lukendić iz HNV-a izrazio je zahvalu učiteljima hrvatskog jezika na velikoj pomoći koju su im pružili što se tiče prijevoda udžbenika na hrvatski jezik i na vremenu koji su izdvojili za izradu zadataka za natjecanje iz hrvatskog jezika. Međutim Balažev je rekla da posljednje dvije godine zadaci nisu slani njima na izradu, iako su, kako je rekla, pokazali interesiranje za to, te da na prijevodima udžbenika nisu sudjelovali jer bi to bio preobiman posao za tri tjedna koliki im je bio ponuđeni rok.

Osvrnuvši se na sve izneseno, mr. sc. Šutalo je rekla da ovdje ima dosta toga što se može poboljšati i unaprijediti, ali da je ocjena rada dobra četvorka. »Nama je Vojvodina najinteresantnija zbog svih specifičnosti i tu ulažemo dodatne napore kako bi smo sve probleme mogli riješiti.

Najvažniji trokut ovdje koji se u zajednici treba realizirati je između HNV-a, Ministarstva i škole, a unutar škole su to učitelji i roditelji. Ovdje mora biti veća suradnja i morate na svakodnevnoj bazi komunicirati«, rekla je Šutalo.

Jelena Dulić Bako

BORIS MAŠIĆ, PREDSDJEDNIK UDRUŽENJA PODUNAVSKIH NIJEMACA ADAM BERENC APATIN

Nacionalne zajednice bi morale više surađivati

*Odnosi među nacionalnim zajednicama su harmonični, ali pomalo distancirani * Apatin ima izuzetne turističke potencijale * Svako selo u našoj općini ima izuzetne spomenike kulture, koji nisu valorizirani u turističkom kontekstu. Primjerice, zbog čega Sonta ne valorizira srednjovjekovnu utvrdu u cilju dovođenja gostiju?*

Razgovor vodio: Ivan Andrašić

Boris Mašić rođen je u Somboru, u obitelji somborskog starosjedioca i apatinske Njemice. Odrastao je uz puno priča o sunarodnjacima na ovim prostorima u nekim davnim vremenima. Po obrazovanju je profesor tjelesnog odgoja, a trenutačno u OŠ *Kiš Ferenc* u Svilojevu i Tehničkoj školi u Apatinu predaje njemački jezik. Publicist je, istraživač prošlosti Apatina i podunavskih Nijemaca i autor mnogih tekstova i stručnih radova na tu temu.

HR: Iako po obrazovanju niste povjesničar, povijest je očito duboko u vama. Otkud tolika ljubav prema ovoj prošlosti?

Prošlost je u našoj kući bila prisutna svakodnevno. Još kao

dijete upijao sam priče koje sam slušao od starijih. Već tada sam i njima i sebi postavljao mnoga pitanja i uporno tražio odgovore. Kasnije sam širio svoja interesiranja i na druge oblasti, poput umjetnosti, kulture i stavljao ih u povijesni kontekst. Za razliku od drugih sfera mogega obrazovanja, za povijest imam fotografsko pamćenje i baratam velikom količinom prikupljenih podataka. Na temelju postojećih podataka, ali i prikupljenih svjedočenja brojnih kazivača, smatram da imamo vrlo bogatu prošlost na prostorima Podunavlja. Šteta je što je ta prošlost u najvećem dijelu zapostavljena, vrlo provincijalizirana i zanemarena. Iz tih razloga u svakom momentu pokušavam ljude iz svih slojeva društva moti-

virati na razmišljanja o prostoru u kojem žive, pokušavam ih motivirati da svaki prema svojim mogućnostima uradi bilo što u svrhu očuvanja svoje kulturne baštine, a na taj način i svojeg nacionalnog identiteta.

HR: Apatin je multikontfesionalna sredina. Kakvi su po Vama međusobni odnosi pripadnika etničkih zajednica unutar te sredine?

Najiskrenije, mislim da su odnosi među nacionalnim zajednicama u našoj općini harmonični ali smo i poprilično distancirani jedni od drugih. Nacionalne zajednice bi, umjesto klišanog uvažavanja, morale uložiti napor u puno intenzivniju i iskreniju međusobnu suradnju. Kulturna

baština nam je u velikom dijelu zajednička i morali bi jedni druge pomagati i podržavati u svim projektima kojima bi se čuvao nacionalni identitet.

HR: Svaka nacionalna zajednica ima svoj identitet, kog nastoji očuvati kroz uporabu jezika i pisma, kulturološke djelatnosti, obrazovanja i informiranja. Kakav je odnos političke zajednice prema tim nastojanjima?

Mnogi se žale da nacionalne zajednice nisu dovoljno potpomognute od strane lokalnih vlasti. Mislim da nisu u pravu, ne možemo biti inertni i čekati da nam lokalna zajednica nudi bilo koji vid potpore. Moramo se maksimalno aktivirati i za tu potporu se izboriti. Njemačka

nacionalna zajednica je zajednica u nestajanju i mi se pokušavamo boriti za očuvanje naše kulturne baštine u gradu. I ono što mogu reći glede naše suradnje s lokalnom zajednicom vrlo je pozitivno. Ta suradnja je izuzetno dobra i da zahvaljujući potpori lokalne zajednice uspijevamo puno učiniti na očuvanju njemačke baštine u Apatinu.

HR: Apatin ima i velike turističke potencijale. Koristi li ih dovoljno?

Apatin ima izuzetne turističke potencijale. Osim jedinstvene prirode, ima i povijesne i arhitektonske lokalitete koji su od izuzetnog značaja ne samo za lokalnu zajednicu. Osim njemačke kulturne baštine tu je i židovska. Apatinska sinagoga je svjetska senzacija, a potpuno je zaboravljena u lokalnim okvirima. To bi u vrlo bliskoj budućnosti mogla postati mjesta zbog kojih bi turisti iz svijeta rado došli u Apatin. Svakako i sela apatinske općine sa svojom etničkom baštinom imala bi puno toga pokazati.

HR: U jednom mandatu bili ste direktor Turističke zajednice općine Apatin. Na što ste ponosni, a što bi mijenjali u radu te institucije?

Mislim da sam s pozicije direktora bitno unaprijedio rad turističke organizacije. Ponosan sam što sam u relativno kratkom vremenu Apatin uspio staviti na turističku mapu svijeta i što smo tada inicirali masovne dolaskе njemačkih i američkih turista u grad. Ti naponi su prepoznati i rezultati valorizirani nagradom *Turistički cvijet* za najbolju turističku organizaciju u Srbiji. Danas bih, otprilike, mijenjao sve. Turistička organizacija u Apatinu postala je inertna do krajnjih granica. Nitko ne radi svoj posao, nema niti jednoga uposlenika koji govori jezike i ne ulaže skoro nikakve napore na dovođenju inozemnih gostiju na ovo područje.

HR: Mogu li i na koji način i sela u kojima većinsko stanovništvo tvore pripadnici nacionalnih manjina pridonijeti bržem i kvalitetnijem

razvoju turističke ponude apatinske općine?

Sela, svaka sa svojim zasebnim identitetom, prava su riznica bogatstva različitosti na malom prostoru. Morala bi se okrenuti sebi, aktivirati i izgraditi vlastite turističke platforme. Samo na taj način bi mogla privući turiste. Svako selo u našoj općini ima izuzetne spomenike kulture, koji nisu valorizirani u turističkom kontekstu. Primjerice, zbog čega Sonta ne valorizira srednjovjekovnu utvrd u cilju dovođenja gostiju?

HR: Predsjednik ste Udruženja podunavskih Nijemaca Adam Berenc. Recite nam nešto o oblicima Vašeg djelovanja i kakav je, po Vama, značaj Udruge za Apatin, a što očekujete od Apatina?

Potomci apatinskih Nijemaca vrlo emotivno doživljavaju restituciju, znajući da su mnogi od njihovih predaka nepravедно osuđeni jer nisu sudjelovali u nikakvim ratnim aktivnostima. Mnogi veleposjednici zainteresirani su za investiranje u svoju djedovinu, što bi moglo potaknuti i ubrzati razvoj krajeva u kojima su im korijeni.

Apatin je drevno srednjovjekovno mjesto. Od 18. stoljeća bio je centar za naseljavanje Nijemaca u Bačkoj. U Apatinu se nalaze neki od važnijih kulturnih spomenika bitnih za njemačku kulturu na ovim prostorima. To smo odavno prepoznali i zato je naša udruga sebi stavila u prioritet očuvanje njemačke materijalne baštine ne samo u Apatinu, nego i u okolnim mjestima gdje je ona ugrožena.

HR: Predsjednik Nacionalnog vijeća njemačke nacionalne manjine Miodrag de Deo Mihailović i predsjednik apatinske općine dr. Živorad Smiljanić prošle godine su u Apatinu potpisali Protokol o partnerstvu u razvoju gospodarstvenih i društvenih potencijala općine Apatin na osnovu kulturne baštine i aktivnosti njemačke nacionalne manjine. Što je od dogovorenog do sada realizirano?

Kao što sam već rekao, općina Apatin već dosta čini za očuvanje

nje njemačke kulturne baštine, a u tom kontekstu je i upriličen posjet predsjednika njemačkog nacionalnog savjeta Apatinu. Sve odredbe potpisanog Protokola su u procesu realizacije, čak i bržom dinamikom nego je dogovoreno.

HR: Apatin je prva općina u Vojvodini koja je obnovila kapelu obitelji Fernbach, sve ostale grobljanske kapele znamenitih obitelji u Vojvodini danas su ruševine ili su nestale i opljačkane. Kakav je interes lokalne zajednice u tome?

Interes lokalne zajednice za obnovu oštećenih spomenika je velik. Na taj način ne samo da se privlače turisti nego se stvara klima o tome da se u ovoj općini vodi računa o manjinama, a time se stvara i dobra klima za razvijanje

nje poslovnog ambijenta i dobrog ozračja za ulaganje u ovom slučaju njemačkih investitora. Obitelj Fernbach je dobar primjer. Oni su danas vrlo utjecajni poslovni ljudi u svijetu i njihovo prisustvo ovdje bi imalo pozitivne posljedice i za investicijska ulaganja.

HR: Osnivač ste Podunavsko-njemačkog crkvenog muzeja u Apatinu. Koliko je dugo, gdje i na koji način trajalo prikupljanje eksponata i kako je osiguran prostor za ovaj jedinstveni muzej?

Što se muzeja tiče već više od dva desetljeća bavim se sakupljanjem materijalne baštine Nijemaca ne samo u Apatinu, nego i okolici. Dolaskom župnika preč. Jakoba Pfeifera stvorili su se uvjeti za donošenje materijalne kulture u Apatin i taj posao je krunisan otvaranjem Muzeja podunavskih Nijemaca u Apatinu. Podršku smo dobili i od nadbiskupa msgr. Zolića iz Freiburga, koji je prepoznao

naš rad i pomogao u opremanju muzeja. Muzej je opremljen i suvremenim alarmnim sustavom koji je financiran iz proračuna općine Apatin.

HR: Prije nekoliko dana crkva Srca Isusova je sudjelovala u Noći muzeja. Na koji način?

Za Noć muzeja neslužbeno smo otvorili drugu fazu muzeja koju tvori postavka crkvenog tekstila i obrednih predmeta, koji do sada još nisu viđeni na ovim prostorima. Iz katoličke crkve u Prigrevici potječu crkvene odore, koje je nakon rušenja tijekom ratnih devedesetih sačuvao dr. Dušan Paskaš. Sve su rađene od svile, damasta i brokata, a starije su od sto godina. Službeno otvorenje će biti upriličeno 12. lipnja kada kad ćemo na ovaj skup pozvati mnoge uzvanike.

HR: Tražeći povratak oduzete imovine, potomci vojvođanskih Nijemaca nailaze na vrlo komplicirane zakonske procedure kojima se odugovlači proces restitucije. Koliko je to dobro za državu?

Za pripadnike njemačke narodnosti proces restitucije je izuzetno kompliciran. Na predavanju održanom u Lincu vidio sam da potomci apatinskih Nijemaca vrlo emotivno doživljavaju restituciju, znajući da su mnogi od njihovih predaka nepravедно osuđeni jer nisu sudjelovali u nikakvim ratnim aktivnostima. Mnogi veleposjednici zainteresirani su za investiranje u svoju djedovinu, što bi moglo potaknuti i ubrzati razvoj krajeva u kojima su im korijeni. Tu vidim veliku priliku za procvat agrara u Sonti, Apatinu i Prigrevici, u kojima su podunavski Nijemci imali najviše oranica u svojem posjedu. Nekada čuvena sončanska bogataška obitelj Velenreiter, koja već desetljećima uspješno posluje u Kanadi, posjetila je rodni kraj raspitujući se za mogućnosti investiranja. Po meni, bolje bi bilo da zemljištem upravljaju i ulažu svjež kapital nekadašnji vlasnici, nego domaći tajkuni, jer bi država od njih mogla naplatiti poreze i druge dažbine.

Tajno i brzo – strancima na dar

*Tribini je prisustvovalo tek četrdesetak poljoprivrednika i nitko iz Ministarstva poljoprivrede * Omogući li se strancima dugoročni najam, to zemljište nikada više neće koristiti domaći poljoprivrednici*

Photo By Drazen Dulic

Višestruko tužnom, bolje rečeno jadnom, mogla bi se opisati slika koja ovih dana dobiva svoje posljednje konture, a koja se odnosi na izmjene i dopune Zakona o poljoprivrednom zemljištu. Tužnim, bolje rečeno jadnim, mogao bi se opisati odnos Vlade, odnosno Ministarstva poljoprivrede spram samih poljoprivrednika, ali i javnosti općenito, jer je pripremilo dokument koji se drži u tajnosti i koji kao takav nije ni predviđen za javnu raspravu, ali jeste za usvajanje po hitnom postupku. Tužnom, bolje rečeno jadnom, mogla bi se opisati i uloga, pa i zainteresiranost samih poljoprivrednika za ovaj dokument koji će vjerojatno vrlo brzo itekako utjecati na njihov ionako nezavidan položaj u lancu od primarne proizvodnje do trgovine njihovom robom.

NADNIČARI NA SVOJOJ ZEMLJI

O čemu je, dakle, riječ? U organizaciji Regionalnog ureda

ne Zakona o poljoprivrednom zemljištu, odnosno onaj dio koji se odnosi na mogućnost prodaje poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini strancima. I

Asocijacija poljoprivrednika, Klub 100 P plus, Nezavisna asocijacija poljoprivrednika Srbije i Savez agrarnih udruga Vojvodine uputili su zajedničko priopćenje za javnost u kom se navodi da država ne smije dopustiti prodaju i davanje u najam poljoprivrednog zemljišta strancima po bilo kom osnovu. U tekstu povodom najavljenih izmjena i dopuna Zakona o poljoprivrednom zemljištu navodi se da je hitno potrebno prodati 200.000 hektara obradivog poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini registriranim poljoprivrednim gospodarstvima. Također, u priopćenju se navodi i da je kupovinu zemljišta potrebno ograničiti na 20 hektara u prvom krugu, sa zabranom otuđenja na najmanje 10 godina.

za ruralni razvoj prošle je srijede u Subotici održana tribina, čija su jedina tema bile izmjene i dopu-

pravo ova je tribina na najbolji način oslikala stanje stvari koje već odavno karakterizira odnos

države i poljoprivrednika. S jedne strane, tribini je prisustvovalo tek četrdesetak poljoprivrednika, što je gotovo pa zanemariva brojka u odnosu na ozbiljnost teme, a s druge, iako uredno pozvani, na tribinu se niti ovoga puta nije udostojio doći niti jedan predstavnik Ministarstva poljoprivrede da svojim »štićenicima« objasni o čemu je u spomenutom dokumentu riječ i da im pruži neku lijepu riječ koja bi im došla kao utjeha na splasnula očekivanja glede budućnosti. Ako bismo baš čeprkali po razlozima male posjećenosti tribine, onda bi jedan od zaključaka mogao biti taj da su poljoprivrednici već odavno izgubili povjerenje u svoje predstavnike u udrugama, a ako bismo to isto pokušali primijeniti na ignorant-ski odnos Ministarstva prema svom »stadu«, onda se zaključak

I ZEMLJIŠTU

nameće sam po sebi: ono to zna i zato se tako i ponaša.

Takvu poruku, istina ponešto umivenijim rječnikom od gore napisanog, uputio je poljoprivrednicima i gradonačelnik Subotice **Jenő Maglai**. Ističući kako već i samo njegovo prisustvo na tribini daje jasnu poruku na čijoj je lokalna samouprava strani u ovom slučaju, Maglai je rekao kako bi na sljedećoj tribini brojka poljoprivrednika morala biti takva da ljudi ne stanu u veliku dvoranu Nove općine. Samo na taj način, smatra on, poljoprivrednici će iskazati svoju snagu i poslati poruku državi da se njihovo mišljenje iz ovog važnog pitanja ne može izostaviti. Što se samih izmjena i dopuna tiče, Maglai kaže kako za subotičku lokalnu samoupravu nije prihvatljiv niti prijedlog koji se tiče mogućnosti dugoročnog najma poljoprivrednog zemljišta strancima (na 30 godina), a još manje onaj koji se tiče mogućnosti prodaje istima. Gradonačelnik, naime, tvrdi kako je Subotica prirodno naslonjena na poljoprivredu, te da bi se usvajanje izmjena i dopuna ovog zakona itekako negativno odrazilo na položaj ovdašnjih poljoprivrednika, odnosno da bi vrlo brzo mogli postati nadničari na svojoj zemlji.

Ističući da država po kratkom postupku nastoji udovoljiti zahtjevima, prvo *Al Dahre* iz Ujedinjenih Arapskih Emirata s 20.000 hektara, a sada i njemačkoj kompaniji *Tonnies* (navodno 30.000), predsjednik Upravnog odbora Asocijacije poljoprivrednika **Miroslav Kiš** se zapitao gdje je kraj državnom licemjerju glede rasprodaje poljoprivrednog zemljišta. Po riječima Kiša država bi prije usvajanja izmjena i dopuna Zakona o poljoprivrednom zemljištu prvo do kraja morala provesti proces restitucije kako bi se nakon toga točno znalo što je privatno, a što državno zemljište. Međutim, niti nakon toga, kaže on, država ne bi smjela strancima davati privilegije na štetu domaćih poljoprivrednika.

Kako je naveo, država bi procijenjenih 200.000 hektara zemlje na prodaju, i to pod povoljnim uvjetima, trebala ponuditi ovdašnjim poljoprivrednicima. Na taj bi način, kaže Kiš, domaći poljoprivrednici postali »najveći investitori«, napose ako bi od novca dobivenog prodajom zemljišta (Kiš tvrdi da je riječ o nekoliko milijardi eura) država stvorila fond kojim bi se, također pod povoljnim uvjetima, financirali projekti koji bi vodili razvoju sela i agrara općenito. Tumačeći

lako od javnosti skrivan, *Hrvatska riječ* je došla u posjed dokumenta koji je već dulje vrijeme predmet raznih nagađanja. Naslovljen kao Prijedlog odredaba Zakona o poljoprivrednom zemljištu koje se mijenjaju, odnosno dopunjuju ovaj dokument na 12 stranica ima ukupno 85 takvih članaka. Svakako najzanimljiviji članak 64, a koji počinje ovako: »Pravo prvenstva najma na razdoblje od 30 godina ima pravna osoba koja je upisana u Registar poljoprivrednih gospodarstava i nalazi se u aktivnom statusu i koje dostavi investicijski plan na koji suglasnost daje ministarstvo nadležno za poslove gospodarstva, odnosno ministarstvo nadležno za poslove financija, s tim što ukupna površina predviđena za davanje u najam na temelju ovoga ne može iznositi više od 30 posto ukupne površine poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini predviđene za davanje u najam u jedinici lokalne samouprave.«

Osim ovoga, izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu predviđeno je produljenje izdavanja zemljišta u najam sa 20 na 30 godina, a za ribnjake i vinograde do 40 godina. Također, člankom 12 uvodi se i obvezno vođenje Knjige polja za ratarsku, povrtlarsku i voćarsku proizvodnju.

najsporniju odredbu izmjena i dopuna ovog zakona (članak 64 a), kojom se predviđa mogućnost davanja u najam do 30 posto (!) ukupne površine poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini na teritoriju lokalne samouprave, Kiš je rekao kako bi u slučaju Subotice to značilo oko 5.000 hektara! Odbije li se od ukupno oko 15.000 hektara državnog zemljišta na teritoriju Subotice oko 5.000 slabije kvalitete, pijeska, slatinastog i onog koji se nalazi u zaštićenim područjima, Kiš je lako došao do podatka kojim bi stranci u našem ataru pod povlaštenim uvjetima hipo-

tetički mogli gospodariti polovicom obradivog zemljišta koje je do sada bilo predmet javnog nadmetanja.

NE PRODATI – IZDATI ZEMLJU

Nadovezujući se na njegove riječi **Miklós Nagy** iz Saveza agrarnih udruga Vojvodine istaknuo je kako, ukoliko se strancima omogući najam na 30 godina, to zemljište ovdašnji poljoprivrednici više nikada neće moći

dana, Nagy je rekao kako sve zemlje Europske unije (u koju mi, navodno, želimo ući) itekako štite svoje poljoprivrednike kroz zabranu prodaje zemljišta, ali i kroz ograničavanje površina koje pojedinac ili tvrtka može obrađivati. Kao primjer za to on je naveo Mađarsku, gdje je maksimum kog fizička ili pravna osoba može obrađivati 1.200 hektara. Usporedbe radi, naša je država to – pod itekako povlaštenim uvjetima – već dopustila kompaniji *Matijević* kroz kupovinu zemljišta koje je nekad obrađivao *Agrokombinat*. O drugim kombinatima širom Vojvodine koje je *Matijević* u međuvremenu otkupio ovoga je puta izlišno govoriti.

Dijametralno drugačije mišljenje, bar kada je riječ o ideji Miroslava Kiša, na tribini je iznio tajnik Odbora za poljoprivredu u Regionalnoj gospodarskoj komori **Ivan Vojnić Tunić**. Bit njegova neslaganja s Kišom tiče se državnog gospodarenja zemljištem. Po njegovim riječima država bi, umjesto da proda, zemljište koje joj ostane u vlasništvu nakon restitucije trebala izdavati u najam (do 20 hektara na 10 godina) i na taj način svake godine ostvarivati značajne prihode. Drugim riječima, u takvoj situaciji država bi postala arendaš kao i svi drugi koji izdaju svoju zemlju u najam. Obrazlažući svoju tvrdnju, Vojnić Tunić je rekao kako dosadašnje iskustvo govori u prilog tome da bi država vrlo brzo potrošila novac dobitven od prodaje. Osim ovoga, on smatra kako bi mnogo značajnije od samih izmjena i dopuna ovog zakona bilo to da država svojim poljoprivrednicima stvori takav ambijent u kom bi oni bez većih problema mogli ostvariti mnogo veće prinose nego što ih danas imaju. Naime, ni čitateljima koji nisu upućeni u prilike u poljoprivredi zacijelo ne treba objašnjavati kako su prinosi u bilo kojoj grani poljoprivrede u Europskoj uniji u prosjeku daleko iznad onih u Srbiji.

Z. R.

Kako komentirate povećanje državnih taksi od 2,9 posto?

**BILJANA SELAKOVIĆ
MILANOVIĆ, novinarka,
Srijemska Mitrovica**

Nameti sve veći

Kako čitamo ovih dana u srbijanskom tisku, od 1. lipnja će za 2,9 posto poskupjeti sve republičke administrativne takse. U Vladi Srbije kažu da se radi o redovitom godišnjem usklađivanju iznosa republičkih taksi s rastom cijena na malo u prethodnoj godini. Znači, Srbiju očekuje novo poskupljenje. Sada su na redu »neizbježne« takse, a riječ je o blažem obliku poskupljenja jer kako inflacija nije bila visoka, tako ni iznosi republičkih taksi koje, po raznim osnovama, plaćaju građani i gospodarstvo Srbije, nisu značajnije uvećani. Kada bi preveli ovu vijest, značilo bi to da smo u stvari imali sreće, jer inflacija nije bila visoka, pa poskupljenje iznosi svega 2,9 posto. Raspon taksi koje se plaćaju državi je od 100 do 750 tisuća dinara, a najskuplje su one za proizvodnju eksplozivnih materija, kao i za proizvodnju duhana. Takse koje će navodno poskupjeti tiču se i administrativne i osobne dokumentacije. Tako je realno očekivati i poskupljenje kod podizanja dokumenata, poput osobnih iskaznica, dozvola, potvrda itd. U pravo vrijeme stiže poskupljenje, jer su ovih dana zabilježene gužve ispred Policijske uprave u Srijemskoj Mitrovici za predaju dokumenata za novu osobnu iskaznicu ili putovnicu.

Ali u Vladi Srbije su zaboravili da kažu da su plaće u javnom sektoru i mirovine smanjene za 10 posto i da za građane Srbije svako poskupljenje, makar ono bilo i neznatnih 2,9 posto znači dodatni namet na i ovako bijedan standard i prazan novčanik. Zbog toga sam sigurna da će mnogi građani s negodovanjem prihvatiti odluku Vlade Srbije.

S. D.

**MATO SILAĐEV,
umirovljenik, Sonta**

Daju alavima

Vijest o povećanju državnih taksi nije me iznenadila. Na sve ovo naviknut sam već odavno. Ova Vlada, poput svih prethodnih, samo obećava, a od obećanog ništa ne ispunjava. S druge strane, takse, globe, poreze i sve ostalo što makar i u najmanjoj mjeri puni državni proračun, uredno povećava. Nedavno su nas iznenadili razrezom takse za odvodnjavanje i to za dvije godine unatrag, a sad još i ovo. Istina, oni taj potez ne objašnjavaju kao povećanje, nego usklađivanje s nekim troškovima koji s taksama nemaju nikakve veze.

Ne znam što će još uslijediti, ali zahvatanja iz džepova građana sve su veća. Mirovine su nam na brzinu umanjili, kažu tako je tražio MMF, a onaj ogroman višak uposlenih u javnom sektoru nikako da otpuste, iako je i to tražio MMF. Naprotiv, nalaze načine da ih obeštete za umanjene plaće u vrijeme kad su nama umanjili mirovine. Mnogi političari se javno pitaju kako je došlo do upošljavanja tolikog viška u javnom sektoru, napadaju jedni druge, a ja mislim da je to samo dogovoreno glumatanje, kako bi se lakovjerni puk imao čime zabaviti. Svaka garnitura koja je bila na vlasti, u javnom sektoru je zapošljavala svoje stranačke kadrove, a pritom nije otpuštala one koje su pozapošljavale prethodne garniture. Tako se vremenom broj uposlenih uvišestručio, a nitko se ne pita koliko to košta državu, jer imaju mehanizme za uzimanje siromašnima i davanje alavima. Tomu ne vidim kraja, a ne vjerujem ni da će se u dogledno vrijeme bilo što promijeniti.

I. A.

**SANJA ANDRAŠIĆ,
kuharica, Novi Sad**

Ima li kraja?

Bila sam vrlo neugodno iznenađena informacijom o povećanju cijena svih državnih taksi. Obrazloženje da to ustvari nije neko poskupljenje, nego samo usklađenje s rastom cijena na malo, smatram atakom na zdrav razum svih građana. Ne vidim nikakve veze između cijena na malo i državnog proračuna, osim što država već kroz PDV ima izravne koristi od povećanja cijena u lancu trgovine. Vidim i da se cijene povećavaju selektivno. Stvarima koje se rijetko kupuju cijene se ne mijenjaju i po godinu-dvije, ali su zato vrlo česta neznatna poskupljenja namirnica koje kupujemo svakodnevno. Svima nam je i kupovna moć mizerna, jer je najveći dio nas po primanjima daleko od statističkog prosjeka, pa ispada da me sada još i dodatno novčano kažnjavaju zbog toga što su me već kaznili drugi. Političarima su s jedne strane puna usta brige o nama, ali s druge strane, bez greške nas obasipaju novim lažima i novim nametima. Svaku priliku koriste da nam zavuku ruke u džepove, pa makar bila riječ o najsitnijim iznosima. Pretpostavljam da tu već vlada logika da nama to nije velika suma, ali kad se sve te »sitnice« zbroje, dolazi se do vrlo lijepog priliva sredstava u državni proračun. Nedavno sam se u Novom Sadu uposllila, pa mi sad predstoji administrativna cirkusijada glede promjene boravišta, a potom i mijenjanje osobnih isprava. Kad zbrojim sve takse za potrebne papire, bit će to lijepa suma koje ću se morati odreći, a sada još i ovi dodatni postoci, pa tu je sanitarni pregled, a plaća mi za početak baš i nije bajna.

I. A.

RAZGOVOR O PRIZNANJU PODUZEĆU PANLINE IZ GIBARCA

ĐURA MARTINOVIĆ,
PODUZETNIK IZ GIBARCA

Dugotrajan put do kvalitete

proteina. O počeci ma rada poduzeća i dugogodišnjem putu do uspjeha razgovarali smo s vlasnikom i direktorom poduzeća Đurom Martinovićem.

Kako ste došli na ideju pokrenuti poljoprivrednu proizvodnju, koliko je vremena i truda bilo potrebno da se postignu ovakvi rezultati?

Godina 1992. bila je u znaku početka privatizacije, raspadanja jednog sustava. Bio sam jako mlad, ali sam shvatio da postoji određeno

tržište za proizvode iz oblasti poljoprivrede. Poduzeće je osnovano 1992. godine i do 1998. godine se zvalo PP Martinović. Tada nam je osnovna proizvodnja bila proizvodnja stočne hrane i time smo se bavili sve do 2000. godine, kada smo prešli na prerađivanje soje i počeli se baviti trgovinom s opremom i strojevima. Tada smo radili jednostavno, da bi danas došli do složenih oprema i strojeva. Danas, poslije 20 i više godina, možemo s ponosom konstatirati da smo postigli mnogo toga, ali ne stajemo, idemo dalje.

Ovo nisu jedine nagrade koje ste osvojili. Poduzeće Panline i prethodnih godina je dobivalo prestižne nagrade i priznanja.

I prošle godine na Sajmu poljoprivrede osvojili smo vrijedne nagrade: sedam zlatnih medalja i zlatnu plaketu za vrhunsku kvalitetu. Prije toga smo dobivali pojedinačne nagrade na raznim sajmovima, izložbama: medalje,

pohvale, zahvalnice, a najdraže su nam bile pohvale od poduzeća s kojima smo godinama surađivali. Kada se projekt završi i uspije, na kraju dobiješ pohvalu za suradnju od poduzeća koji su nam suradnici. To nas je održalo sve ovo vrijeme na tržištu i uglavnom su nas poslije suradnje, mnogi uključivali u razne projekte.

Vremenom se pokazalo da je ova djelatnost vrlo isplativa. Tko je sve zaslužan za postignut uspjeh šampionske kvalitete i zbog čega ste se počeli baviti i proizvodnjom opreme?

Prvih deset godina bili smo kupci opreme i strojeva. Uvidjeli smo da na našem tržištu, bez obzira jesu li domaći proizvodi ili inozemni, moramo dosta opreme prepravljati i prilagođavati stvarnim potrebama. Naročito je bio problem kod održavanja postprodajnih servisa. Najprije smo mi kupovali opremu da bi je morali prilagođavati i kada smo to počeli raditi, krenuli smo s izradom različitih jednostavnih dijelova opreme. Tako smo ušli u izradu potrošnih i rezervnih dijelova. Kako smo to dosta kvalitetno radili, počeli smo nuditi opremu i drugima. Počeli smo osvajati dio po dio tržišta, tako da smo za tri godine došli na razinu da možemo raditi s velikim tvrtkama i na velikim tenderima iz oblasti prehrambene i poljoprivredne industrije. U nekoliko oblasti, kao što su ekstruderi prese, pročistači silosa, uspjeli smo podići kvalitetu na nivou države. Ponosni smo na te kvalitetne ponude na tržištu.

Bio je to dugotrajan put do uspjeha. Koliko se isplatio?

Da bi došli do ovoga nivoa bilo je potrebno preko 20 godina rada. Naravno, bilo je potrebno pratiti trendove i uvoditi nove

tehnologije, a naš dobar potez je bio proizvodnja te opreme i strojeva. I mi sami je koristimo u proizvodnji i tek onda kada se pokaže kao kvalitetna, puštamo je u prodaju i garantiramo rezultat. Puno je godina potrebno za doseći još veće standarde. Koliko tržište bude zahtjevno toliko ćemo i mi morati ta kretanja pratiti.

Jesu li ove prestižne nagrade poticaj za dalji rad?

Ovo je priznanje svim našim suradnicima i zaposlenima. Drago mi je što smo došli do visoke razine kvalitete, kao i verifikacije te kvalitete. Sad imamo obvezu održati taj visoki nivo, te svake godine povećavati i norme i standarde. Samo tako možemo opstati na tržištu.

Vaše poduzeće nalazi se u Gibarcu – zbog toga što je to dobra lokacija ili to ima veze s Vašim podrijetlom?

Mi smo regionalna firma s obzirom da radimo i u susjednim zemljama: Rumunjskoj, Bugarskoj i Mađarskoj. Gibarac je moje rodno mjesto i tu smo počeli. Nekoliko puta sam razmišljao da se, zbog različitih potreba i samog poslovanja, dislocira tvrtka ili dio tvrtke. Međutim, održali smo se na ovim prostorima i tu se razvijamo. Mislim da nije bitno gdje se nalaziš, nego kako i čime nastupaš na tržištu. U posljednjih deset godina, izgubila se priča o o preseljenju u neke velike gradove, tako da smo se zadržali ovdje i ostat ćemo tu. Hoće li to biti na ovoj lokaciji ili kilometar dva dalje, to ovisi o drugim stvarima. Na ovom se prostoru namjeravamo zadržati i uvoditi novu proizvodnju iz oblasti prehrambene industrije. Koliko ćemo u tome uspjeti vidjet ćemo.

Suzana Darabašić

BLAGOSLOVLJEN NOVI STUDIO HRVATSKOG UREDNIŠTVA RADIO MARIJE SRBIJE

Radio mira

Radio Marija je dar s nebesa. Ovaj radio ima zadaću odgovoriti na potrebe katolika u Srbiji, rekao je mr. Emanuele Ferrario

Novi studio hrvatskog uredništva Radio Marije Srbije svečano je otvoren i blagoslovljen 21. svibnja. Misno slavlje, prije samog blagoslova u

OPREMLJEN NOVI STUDIO

Nakon misnoga slavlja i obredne molitve biskup Penzeš je obišao sve prostorije uredniš-

je uvjet za hrvatsku redakciju, te se na to pristalo. Sve do 2016. godine kada ističe ugovor za ove frekvencije programska će raspodjela izgledati ovako. Cjelodnevni program na hrvatskom jeziku Radio Marije može se slušati preko interneta (www.radiomarija.rs).

CILJ – SAMOSTALNA FREKVENCIJA

Nakon blagoslova na konferenciji za medije predsjednik Svjetske obitelji Radio Marije

za sve i za svakoga. Vidjeli smo po iskustvu u drugim dijelovima svijeta da ako se dobro radi da će i vlasti odobriti potrebne frekvencije. Moram reći istinu. Radio Marija djeluje u 65 zemalja svijeta. Ne mogu reći da je jednostavno i lako, ali gotovo svugdje imamo frekvencije, ovdje u Srbiji su frekvencije podijeljene u tri dijela, i mi to prihvaćamo, ali ćemo se založiti da budemo sve bolji i onda su čuda moguća, da hrvatsko uredništvo Radio Marije dobije svoje frekvencije.

Tijekom konferencije obratio se i preč. Thomas Rellstab koji je rekao kako je kada su u Švicarskoj počeli skupljati pomoć za Radio Mariju Srbije, bila korizma. »Želimo izgraditi antene mira u ovoj zemlji koja je pogođena raznim sukobima. Djeluje mi da je zaista bilo čudo, čudo Blažene Djevice Marije, kao što se to redovito događa u

Pozdravne riječi mr. Emanuela Ferraria

novoj kapelici u sklopu studija, predvodio je subotički biskup mons. **Ivan Penzeš** u zajedništvu s biskupom srijemskim mons. **Đurom Gašparovićem** i zrenjaninskim biskupom mons. **Lászlom Némecom**. S biskupima su suslavili i mons. dr. **Andrija Anišić** direktor programa hrvatskog uredništva, direktor i glavni i odgovorni urednik Radio Marije Švicarske preč. **Thomas Rellstab** i tajnik subotičke biskupije vlč. **Mirko Štefković**.

Kako je kapelica bila premala primiti sve vjernike oni su preko video bima pratili misno slavlje u susjednim prostorijama. Ovome slavlju nazočio je i predsjednik Svjetske obitelji Radio Marije mr. **Emanuele Ferrario** koji je rekao: »Veoma sam radostan i zahvalan što sam ovdje s Vama. Vi ste nastavili zahvaljivati nama i Radio Mariji u Švicarskoj. Ustvari smo mi oni koji zahvaljuju Vama na svemu što ste učinili za Radio Mariju u Srbiji«, kazao je na kraju misnog slavlja Emanuele Ferrario.

tva i blagoslovio ih. Po riječima mons. Andrije Anišića, studio koji je opremljen s vrlo kvalitetnom opremom, uređen je zahvaljujući darovima Svjetske obitelji Radio Marije i darovima slušatelja Radio Marije Švicarske. »Uredništvo na hrvatskom jeziku postoji od kako postoji Radio Marija u Srbiji, ali sada imamo cjelodnevni program na hrvatskom jeziku i na frekvencijama: Vrdnik (88,4 MHz) Leskovac (107,4 MHz) i Niš (102,7 Mhz). U Subotici (90,7 Mhz), Somboru (95,7 MHz) i Novom Sadu (90,0 Mhz), dijelimo vrijeme s mađarskim uredništvom. Mađarsko uredništvo ima frekvenciju samo u Plandištu gdje se emitira program na mađarskom jeziku. Ono što je specifično za Radio Mariju Srbije je da frekvenciju u Somboru i Subotici dodatno dijelimo s Radiom Srpske pravoslavne crkve. U Subotici s Radiom Slavoslovlje, a u Somboru s Radiom Blagovesnik. To puno vremena oduzima našim uredništvima«, kazao je mons. Anišić. Ova raspodjela frekvencija bila

mr. Ferrario je među ostalim rekao: »Radio Marija je dar s nebesa. Ovaj radio ima zadaću odgovoriti na potrebe katolika u Srbiji, ali ne možemo zaustaviti na tome. Radio na mađarskom jeziku je drugačiji projekt i oni trebaju raditi da dopru do svih Mađara koji žive u Srbiji. Ti se oče Andrija ne zaustavljaš ovdje, jer je Radio Marija je radio mira. Zahvaljujući Radio Mariji mnoge osobe su pronašle svoj mir, Radio Marija Srbije je za sve građane koji žive u ovoj državi. U biti živimo jedno ekumensko vrijeme, za to ne možemo biti samo za jednu stranu nego trebamo biti

našoj velikoj obitelji.« Otvorenju i blagoslovu nazočili su i direktor programa mađarske redakcije Radio Marije Srbije mons. **István Palatinus** i predsjednica mađarske udruge Radio Marije Srbije **Ágota Bálint**, kao i predsjednik Udruge Radio Marije Srbije na hrvatskom dr. **Dražen Marić**.

Direktor Radio Marije Srbije je naglasio kako je uređivačka koncepcija ovoga radija, ustvari koncepcija Svjetske obitelji Radio Marije te se program sastoji od molitve, duhovnog programa i tzv. humanog programa.

Ž. Vukov

POGLED S DRUGE STRANE: PROMAŠAJI I (MALI) USPJESI

Tko ne voli vodu?

Nakon što je upropašteno Paličko jezero, do tada najposjećenije i najomiljenije subotičko izletište, Subotičani su krenuli putovati do kupališta u druga mjesta s ove i one strane granice, do bazena, banja i rijeka u mjestima koja su bolje znala iskoristiti prirodne i(li) kreativne potencijale

Na obali Paličkog jezera kod vikend naselja

I dilačno prijepodne na Paliću u svibnju, u gotovo praznom vikend naselju koje pamti i mnogo bolje dane, uređene vikendice i mnoštvo posjetitelja i izletnika koji su svaki sunčani dan koristili za boravak na tada omiljenom subotičkom izletištu, i za kupanje u jezeru, naravno. Stanje u 2015. godini: u onolikom prostoru jedan biciklista, gospođa koja šeće, jedan čovjek na terasi kafića i jedan mali ljuti pas na parking. Tišina, sunce, ptice nad jezerom, mir u zelenilu kraj velike vode... Na pustoj plaži trava pokošena, tuševi nemontirani, pjesčani odbojkaški tereni čekaju uređenje. Ali šetnja između jezera i vikendica okruženih zelenilom prija i uz sve nedostatke na uređenju, pa ipak, izletnici su malobrojni. U blizini odbojkaških terena na kojima se ljeti okupljaju rekreativci, nalazi se veliko dječje igralište, no staro je, i ovoga proljeća neobnovljeno, a metalni oštećeni rekviziti više ne privlače na igru. Nisu obnovljeni ni drveni rekviziti u blizini, namijenjeni rekreativcima i sportašima, iako je prostor natkriven bujnim krošnjama stabala, i zbog hladovine vrlo ugodan za odmor i rekreaciju. Kose travu i čiste

oko kafića, ali prije podne nigdje posjetitelja.

Na sportskim terenima vikend naselja treniraju mali nogometaši. Uz terene, nekada poznati restoran *Brvnara* pokušava vratiti staru slavu. U neposrednoj blizini restorana i nogometnog igrališta raspada se objekt za odmor, nekada lijepo jednokatno zdanje s terasama, sada obraslo žbunjem, izbijenih prozora i vrata, okruženo otpadom.

SNOVI O VODI

Od vikend naselja u čistom i vedrom danu puca pogled preko jezera na suprotnu obalu, k salama ali i kućama novijeg datuma građenim, moguće, i na dugogodišnjim obećanjima o razvoju ove turističke destinacije.

Kako naš Palić izgleda u slučajnom posjetu, kao što je bila i ova, ali onima koji ga inače ne znaju i nisu odavde, a pođu ga upoznavati prateći oznake na autocesti i drugim prometnicama k ovoj turističkoj destinaciji? Istina, pažnja turističkih posjetitelja, pogotovu u organiziranim posjetima, najčešće je na hotelima, restoranima i uređenom šetalištu i parku kod Velike terase i Ženskog štranda, ali dio palić-

ke obale je prepušten nemiloi i neizvjesnoj sudbini, zajedno sa zagađenom vodom jezera koja se više ne preporuča za kupanje.

Subotičani nemaju sreće s vodom, ili dobre volje, ili znanja, pokazuje i pogled unatrag, u prošlost. Iako su na današnjoj površini grada postojala jezera i vodotokovi, kroz vrijeme ni jedan nije sačuvan kako bi pronosio svježinu i energiju neophodnu svakoj urbanoj sredini. Bilo je pokušaja implementacije vode u samu srž grada. Iz želja izmaštana improvizirana rječica uz Gradsku kuću, zamišljena 80-tih godina prošlog stoljeća, nije napravljena. Vremenom se utopila među mnoge druge neostvarene snove u ovom širokom bačkom gradu. A onda je upropašteno i paličko jezero, do tada najposjećenije i najomiljenije subotičko izletište, a Subotičani su krenuli putovati do drugih mjesta s ove i one strane granice, do bazena, banja i rijeka u mjestima koja su bolje znala iskoristiti prirodne i(li) kreativne potencijale.

BURA NA MAJDANU

Tko ne voli vodu u Subotici – pitanje je koje je neophod-

no postaviti ne samo na temelju nabrojanih iskustava, no i najnovijeg. Riječ je o jezeru Majdan, nastalim svojevremeno u iskopinama pijeska, koje je u međuvremenu postalo izletište Subotičana, ali i stanište mnogih biljaka i životinja. Krajem travnja gradom je s nevjericom prostrujala vijest o prijedlogu zatrpavanja Majdana i dovođenja u stanje prije eksploatacije pijeska, da bi nakon burne reakcije stanovništva već za dva-tri tjedna prijedlog bio korigiran. Jezero Majdan ipak neće nestati, priopćeno je, očuvat će se kao rekreativni lokalitet. Informativne sajtove povodom Majdana preplavilo je mnoštvo komentara Subotičana kojima je ovo jedina voda za odmor. »Majdan je jedino 'more' na koje sam mogao otići i opustiti se u prethodnih 7 godina, i sada će mi i to oduzeti...«; »Uređenje, održivost, zaštita, razvoj... A gdje je tu moja mala obitelj koja živi za nekoliko izleta tijekom ljeta na Majdan?«; »Koliko li se samo ptica i životinja napoji na Majdanu? Najlakše je nešto uništiti, umjesto s malo truda i uz minimum investicija učiniti dobro djelo.«

Katarina Korponaić

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merковиć i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 29. svibnja do 4. lipnja

29. SVIBNJA 1779.

Gradsko vijeće povjerilo je vijećniku **Đuri Kopunoviću** i ubiraču poreza **Josipu Markoviću** da na Peštanskom vašaru kupe opremu i pilo za svečani čin inauguracije Subotice u slobodni kraljevski grad. Kupili su 48 stolica od tvrdog drveta, presvučenih kožom, fotelje i veliki stol na rasklapanje, zatim po jedno bure Tokajca i bijelog Šomljanskog vina, te 100 čaša. Nisu zaboravljeni ni plavi svileni pojasevi za vijećnike, sablje za banderiste i druge potrepštine.

29. SVIBNJA 1743.

Ugovorom potpisanim između Kraljevske komore i varoši Sveta Marija (Subotica), naš grad je izuzet iz vojne nadležnosti i stavljen pod građansku jurisdikciju, odnosno, uveden je u civilno stanje, te postaje podložan županiji. U slučaju da ga vladarica proda, ili pokloni, budući gospodar je dužan poštovati sve zatečene privilegije i prava, u cijelosti, te se ne može obvezivati na iznose veće od onih koji su ugovorom naznačeni.

29. SVIBNJA 1890.

Rođen je **Pere Tumbas Hajo**, glazbenik, skladatelj, pedagog, uoči II. svjetskog rata (od 1938.), ravnatelj Tamburaškog orkestra Radio-Beograda – glasoviti umjetnik na tamburici. Iza njega je ostalo na desetine tamburaških i drugih skladbi (popularne narodne pjesme i kola, a također valceri, koračnice i dr.). umro je 5. ožujka 1967. godine.

30. SVIBNJA 1841.

U privremenim posvećenim crkvenim prostorijama u novim župama svetog Roka i svetog

Jurja, u novu dužnost uvedeni su župnici **Josip Bajić** i **Đuro Dubičanac**.

30. SVIBNJA 1880.

U obitelji vlasnika putujućeg muzeja u Brašovu (danas Rumunjska), rođen je **Aleksandar Lifka**, pionir srednjoeuropske i jugoslavenske kinematografije. S bratom **Karlom**, već 1908. utemeljio je i otvorio prvo stalno kino u Subotici. Desetljećima je osim projiciranja snimao i filmove. Umro je 12. studenoga 1952.

30. SVIBNJA 2000.

U 75. godini umro je **Marko Fabčić**, istaknuti sportski djelatnik, čelnik više sportskih organizacija i klubova, nosilac nagrade **Josip Mikić Spartak** i drugih priznanja.

31. SVIBNJA 1924.

Na skupštini Proširenog senata slobodnog kraljevskog grada Subotice, prisutnima je predstavljen novopostavljeni veliki župan i načelnik grada dr. **Franjo Sudarević**. Na istoj sjednici senatori (vijećnici) dali su suglasnost da se na Štrandu kupališta Palić izgradi 180 kabina, te da se za taj posao izdvoji 200 tisuća kuna.

31. SVIBNJA 1945.

Nakon četveromjesečne stanke naš grad dobiva svoj dnevni list, bila je to *Slobodna Vojvodina*, glasilo Jedinstvene narodno-slobodilačke fronte Vojvodine u Subotici. Pisana je standardnim hrvatskim jezikom i tiskana latiničnim pismom. Na čelu uredništva bio je Osječanin dr. **Dragutin Franković**, dotadašnji urednik latiničnog izdanja *Slobodne Vojvodine* u Novom Sadu.

1. LINJA 1921.

Doktor pravnih znanosti **Dragutin Kalor Stipić**, postavljen je za gradskog odvjetnika. Tu dužnost je obnašao do svibnja 1927. kada je postao gradonačelnik, tada još uvijek slobodnog kraljevskog grada Subotice. Bio je jedini ovdašnji gradonačelnik, u novije vrijeme, koji je na tu dužnost izabran – a ne postavljen.

1. SVIBNJA 1989.

U Mexico Cityju izvedena je premijerna predstava, zapravo koreodrama *San ljetne noći* **Willama Shakespearea**, koju je scenski uprizorila **Nada Kokotović**, redateljica i koreografinja subotičkog Narodnog kazališta.

2. LIPNJA 1764.

Zidari **Adam Harbić**, **Ivan Fajl**, **Jakov Rihter** i **Đuro Pihler**, okončali su gradnju franjevačkog samostanskog trakta. Prema podacima iz *Historie domus Conventus Szabadkiensis ...* podizanje samostana i pratećih objekata trajalo je od 1736. do 1767. – odnosno 31 godinu.

2. LIPNJA 1912.

U Verušiću je rođen **Ivan Kujundžić Ivanica** (književno ime: **Krešimir Bunić**), župnik u crkvi svetog Roka u Keru, prozni spisatelj, prevoditelj s francuskog. Autor je više značajnih djela, među njima i dva kapitalna: *Izvori za povijest bunjevačko-šokačkih Hrvata* (1968.) i *Bunjevačko-šokačka bibliografija* (1959.). umro je 23. svibnja 1969. godine.

2. LIPNJA 2000.

U povodu 500-te obljetnice objavljivanja *Judite*, čiji je autor otac hrvatske književno-

sti **Marko Marulić**, (Split, 1450. – 1524.), u HKC *Bunjevačko kolo*, održan je dvodnevni skup, na kojem je akademik **Marko Tomasović** govorio o ovom istaknutom piscu.

3. LIPNJA 1729.

Arhiv subotičkog franjevačkog samostana čuva pismo kalačkog nadbiskupa **Emerika Csányija**, datirano prije 281 godine, o tome da su franjevci stvarni, zakoniti dušobrižnici i ravnatelji rimokatoličke župe u Subotičkom vojnom šancu. Tada, naime, većinu ovdašnjeg življa čine Bunjevci, odnosno Hrvati. Upravo u to vrijeme započinje postupno doseljavanje Mađara i Nijemaca.

3. LIPNJA 1978.

Na Kelebiji je uz prigodnu svečanost otvoren novi granični prijelaz između Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i Narodne Republike Mađarske.

4. LIPNJA 1745.

Gradsko vijeće povlaštenog kraljevsko-komorskog grada Sveta Marija (Subotica), obnarodovao je prvi gradski statut, pisan onodobnom dalmatinskom ikavicom, koja se glede fonetike i morfologije, ne razlikuje od, i danas živog, lokalnog govora bunjevačkih Hrvata.

4. LIPNJA 1997.

Kazališni muzej Vojvodine u okviru serijala *Portreti kazališnih umjetnika*, priredio je omaž umirovljenom prvaku subotičkog teatra **Gezi Kopunoviću**. O scenskim i pisanim ostvarenjima ovoga glumca i spisatelja govorili su njegovi suvremenici iz teatra, kazališni kritičari i pisci.

Izmjena odluke

Temeljem raspisanog javnog natječaja za organiziranje sprovođenja javnih radova, na prijedlog Savjeta za zapošljavanje, gradonačelnik Subotice 19. svibnja donio je Odluku o izmjeni odluke o dodjeli sredstava za organiziranje sprovođenja javnih radova od 11. svibnja. Što se tiče hrvatskih udruga, HKPD *Matija Gubec* Tavankut je umjesto 386.604 dinara za 2 angažirane osobe dobio 773.200,00 dinara za 4 angažirane osobe, Udruga novinara CRO INFO isti iznos za 2 angažirane osobe 386.604 dinara, Udruga bunjevačkih Hrvata *Dužijanica* isti iznos za 1 angažiranu osobu 193.300 dinara, te Hrvatska nezavisna lista isti iznos za 1 angažiranu osobu 193.300 dinara.

Kako se navodi u obrazloženju Odluke, nakon donošenja odluke o raspodjeli od 11. svibnja uočena je greška, te je utvrđeno da neki od izvođača javnih radova ne ispunjavaju uvjete natječaja. Temeljem toga Gradonačelnik je donio Odluku o izmjeni odluke o raspodjeli sredstava.

Velike investicije čekaju bolja vremena

Nastavak izgradnje i rekonstrukcije Narodnog kazališta ući će uskoro u petu fazu, a u planu za ovu godinu je i obnova Sokolskog doma, objekta Stare burze, kao i zamjena podne rasvjete oko Gradske kuće.

Na zgradi Narodnog kazališta trenutačno je u tijeku izrada stupova i završetak radova na zapadnom, te na sjevernom pročelju, koje se priprema za ličenje, tako da se do srpnja očekuje da će kompletno pročelje starog dijela objekta biti završeno, kao i dio instalacija i grijanja.

Očekuju se dodatna sredstva za uređenje interijera, dok je za narednu, petu fazu radova, osigurano 145 milijuna dinara pokrajinskih, 25 milijuna gradskih i 55 milijuna republičkih sredstava.

Direktor Uprave za izgradnju Grada **Peter Blau** pojašnjava na što će ona biti utrošena:

Temeljem članka 10. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Službeni glasnik RS* broj 135/04, 36/09) Gradska uprava, Odsjek za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica – Trg slobode br. 1. objavljuje:

OBAVIJEST

Nositelj projekta Tereza Ujhazi, Palić, Bolmanska br. 4., podnio je putem ovlaštene osobe zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš za izgradnju skladišta poljoprivrednih proizvoda na katastarskoj parceli br. 1795/1 k.o Bački Vinogradi. Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj II. kat, Stare gradske kuće, soba 225 u periodu od 29. 5. 2015. do 08. 6. 2015, u vremenu od 10 do 12 sati. Molimo vas da u gore navedenom roku, dostavite mišljenje, primjedbe o zahtjevu za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš.

»Početkom rujna bismo mogli već imati ugovor za nastavak radova, kojima će biti obuhvaćeni zatvaranje i pokrivanje novog dijela objekta, tako da ćemo u bliskoj budućnosti imati kompletno zatvoren objekt, koji će nam, neovisno o vremenskim uvjetima, omogućiti nesmetan rad u unutarnjem dijelu objekta.«

S obzirom na ograničena financijska sredstva, Peter Blau navodi da za ovu godinu nisu predviđeni radovi na Zelenoj fontani, kao ni obnova oronulih pročelja u centru grada.

Bolja vremena, kaže, pričekat će i planirana podzemna garaža ispod Otvorenog sveučilišta, glede koje se još uvijek »lome koplja« oko isplativosti takve jedne investicije, a prazan prostor pokraj sveučilišta predviđen je za izgradnju objekta javne namjene.

»Spomenik Svetog Trojstva će, nakon restauracije, početkom jeseni biti vraćen na svoje nekadašnje mjesto u centru grada, a što se tiče idejnog rješenja za uređenje ulica i trgova i stambeno-poslovnog bloka u centru grada, urbanistički projekti su pri završetku i uskoro bi se trebali naći na javnom uvidu«, kaže Blau.

On navodi da su, prema novom urbanističkom planu, u ovoj godini predviđeni manji radovi oko Gradske kuće.

Marija Matković

Četvrt stoljeća uspješnog poslovanja

Kompanija *Bane* ove godine slavi 25. godišnjicu osnivanja. Osnovna djelatnost kompanije sa sjedištem u Subotici je proizvodnja kupatilskog namještaja, kuhinja po mjeri i opremanje kućnih i poslovnih enterijera. Poslovanje i djelatnost kompanije pokriva kompletnu oblast od davanja idejnog rješenja, projektiranja, preko izrade enterijera.

Vlasnik kompanije **Branko Vaci** najavio je obilježavanje godišnjice rada poduzeća sa svečanom akademijom koja će se održati danas, 29. svibnja, u Velikoj vijećnici Gradske kuće s početkom u 16 sati.

Temeljem članka 10. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Službeni glasnik RS* broj 135/04, 36/09) Gradska uprava, Odsjek za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica – Trg slobode br. 1. objavljuje:

OBAVIJEST

Nositelj projekta T.R JOVAN PLAST, Subotica, Jo Lajoša br. 68, podnio je zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš zatečenog stanja za projekt *Magacin sekundarnih sirovina* na katastarskoj parceli br. 914/6 k.o Novi grad. Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj II. kat, Stare gradske kuće, soba 225 u periodu od 29. 5. 2015. do 8. 6. 2015, u vremenu od 10 do 12 sati. Molimo vas da u gore navedenom roku, dostavite mišljenje, primjedbe o zahtjevu za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš.

PROMOVIRANI DOKTORI ZNANOSTI SVEUČILIŠTA JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

Potvrda uloženog velikog truda

Među 108 pristupnika liječnici Mario Gros i Grgur Dulić, podrijetlom Subotičani, promovirani su u doktore znanosti

Na Ekonomskom fakultetu u Osijeku, u ožujku mjesecu održana je promocija doktora znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera na kojoj je promovirano 108 pristupnika, među kojima najviše liječnika, njih čak 47. Među njima su i dr. sc.

dr. sc. Mario Gros dr. med. radiolog
Subotica 2014

Mario Gros dr. med. radiolog i dr. sc. **Grgur Dulić** kardiokirurg, podrijetlom Subotičani. Zbog velikog broja pristupnika promocija je imala dva dijela. Doktorima znanosti čestitali su i diplome uručili rektor prof. dr. sc. **Željko Turkalj**, prorektor za nastavu i studente izvanredni prof. dr. sc. **Mario Vinković** i prorektor za znanost, tehnolo-

logije, projekte i međunarodnu suradnju prof. dr. sc. **Rudolf Scitovski**.

»Ove godine imamo impozantan broj doktora znanosti, što je za svaku pohvalu. To je pokazatelj da je uloženi veliki trud i napor da mladi istraživači dovrše svoj posao u zadanim rokovima. I ove godine među novim doktorantima ima najviše liječnika što pokazuje da Medicinski fakultet nastoji pomladiti svoj fakultet vlastitim kadrom. Tako velik broj doktora znanosti iz različitih područja potvrda je vrijednosti osiječkog sveučilišta koje nudi različite programe doktorskih studija«, ističe rektor **Željko Turkalj**.

MARIO GROS – RADIOLOG

Mario Gros, rođen je 1977., u Subotici, Osnovnu i srednju školu završio je u Subotici, a 1997. godine upisao je Medicinski fakultet u Osijeku, na kojemu je i diplomirao 2003. godine. Od 2004. do 2010. godine bio je zaposlen u suradničkom zvanju asistenta na Katedri za fiziologiju i imunologiju Medicinskog fakulteta Osijek.

Godine 2004. upisao je znanstveni poslijediplomski studij u području Biomedicine i zdravstva Medicinskog fakul-

teta Osijek te razdoblje od 2007. do 2008. proveo na Department of Physiology, medical College of Wisconsin, Milwaukee. Specijalizaciju iz radiologije završio je 2014. godine i radi na Kliničkom zavodu za dijagnostičku i intervencijsku radiologiju KBC-a Osijek.

Obranio je doktorsku disertaciju pod nazivom *Procjena uloge endotelnih KATP kanala u dijabetičnom modelu štakora* 22. studenoga 2013., godine na Medicinskom fakultetu u Osijeku. znanstveno područje biomedicine i zdravstva, znanstveno polje temeljne medicinske znanosti.

GRGUR DULIĆ – KARDIO-KIRURG

Grgur Dulić je još jedan uspješni Subotičanin koji je promoviran ovom prigodom. Rođen je u Subotici 11. ožujka 1972. godine gdje je završio osnovnu školu i Matematičku gimnaziju. Godine 1991. upisao je Medicinski fakultet u Zagrebu na kojemu je i diplomirao 1998. godine. Specijalizaciju iz opće kirurgije započeo je 2001. godine na Klinici za kirurgiju KB Osijek. U akademskoj godini 2001./2002. upisao je znanstveni poslijediplomski studij

na Medicinskom fakultetu u Osijeku a 2005. je položio specijalistički ispit iz opće kirurgije. Iste godine započeo je subspecijalizaciju iz kardijalne kirurgije te

dr. sc. Grgur Dulić

je 2008. godine položio subspecijalistički ispit iz kardijalne kirurgije. Radi kao kardiokirurg na Odjelu za kardijalnu kirurgiju od njegova osnivanja 2007. godine. Imenovan je asistentom pri katedri za kirurgiju medicinskog fakulteta u Osijeku. Obranio je doktorsku disertaciju pod naslovom *Biomehanička svojstva dviju metoda osteosinteze nakon medijalne sternotomije* 6. prosinca 2013. na Medicinskom fakultetu u Osijeku.

B. D.

Privatna stomatološka ordinacija

Opće stomatološke i specijalističke
ortodontske usluge

dr. Róbert Horvát

www.poslovnabaza.com/drhorvatrobert
24000 SUBOTICA Đure Đakovića 7/a Tel.: 024/554-136

Tooth optika
SUBOTICA
024/ 551 045

**Proletna
akcija!**

-50%
NA SVE dioptrijske okvire i
sunčane naočale!

-20%
SEZONSKOG POPUSTA na pojedina
multifokalna leća!

od 01.03.2015. do 31.05.2015.

GRAD SOMBOR RASPOREDIO SREDSTVA ZA INFORMIRANJE

Hrvatskoj zajednici najmanje

Za informiranja manjinskih nacionalnih zajednica iz gradskog proračuna tri milijuna * Hrvati, drugi po brojnosti u Somboru, dobili 100.000 dinara

Grad Sombor završio je raspodjelu sredstava iz proračuna za informiranje. Ukupno je kroz dva natječaja raspoređeno 10 milijuna dinara. U odnosu na prošlu godinu uvjeti su bili nešto drugačiji pa su pravo sudjelovanja imale ne samo medijske kuće već i druge organizacije i udruge koje su registrirane za proizvodnju medijskih sadržaja. Na natječaju za informiranje radi ostvarivanja javnog interesa raspoređeno je sedam milijuna dinara. Po drugom natječaju koji je bio namijenjen za informiranje na jezicima nacionalnih zajednica raspoređeno je tri milijuna dinara. Ovoga puta nećemo govoriti o prvom, već o ovom drugom natječaju čija je zadaća bila omogućiti podizanje kvalitete informiranja na jezicima nacionalnih zajednica.

(NE)PRAVIČNA RASPODJE-LA

Prema objavljenoj odluci koju je potpisao gradonačelnik **Saša Todorović** najviše sredstava – 1,6 milijuna dinara – dobila je Novinsko izdavačka ustanova *Dunatáj*, koja izdaje tjednik na mađarskom jeziku *Dunatáj*. U odnosu na prošlu godinu iznos je manji za 1,4 milijuna dinara, a ta sredstva raspoređena su drugim medijima i nacionalnim zajednicama. Po visini iznosa odmah iza *Dunatája* je NIU *Bunjevački informativni centar* iz Subotice za radijsku emisiju *Sombor na*

bunjevačkom koju će grad Sombor financirati s 400.000 dinara. Po 300.000 dinara dobili su tjednik *Somborske novine* za stranicu na mađarskom jeziku, Radio Sombor za informiranje građana mađarske, hrvatske, bunjevačke i romske nacionalnosti i RTV *Sreće* za projekt *Gostinska soba*. Najmanje novca – 100.000 dinara – dobio je HKD *Vladimir Nazor* iz Stanišića za radijsku emisiju *Glas Hrvata*.

Na koji način su vrednovane pristigle prijave na natječaj i što je presudilo da raspodjela bude baš ovakva pokušali smo doznati od predsjednika komisije **Maneta Škorića**, uz čije ime stoji neovisni medijski stručnjak. Iako je u telefonskom dogovoru prihvatio razgovor poslije pet minuta javila se tajnica iz Gradske uprave uz zamolbu da pitanja prosljedimo elektronskom poštom, jer gospodin Škorić zbog zauzetosti nije u mogućnosti razgovarati s nama. Očekivano, to je bio samo izgovor, jer odgovore na pitanja koja smo postavili nismo dobili. A pitali smo: Koji su bili osnovni kriteriji za raspodjelu sredstava namijenjenih informiranju nacionalnih zajednica?; Koliko je presudna bila kvaliteta medijskih sadržaja i brojnost pripadnika nacionalnih zajednica koje žive na teritoriju Grada Sombora?; Na osnovu kojih kriterija je NIU *Bunjevački informativni centar*

Studio *Glas Hrvata* u Stanišiću

Subotica dobio 400.000 dinara za radijsku emisiju, a Hrvatsko kulturno društvo *Vladimir Nazor* iz Stanišića također za radijsku emisiju 100.000 dinara? (Napomena – obje emisije se emitiraju jednom tjedno na valovima Radio Sombora. Po posljednjem popisu u Somboru ima 2.058 Bunjevaca i 7.070 Hrvata.); Koji su kriteriji presudili kod raspodjele sredstava za radijske emisije za ove dvije nacionalne zajednice? (I što nije navedeno u dopisu hrvatski jezik je u službenoj uporabi u Beregu i Monoštoru). Za odgovore (objašnjenje) smo, nažalost, ostali uskraćeni.

POMAKA IMA, ALI TREBA RADITI DALJE

Ivan Karan, predsjednik HKD-a *Vladimir Nazor* iz Stanišića smatra da je dobro što je proširena lista onih koji mogu sudjelovati na gradskom natječaju. »Sudjelovali smo i na prošlogodišnjem natječaju, ali nismo dobili sredstva, a ove godine

odobreno nam je 100.000 dinara. To je znak da se neke stvari pomjeraju nabolje. Dobro je što je grad Sombor izmijenio kriterije. Nadam se da će u narednom periodu raspodjela biti urađena tako da nacionalne zajednice novac dobivaju u skladu s brojem pripadnika te nacionalne zajednice i u skladu s kvalitetom programa. Sada imam primjebku na način raspodjele. Nema ništa protiv toga da na natječajima sudjeluju udruge van teritorija Grada Sombora, ali smatram da je neprimjereno da hrvatska nacionalna zajednica koja je druga po brojnosti dobije najmanje sredstava za informiranje na svom jeziku. Hrvati su od tri milijuna dobili 100.000 dinara, što je 3,3 posto, a Hrvati čine oko osam posto od ukupnog broja stanovništva i druga su nacionalna zajednica po brojnosti u Somboru«, kaže Karan i dodaje na kraju da je ovakva podjela sredstava politička podjela.

Z. Vasiljević

SKUPŠTINA UDRUGE ZA POVRAT IMOVINE U SOMBORU

Bolji zakon, brža restitucija

Agencija za restituciju bivšim vlasnicima u Somboru vratila je do sada oko 390 hektara zemlje, 31 lokal, devet zgrada, 740 četvornih metara građevinskog zemljišta. Na rad Agencije za restituciju u čijoj je nadležnosti vraćanje oduzete imovine bivši vlasnici nemaju većih primjedbi, ali se zalažu za izmjenu postojećeg zakona kako bi se omogućilo da cjelokupna oduzeta imovina bude vraćena u naturi. »Brat i ja smo u postupku restitucije tražili zemlju i lokal. Bez odvjetnika sam prikupila svu dokumentaciju i predala u svibnju 2012. godine. Već u listopadu sam imala zakazanu raspravu i poslije je sve išlo kako treba. Nije mi vraćena još sva zemlja, jer

Udruga za povrat imovine u Somboru nastavit će se zalagati za materijalnu restituciju, jer kako kažu državne imovine više je nego što traže nekadašnji vlasnici i njihovi nasljednici

traže bivši vlasnici«, kaže odvjetnik **Đuro Bošnjak**, dopredsjednik Udruge građana za povrat oduzete imovine.

NEMINOVNA IZMJENA ZAKONA

Koordinator Mreže za restituciju **Mile Antić**, koji je nazočio skupštini u Somboru, kaže da je Zakon o restituciji iz 2011. katastrofalno loš, ali je usprkos lošem zakonu i opstrukciji Agencija

žuju bivši vlasnici u odnosu na postojeću državnu imovinu. Kada je u pitanju poljoprivredno zemljište potražuje se tek šestina onoga što je nesporno u državnoj svojini, kada je riječ o šumskom zemljištu govorimo o polovici postotka i zaista nema razloga da se to zemljište ostavi tajkunima da uzurpiraju i besplatno koriste zemljište, a s druge strane najmanje 300.000 ljudi očekuje da dobije mrvice svoje imovine«, kaže Antić. Suštinske

jedini relevantni, pokazuju da je u posljednjih 15 godina kroz privatizaciju ostvaren prihod od 720 milijuna eura. To ljudi moraju znati«, kazao je Antić.

SOMBORSKI SLUČAJ

U Somboru je najveći problem vraćanje lokala na glavnoj ulici, koje je nekadašnje poduzeće **Bane Sekulić** prodalo. »Ispitujemo kako je to urađeno, jer smatramo da **Bane Sekulić** nije mogao prodati državnu svojinu. Ukoliko to ostane tako, bivši vlasnici će biti oštećeni, jer će umjesto svoje imovine dobiti nadoknadu«, kaže Bošnjak. Oštećeni vlasnici po savjetu svojih odvjetnika ne žele govoriti o tim problemima, a u pitanju je 26 lokala u strogom centru grada. Prije nekoliko desetljeća te lokale je na korištenje dobilo tadašnje Trgovinsko poduzeće **Tkanina**, koju je 90-tih godina preuzeo tadašnja tvornica **Bane Sekulić**, a zajedno s **Tkaninom** preuzela je i sporne lokale i prije desetak godina ih sve prodala. Većina bivših vlasnika, svjesna da će zbog ove prodaje ostati bez svoje imovine podnijela je tužbe riješena dokazati da je u pitanju bila državna, a ne društvena imovina koju **Bane Sekulić** nije imao pravo prodati. Da su se slični slučajevi dešavali i u drugim gradovima potvrdio je koordinator Mreže za restituciju **Mile Antić**, koji je naveo primjer nekadašnje pekarnice **Marka Miloševića** u Požarevcu koja je preko noći ukradena iz državne svojine. No, obitelj prijeratnih vlasnika bila je uporna i istjerala je pravdu i sada gazduje svojom djedovinom. Suđenje je trajalo 12 godina, a Agencija za restituciju je taj slučaj riješila za manje od pet mjeseci. Slična slučaj desio se i u centru Novog Sada, Šida i gotovo svakog većeg grada.

Z. Vasiljević

Velika je zainteresiranost za povrat imovine

po Zakonu može se vratiti ona zemlja koju je država unijela u komasaciju i koju je iznijela iz komasacije, tako da potražujemo zemlju koja je u postupku komasacije otišla fizičkim licima«, kaže **Dora Gabrovšek**. »Ostaje to naše zalaganje, ali ovaj put zajedno s Agencijom za restituciju i Mrežom za restituciju za materijalnu supstituciju. Tražimo da ukoliko ne može biti vraćena ina imovina koja je oduzeta bude izvršena supstitucija i bivši vlasnici nadoknađeni nekom drugom imovinom. Zemlje ima najmanje tri puta više nego što

za restituciju uradila dosta. »Nažalost izmjene koje je izradila radna grupa Ministarstva pravde nastale su volšebno sa sjednice Vlade Srbije u prosincu prošle godine. Prije mjesec dana konačno je u Vladi odlučeno da se postupi u skladu sa zakonom i da se nadležnosti nad Zakonom o restituciji izmijeste iz Ministarstva financija u Ministarstvo pravde. Imamo pouzdane informacije da radna grupa, nakon naših zahtjeva, ponovno poslije šest mjeseci radi i da će nacrt Zakona uskoro uputiti Vladi. U međuvremenu točno se saznalo koliko potra-

izmjene koje trebaju donijeti izmjene Zakona su u tome što legalizacija ne može biti razlog za prekid postupka, moći će se pod određenim uvjetima vraćati i građevinsko zemljište iako je izgrađeno, a stvorit će se uvjeti za brže vraćanje poljoprivrednog zemljišta.

Prema Antićevim riječima i ono malo restitucije što je do sada urađeno donijelo je više prihoda u državni proračun nego li sveukupna dosadašnja privatizacija. »Laž je da je od privatizacije ostvaren prihod od sedam milijardi eura. Podaci Uprave za trezor, koji su

IZLOŽBA MIHOVIL TOMANDL – ČUVAR BAŠTINE U PANČEVU

Tomandlu u čast

U okviru manifestacije *Muzeji Srbije, deset dana od 10 do 10* Pančevci su u svom Narodnom muzeju mogli vidjeti izložbu pod nazivom *Mihovil Tomandl – čuvar baštine* autora **Srđana Božovića** i **Damira Prašnikara**.

Tomandl je bio vrlo značajna ličnost u javnom i kulturnom životu grada koja se posebno istakla svojim doprinosom pančevačkome bibliotekarstvu, arhivistici i historiografiji. Rođen je 1894. godine u Brčkom od oca **Josipa** i majke **Katarine** rođ. **Pletenac**. Njegovi su roditelji preselili 1909. u Pančevo. Mihovil Tomandl je

ci tiskan latinicom izlazi Tomandlov tekst pod nazivom *Naši Šokci* u kojemu on spominje Hrvate iz Starčeva, Neuzine, Glogonja i Opova naglašavajući da im treba pružiti pomoć u prilagodbi novim društvenim uvjetima.

Najznačajnija djela dr. Mihovila Tomandla su *Dr. Svetislav Kasapinović, Život i rad Konstantina Peičića, Pančevo za vrijeme Prvog svjetskog rata 1914. – 1918., Vojvoda Stevan Šupljikac kao komandant srpskih vojnih snaga u Vojvodini 1848. godine, Statističko – topografski opis vojne komune Pančevo* i dr. Jedna od njegovih najobimnijih studija *Spomenica*

završio gimnaziju u Zemunu i školovanje nastavio u Beču i Zagrebu na studijima prava gdje je 1923. godine promoviran za doktora pravnih znanosti. Nakon završetka fakulteta vratio se u Pančevo i radio u Okružnom i Osnovnom sudu te se potom počeo baviti odvjetničkim poslom.

Novinarstvo i publicistika su ga privukli još kao mladog gimnazijalca pa je tada objavljivao brojne napise za različite listove. Bio je urednikom tjednika *Pančevac* i lista *Narodna sloga*. Početak tridesetih obilježen je njegovim radom i znanstvenim istraživanjima glazbenih i kazališnih tema, pisao je o političkoj i kulturnoj povijesti Vojvodine od XVIII. do XX. stoljeća, ponajviše o Pančevu i Novom Sadu. Njegova briga za svoje sunarodnjake u južnome Banatu za to vrijeme nije jenjavala. Tako primjerice u jednom od brojeva *Pančevca* objavljenom 11. srpnja 1920. godine na prvoj strani

Pančevačkog srpskog crkvenog pevačkog društva 1838. – 1938. objavljena je u povodu stote obljetnice ovog crkvenog zbora. U njezinu uvodu **Milan Čurčin** odaje priznanje Tomandlu kao Hrvatu-katoliku i »kulturnom sinu našega naroda« koji je tada bio inicijatorom proslave i glavnim priređivačem spomenute monografije.

Poslije Drugog svjetskog rata Tomandl se bavi knjižničarstvom i arhivistikom. Od 1944. do 1953. bio je na čelu Gradske knjižnice u Pančevu koju postavlja na suvremene osnove. 1953. i 1954. radi kao upravnik Gradske državne arhive, gdje kao arhivist i stručni suradnik djeluje do odlaska u mirovinu. Preminuo je 1963. u Pančevu ostavši upamćen kao pasionirani ljubitelj umjetnosti i kulture, darovatelj pančevačkoga muzeja i veliki zaštitnik kulturne baštine.

D. Mergel

TJEDAN U BAČKOJ

Dok ne zamirišu lipe

D ošao je red na još jedan Tjedan u Bačkoj, a ja pred praznim monitorom u dilemi o čemu pisati. Što je to obilježilo prošli tjedan? Po meni ništa posebno, ni dobrog, ni lošeg. Ništa što bi uzdrimalo bilo koga. Ako ćemo o dobrim vijestima onda je to svakako kiša koja je padala proteklih dana. Obradovali su joj se poljoprivrednici, jer proljetnim usjevima padalina je itekako falilo. Još više su se obradovali što oborine nisu bile praćene nevremenom i tučom, jer i kao ostatak Srbije i somborski atar prepušten je čudima tučonosnih oblaka. O tome zašto, prije nekoliko tjedana, opširno smo pisali u našim novinama. Ako ćemo i dalje o dobrim vijestima onda su to somborski maratoni. Jedan je završen i to onaj atletski, a nekoliko stotina sudionika iz devet država valjda je iz Sombora ponijelo lijepu sliku. Drugi, ali kazališni, maraton je u najavi. Nikada duži i nikada programom bogatiji. I još jedan maraton u najavi, također atletski, može se reći međunarodni jer se trči od Sombora do Baje, iz jedne države u drugu. Možemo i o onim drugim, manje lijepim vijestima. U dopisu koji je javnosti upućen iz Mjesne zajednice *Telečka* iz istoimenog sela traži se premještanje lokalnog svećenika **Árpáda Pásztor**a, a zahtjev je upućen biskupu **Ivanu Penzešu**. S obzirom na to da se spomenuti svećenik i Subotička biskupija nisu oglašavali, ne bih širila ovu priču osim pojašnjenja da su povod dešavanja u školi gdje je svećenik, do nedavno bio, vjeroučitelj i osim toga da ima i mišljenja da je cijela priča prenapuhana. S obzirom na to da su čelnici Mjesne zajednice s ovim slučajem izišli u javnost, epilog će sigurno uskoro uslijediti. U one manje lijepe vijesti spada i informacija koja kruži po lokalnim portalima da je povjerenik SNS-a iz Apatina iz somborskog proračuna dobio sredstva za medije iako je poduzeće u blokadi. Ne bih komentirala ništa o tome, jer svima je sve jasno. Ne bih komentirala, ali bih rado pitala je li to točno i ako jest kako je to moguće? No, sva je prilika da bih prošla isto kao i s pitanjima glede raspodjele sredstava za medije. Jednostavno rečeno bez odgovora.

Pala je i posljednja klapa filma *Povratak* koji je u proteklih mjesec dana sniman u Somboru. Prodefilirali su kroz Sombor, i neka okolna sela gdje je film sniman, poznata domaća glumačka imena, ali i glumci s holivudskom slavom. Nije **Ernest Bošnjak** dosanjao san da od Sombora napravi Hollywood, ali je na kratko Hollywood ipak bio u Somboru. A poslije svega nama ostaje sumorna svakodnevnica, barem dok somborskim sokacima ne zamirišu lipe.

Z. Vasiljević

SUSRET MLADIH SRIJEMSKE BISKUPIJE U SOTU

Za odgovornu mladost

U župnom dvorištu župe svete Katarine u Sotu okupilo se 23. svibnja više od stotinu mladih iz srijemskih župa: Šida, Sota, Beočina, Čerevića, Hrtkovaca, Nikinaca, Indije, Golubinaca, Srijemske Mitrovice, Lačarka, Rume... Susret je počeo euharistijskim slavljem koje je predvodio srijemski biskup mons. **Đuro Gašparović**, u koncelecijaciji župnika u Sotu i Šidu, vlč. **Nikice Bošnjakovića**, župnika u Beočinu i Čereviću vlč. **Zdravka Čabrajca**, župnika u Hrtkovcima i Nikincima vlč. **Ivice Živkovića**, župnika u Srijemskoj Mitrovici vlč. **Marija Paradžika**, župnika u Golubincima vlč. **Vjekoslava Lulića** te povjerenika za mlade Srijemske biskupije vlč. **Dušana Milekića**. Susret je organizirao Ured za mlade Srijemske biskupije.

BUDITE UVIJEK HRABRI I JAKI

Pozdravljajući mlade biskup Gašparović je istaknuo kako je ponosan župama u Srijemu,

župnicima i mladima koji su došli na susret. Inače razni susreti na razini srijemske biskupije organiziraju se više puta godišnje. Osim Susreta mladih, Srijemska biskupija organizira i susret obitelji, susrete bolesnih, mladih ministranata i druge. Biskup Gašparović je za *Hrvatsku riječ* istaknuo kako mu je drago što vidi dosta vjernika katolika koji jedni druge ohrabruju i jačaju u životu: »Zadovoljan sam što se okupio toliko veliki broj mladih ovdje u Sotu. Ovo je jedan lijepi događaj. Blago čistima srcem, oni će Boga gledati. To je jedna velika stvarnost kojom pokazujemo mladima i potičemo ih da je to rekao Isus u svojim blaženstvima i da on voli mlade, pogotovo one koji su čista srca, a to znači one koji nemaju grijeha, koji se ispovijedaju i oni koji nemaju sumnji u vjeri Isusa Krista. Važno je da se okupljaju i da se nađu skupa kako bi se bolje upoznali u našoj srijemskoj biskupiji. Potrebno je da se ohrabre kako bi znali ići naprijed i da se možda odluče sastajati se češće u pojedinim župama.

Svim mladima bih poručio: živite vjeru u Krista Gospodina. Budite uvijek hrabri i jaki. Budite slika i svojih obitelji kojih se ne bi trebali stidjeti. Idite jednim pravim Kristovim putem u život i nemojte se nikada udaljavati«, rekao je biskup Gašparović.

RAD S MLADIMA JE IZAZOV

Poslije svete mise mladi su predstavili svoje župe iz kojih su došli. Većina ih je predložila da ovakvih susreta bude češće u raznim župama, što je i prihvaćeno. Ove godine je odlučeno da susret mladih bude u Sotu kako bi se mladi upoznali s ljepotama tog mjesta i sa župnom zajednicom: »Susretima mladih Srijemske biskupije, želimo podržati mlade, pozivati ih, okupljati ih duhovno i na prijateljski način spojiti. Rad s mladima je izazov. Crkva ima svoj način prikazivanja Gospodina mladima. Istina je da mladima želimo prikazati pravi put, odgovornu mladost, kao i kako formirati sebe za budućnost«, rekao je vlč.

Dušan Milekić povjerenik za mlade Srijemske biskupije.

Geslo ovogodišnjeg susreta mladih Srijemske biskupije bilo je: *Blago čistima srcem, oni će Boga gledati*. Ovo geslo bila je i tema predavanja o kome je govorio vlč. Vjekoslav Lulić: »Ljudsko srce je čisto, kako bi Bog mogao biti s nama i živjeti u našim životima. To je ono što je hvale vrijedno. Dakle, ne misli se samo na neakvu moralnost, da čisto bude čisto i da mi budemo bez grijeha, nego da se trudimo biti što bliži Bogu, a to svojim srcem moramo i pokazati ljudima. Dakle, što sve dobro možemo činiti na ovom svijetu u našem životu«, istaknuo je vlč. Vjekoslav Lulić.

Nakon ugodnog druženja na ručku, mladi su se uputili k Sotskom jezeru kako bi uživali u ljepotama ovog srijemskog mjesta, posjetili su i špilju gospe Lurdske, a mladi domaćini iz Sota, upoznali su svoje goste iz ostalih srijemskih župa s kulturnim i povijesnim znamenitostima svoga kraja. Druženje je nastavljeno uz glazbu i ples.

Suzana Darabašić

Susretima mladih Srijemske biskupije, želimo podržati mlade, pozivati ih, okupljati ih duhovno i na prijateljski način spojiti, kaže vlč. Dušan Milekić

DOJMOVI MLADIH

Ivan Đakalović, Golubinci

»Drago mi je što sam danas ovdje u Sotu i što nas je vrijeme poslužilo da se lijepo družimo i upoznamo prirodne ljepote ovoga kraja. Ima nas puno ovdje, čemu se radujem i nadam se da će ovakvih susreta biti još više.«

Ivana Ergo, Inđija

»Prvi sam put na ovakvim susretima i u Sotu. Smatram da je veoma bitno da mladi katolici iz Vojvodine dolaze na ovakva okupljanja zato što su jako važna, kako zbog samog druženja, tako i zbog razvoja svijesti i morala mladih.«

Kristijan Krpan, Srijemska Mitrovica

»Danas smo vidjeli Sotsko jezero i prelijepu katoličku crkvu. Drago mi je što sam upoznao mlade iz okolnih župa. To je veoma važno i trebamo se češće družiti.«

Slavica Živković, Sot

»Jako je lijepo kada nas je ovdje u ovako velikom broju iz raznih župa. Bilo je teško sve organizirati, ali drago mi je što je sve dobro ispalo.«

Anđela Vaht, Sot

»Susret smo uspjeli organizirati, jer smo redovito na susretima mladih naše župe. Velečasni nas okuplja i mnogo se trudi oko nas i drago mi je što smo uspjeli organizirati ovaj susret kod nas.«

TJEDAN U SRIJEMU

Bez struje u 21. stoljeću

Pri odabiru teme za kolumnu *Tjedan u Srijemu* nisam mogla ostati ravnodušna na temu o kojoj se ovih dana polemizira među građanima šidske općine. Svi smo svjesni da svakog mjeseca moramo platiti račune, jer u suprotnom možemo ostati bez električne energije, mogućnosti telefoniranja, upotrebe vode itd. Mene je potakla posve drugačija stvar, a to je da se čak i onim građanima koji redovito plaćaju svoje obaveze može dogoditi, u ovom konkretnom primjeru, da ostanu uskraćeni za opskrbu električnom energijom. A to se upravo proteklog tjedna desilo u malom šidskom selu Binguli. Nedaće mještana ovog srijemskog sela, počele su još prošle godine u prosincu kada je Elektrodistribucija najavila prekide u opskrbi električnom energijom radi sanacijskih radova na električnom vodu u ataru sela Bingula k Erdeviku. Prekidi su bili najavljivani u rasponu od tri dana, ali su se isključenja odužila i poslije dva tjedna.

U zimskom periodu napravljena je pauza da bi se radovi ponovno nastavili prije dva tjedna. Tijekom izvođenja radova, struja je isključena svim korisnicima od 8 pa do 19 sati. Ljudima je onemogućen normalan život, jer struje nemaju 11 ili 12 sati, pa se pitaju do kada će trajati takvo stanje. Kako navode mještani Bingule, drago im je što će dobiti bolju mrežu, ali imaju problem što su toliko dugo bez električne energije. Meso u škrinjama se kažu kvare, ne mogu kuhati, muziti krave, a i djeci je otežano učenje. Pri postavljanju pitanja zašto radovi na elektromreži nisu počeli prije velikih vrućina, predsjedniku sela je rečeno da radovi nisu počeli tada kako ljudi ne bi oštetili usjeve.

Problem sa strujom Bingulčani imaju godina-ma. Dio sela, nekoliko ulica, nema uličnu rasvjetu. Zašto to nitko ne zna? Zbog ovakve trenutačne situacije u selu ne radi ni seoska pošta, a ambulantni je otežan rad jer je mračno. U Elektrodistribuciji u Srijemskoj Mitrovici navode da Bingulci nepotrebno prave problem i da bi trebali biti sretni što im se mijenjaju bandere u selu. Kako navodi direktor Elektrodistribucije u Srijemskoj Mitrovici **Đorđe Faor**, radovi su počeli prošlog prosinca, pa su ispoštovali da se struja ne isključuje u vrijeme oba Božića i slava. Kako je kazao, ukoliko vremenske prilike dozvole, radovi će biti završeni u najkraćem periodu. Kako god, Bingulčani strpljenja više nemaju i kako kažu, ako ste se ikada pitali kako je izgledao život prije nego što smo imali električnu energiju, dođite u Bingulu i sve će vam biti jasno.

S. Darabašić

OSMACI DANAS, 29. SVIBNJA ZAVRŠAVAJU ŠKOLU

Mala matura, velike muke

Nakon osam godina osnovnog obrazovanja brojne osmake narednih tjedana očekuje životna odluka. Što upisati? Koju srednju školu odabrati i čim se baviti? Pitanja su to koja brinu male maturante, ali i njihove roditelje. U današnje vrijeme teško je odabrati što dalje, jer su na klackalici s jedne strane želje, a s druge ono s čim će se moći zaraditi za život. I srednjoškolci završavaju školovanje i trebaju odlučiti koji

fakultet upisati, što dalje?... Glavu gore i naprijed, drugog rješenja nema. Upravo tako razmišljaju mladi, puni elana i života kreću u nešto novo.

MALA ODABRANA EKIPA

Ovim povodom posjetili smo 8. c u OŠ *Ivan Milutinović* u Subotici i razgovarali s razrednicom i učenicima ovoga razreda. Iako su malobrojni razred sa sedam učenika, možemo

reći kako je to mala ali odabrana ekipa. Razrednica **Agneza Milanković** nastavnica je srpskog kao nematerinjeg jezika i od 6. razreda je njihova razrednica. »Oduševljena sam njima, vodim ih tri godine i mogu reći da su izuzetno zlatna, dobra i vrijedna djeca. Ove tri godine su proletjele i bit će mi žao kada odu. Svih ovih godina trudili smo se skupa surađivati i izgradili smo međusobno povjerenje i zajedničkim snagama smo rješavali sve pro-

bleme. Sada je pred njima velika odluka. Teško je odlučiti se i s toliko godina odabrati pravi put. Želim im svu sreću i da ostanu dobri ljudi«, kazala je razrednica Milanković.

Male maturante očekuje matura iz hrvatskog jezika i matematike, kao i test iz kombiniranih predmeta koji obuhvaćaju gradivo od 6. do 8. razreda iz sljedećih predmeta: fizika, kemija, geografija, biologija i povijest. Na ova tri testa mogu osvojiti

8. h. OŠ *Matko Vuković*, Subotica

29. svibnja 2015.

8. c. OŠ Ivan Milutinović, Subotica

najviše 30 bodova, a 70 bodova nose iz škole u odnosu na prosjek ocjena u protekle tri godine. Također, učenike očekuje i liječnički pregled, kao i popunjavanje »liste želja« za upis u srednje škole.

ŽELJE

Učenici 8. c razreda iznijeli su želje oko upisa u srednju školu.

»Voljela bih upisati Politehničku srednju školu,

no još uvijek ne znam koji smjer«, rekla je **Kristina Nađ Kanas**. Njena najbolja prijateljica, **Ana Piuković** planira upisati srednju Muzičku školu u Subotici, smjer Muzički suradnik. U Srednju Muzičku školu će i **Martina Čeliković** i to na smjer Tradicijsko pjevanje. Prijateljicama će se u Srednjoj Muzičkoj školi pridružiti i **Oskar Kovač**: »Volio bih upisati Muzičku školu, smjer Dizajner zvuka, a paralelno planiram upi-

sati i srednju Ekonomsku školu smjer kuhar.« **Petar Huska** planira upisati Gimnaziju i to opći smjer (na hrvatskom jeziku), **Dino Magda** želi upisati srednju Tehničku školu (MEŠC) za vozača motornih vozila, a **Grgo Ivanković** toga dana nije bio u školi te nismo dobili informaciju što će upisati.

Velika većina ovoga razreda skupa je još od vrtića i razdvajanje od svakodnevnih prijatelja teško će im pasti. Mnogi će, kako

su rekli, osmogodišnje obrazovanje pamti po prijateljima, po lijepim događanjima, zajedničkim ekskurzijama, simpatijama... Od nastavnika su istaknuli kako će zauvijek pamti razrednicu koja je uvijek za njih imala vremena, te neki i nastavnika tjelesnog odgoja. Kako su rekli vjeruju da će se uspomene tek probuditi kada više ne budu skupa i kad se rado budu prisjećali lijepih osnovnoškolskih dana.

Ž. Vukov

8. a. OŠ Matija Gubec, Tavankut

8. b. OŠ Vladimir Nazor, Đurđin

8. e. OŠ Ivan Milutinović, Mala Bosna

Plemstvo Wilson u Valpovu i Donjem Miholjcu

VALPOVO/DONJI MIHOLJAC – Prošloga je tjedna u Gradskoj knjižnici i čitaonici u Valpovu predstavljen roman *Plemstvo Wilson* subotičkog autora **Dražena Prčića**. Govoreći o knjizi, publicist **Zdenko Samaržija** je istaknuo: »Premda u romanu autor problematizira socijalna pitanja, pitanja siromaštva u našoj regiji te društvene

razlike u drugim kulturnim sredinama, što do sada nije bila spisateljska praksa, Prčić je stilom pisanja ostao vjeran publici. Dražen Prčić iznova nije razočarao – dapače čitatelji njegovog romana poželjet će zaviriti i u ostale Prčićeve romane kojih ne nedostaje.«

Nazočnima se obratila i zamjenica gradonačelnika Valpova **Pavica Majdenić** koja je izrazila zadovoljstvo što je ovaj subotički autor u tom gradu pronašao krug štovatelja i pozvala ga da i svoj sljedeći roman predstavi u istom prostoru.

Knjiga *Plemstvo Wilson* predstavljena je dan ranije i u Donjem Miholjcu, u dvorcu Mailath.

KPZH Šokadija se plasirala na zonu

APATIN – KPZH *Šokadija* plasirala se na zonsku smotru koja će biti održana 14. lipnja u Crvenki. Plasman su osvojili na Općinskoj smotri izvornog stvaralaštva koja je održana 21. svibnja u Apatinu, izvevši svatovski običaj, dio odvođenja mlade iz kuće.

I. A.

Lijepom našom u Somboru

SOMBOR – U Somboru će u srijedu 3. lipnja biti održano javno snimanje televizijske emisije *Lijepom našom* pod nazivom *Mostovi kulture*. Emisija će biti snimana u Gradskoj dvorani *Mostonga* od 20 sati. Ulaznice, po cijeni od 100 dinara, mogu se kupiti u Hrvatskom domu, a na dan snimanja u *Mostongi*. Određeni broj ulaznica bit će distribuiran preko udruga.

Nastupit će: HKUD *Vladimir Nazor* iz Sombora, KPZH *Šokadija* iz Sonte, KUD *Petőfi Sándor* iz Kupusine, KUD *Jan Kolar* iz Selenče, *Kraljice Bodroga* iz Monoštora, GKUD *Ravangrad* i zbor *Musica viva* iz Sombora. Sudjelovat će i tamburaški sastavi: Subotički tamburaški orkestar i **Antun Letić Nune**, *Vojvođanski san* iz Pančeva, *Bereški tamburaši* iz Berega, *Ravnica* i *Hajo* iz Subotice, tamburaško društvo,

Zlatni zvuci iz Sombora i *TS Fijaker* iz Osijeka, kao i solisti – **Stjepan Jeršek Štef**, **Đani Stipaničev**, **Šima Jovanovac**, **Mirna Radulović**, **Dušan Svilar** i **Bane Krstić**.

Inicijator snimanja emisije u Somboru je tamošnji HKUD *Vladimir Nazor*, a potporu je dao i Grad Sombor.

Z. V.

Koncert Plavog čuperka u Rumi

RUMA – Koncert Rumskog tamburaškog orkestra *Plavi čuperak* tradicionalno je, po jedanaesti put, održan u prostorijama HKPD *Matija Gubec*, u nedjelju 24. svibnja. Zbog kiše umjesto u ljetnom vrtu, koncert je ove godine održan u dvorani Društva. Tamburaši *Plavog čuperka* su se predstavili prepoznatljivim repertoarom na kojem se našlo i par starih tamburaških pjesama. Vokalni solisti na nedjeljnom koncertu bili su **Dušan Stupar** i **Aleksandar Pović**. Kao gosti koncerta nastupili su i članovi tamburaškog sastava *Tajna*.

N. J.

Predstave iz Hrvatske na Sterijinom pozorju

NOVI SAD – U okviru programa *Krugovi*, na ovogodišnjem 60. Sterijinom pozorju u Novom Sadu bit će prikazane i dvije predstave iz Hrvatske, obje rađene po tekstovima **Miroslava Krlež**e. Jučer je igrana predstava *Kristofor Kolumbo* u režiji **Renea Medveška** i izvođenju Zagrebačkog kazališta mladih. Predstava *Vučjak*, u režiji **Ivice Buljana** i produkciji Hrvatskog narodnog kazališta iz Zagreba, bit će igrana u utorak 2. lipnja na Sceni *Jovan Đorđević* Srpskog narodnog kazališta.

Lira naiva u Zemunu

ZEMUN – Pokrajinski susret pučkih pjesnika *Lira naiva 2015.* bit će održan sutra (subota, 30. svibnja) u knjižnici i čitaonici *Ilija Okrugić Sremac* (Zmaj Jovina 24) u Zemunu s početkom u 11 sati Tijekom pjesničke večeri koja počinje u 16.30 sati bit će predstavljena i knjiga izabranih stihova *Neuzorane brazde – Lira naiva 2015.*

Gost *Lire naive* bit će preč. **Marko Kljajić**, pjesnik iz Surčina. Pjesme za zbirku izabrao je **Stjepan Blažetin**, pjesnik iz Pečuha. Organizatori susreta su Hrvatska čitaonica i Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović* Subotica, a domaćini Zajednica Hrvata Zemuna Knjižnica i čitaonica *Ilija Okrugić* – Zemun.

Večer klapa u Somboru

SOMBOR – Gradski muzej Sombor i Glazbeno društvo *Musica Viva* iz Sombora organiziraju sutra (subota, 30. svibnja) *Večer klapa u Somboru*. Nastupit će: Vokalna skupina *DiM* (Delnice i Mrkopalj, Hrvatska), Vokalni ansambl *Musica Viva* iz Lemeša, Muški vokalni sastav *Bajić*, Klapa *Capa* iz Novog Sada, Vokalni kvintet *Quinta Divina* i *MOH Iuventus Cantat* iz Sombora. Koncert, pod pokroviteljstvom grada Sombora, bit će održan u Galeriji suvremene umjetnosti s početkom u 20 sati. Ulaz je slobodan.

Z. V.

LIKOVNA KOLONIJA U HKUD VLADIMIR NAZOR
SOMBOR

Neodoljivi izazovi boja

Likovna sekcija HKUD-a *Vladimir Nazor* organizirala je u subotu, 23. svibnja, likovnu koloniju *Colorit*. Na ovoj 15. po redu koloniji sudjelovala su 24 slikara iz Hrvatske, Subotice, Sombora i Odžaka, koji su uradili tridesetak slika i darovali ih domaćinima.

»Malo je reći da smo zadovoljni jer su se našem pozivu odazvali redoviti sudionici kolonije, ali i slikari kojima je ovo prvi *Colorit*«, kaže pročelnik Likovne sekcije **Janoš Raduka**. Među redovitim sudionicima kolonije je **Stipan Kovač** iz Sombora. »Od 15 kolonija sudjelovao sam na 13 i svaki put se rado odazovem pozivu organizatora«, kaže Kovač. U Sombor rado dolazi i **Andelka Dulić** iz Subotice. Ranijih godina motivi njenih slika bili su znamenitosti Sombora. Ovoga puta odabrala je pejzaž. »Ne brojim više kolonije u *Nazoru*, prije svega zbog srdačnih domaćina. Već sam kako kod kuće i uvijek s radošću iščekujem poziv za ovu koloniju. Malo druženja, malo šetnje po Somboru, malo sjećanja na prethodne kolonije. Naravno da volim da pogledati što se dešava na polju slikarstva, što rade drugi slikari i vidjeti gdje sam ja u svemu tome. Svi smo mi amateri i ovo može biti samo poticaj za dalji rad«, kaže Dulić.

Cijele ove priče ne bi bilo da prije 15 godina likovnu koloniju nije osmislila i pokrenula **Cecilija Miler**. »Pokrenuli smo koloniju prije 15 godina i ta prva kolonija organizirana je u Gradini na salašu **Stane i Pavla Matarića**. Likovnu sekcija vodila sam pet godina, a kada sam otišla novi pročelnik sekcije nastavio je tamo gdje ja sam stala. Slikari se okupljaju, druženje se nastavlja i uvijek je radost kada se sretnu stari prijatelji koji se ne vide godinu dana ili više. Svaki susret je radost, ali i prigoda da se nešto novo nauči. Zahvaljujući ovim kolonijama napravljena je umjetnička zbirka u *Nazoru*, a to i jeste svrha kolonija«, kaže Miler.

Z. V.

29. svibnja 2015.

KULTURAMA

Zvezdani Zvizdan

Tjedan za nama obilježio je veliki uspjeh hrvatskog filma na međunarodnoj sceni. Naime, film *Zvizdan* autora **Dalibora Matanića** osvojio je nagradu žirija u natjecateljskom programu *Izvjestan pogled* glasovitog Filmskog festivala u Cannesu.

Matanić je plodan filmski stvaralac, a nagrađeni *Zvizdan* njegov je deveti dugometražni igrani film. Zahvaljujući praksi Hrvatske radio televizije da prikazuje domaće filmove u nedjeljnom serijalu sva njegova dugometražna ostvarenja imali smo prilike dosad pogledati – od prvijenca *Blagajnica hoće ići na more* do prethodnih *Majstora*. U svojem se dosadašnjem opusu bavio različitim žanrovima, njegujući autorski pristup, osobenu vizualnost i suvremeni senzibilitet. Bavio se i različitim temama, ponekad i provokativno ukazujući na različite probleme hrvatskoga društva.

Nagrada u Cannesu njegovo je dosadašnje najveće priznanje. Tamošnja je publika *Zvizdana* dočekala gromoglasnim pljeskom, a strani mediji (*Hollywood Reporter*, *Variety*, *Le Monde*, *Independent...*) i glumce i film ocijenili izvrsnima. Prestižna nagrada bi filmu trebala osigurati i dobru međunarodnu distribuciju te pozive za niz iznimno važnih svjetskih festivala. Spominje se također i mogućnost »napadanja Oscara« iako je još prerano govoriti o tomu.

Ipak, možda najveća priča koja stoji iza vijesti s francuske rivijere, po mojem skromnom sudu, jest ona o »hrvatskom novom valu«. »Sad se može ići samo naprijed i više od toga ... Baš sam jučer pričao s Rumunjima koji su prije desetak godina imali početak svog velikog vala. Ovo je početak hrvatskog novog vala, jednostavno treba samo u tome smjeru razmišljati, nema više natrag«, izjavio je Matanić povodom nagrade.

Selekcija *Izvjestan pogled* usmjerena je upravo otkrivanju novih redateljskih poetika i estetika. Velika očekivanja od ove nagrade imaju i vodstvu Hrvatskog audiovizualnog centra (HAVC). Oni su povodom Matanićeva uspjeha priopćili kako je »ova nagrada potvrda međunarodnog prodora hrvatskog filma kojem svjedočimo u novije vrijeme«.

Ovih je dana premijerno prikazan i prvijenac **Ivone Juke** *Ti mene nosiš* kojemu se također prognozira međunarodni uspjeh. Ta se prognoza bazira na činjenici da je radeći na ovom filmu Juka surađivala s uglednim imenima iz svijeta filma – među ostalim i sa skladateljem **Tehom Teardom** te koloristom **Normanom Nisbetom**.

Povoda za radost i nadu, dakle, ima. I dok iščekujemo »hrvatski novi val« možemo se nadati da ćemo *Zvizdana* u neko dogledno vrijeme moći pogledati i u Srbiji (srpski koproducent filma je *SEE film*).

D. B. P.

NE BUDITE ODSJEČENA GRANA!

Razumijemo li se?

Ne odbijajte nas (po Bogu) braćo više – zar ne volite slatko kaj, tvrdo ča i štovano što i šta?

Neka nas ostave na miru! – polako i jetko rekao je jedan od (po Bogu!) braće Samobunjevaca koji, donekle kroz povijest i razumljivo, nisu vjerojatno nisu isticali ni da su Bunjevci, a kamoli Hrvati jer je uvijek bilo prečeg posla i prešnijih briga, a onda su naišla povijesna razdoblja kada je to isticanje bilo gotovo uvredljivo za okolinu, a i danas je mnogima nepoćudno.

Uvijek među nama ima hvalevrijednih onih koji vole ostati samozatajni. I jest pomalo neumjesno stalno isticati svoju nacionalnost, narodnost ili pripadnost bilo kojoj skupini. A pogotovo onome tko teško radi i služi kruh te mu svako utuvljivanje da je netko i nešto što on zapravo i ne želi biti ili ne zna što bi zapravo s time u svagdanjem životu osim podjarivao bijesne, izazivao one koji ga ipak puštaju na miru.

S tim u svezi valja reći da se kao pripadnik nekog naroda i rađa i postaje. Ako ovo drugo izostane – piši kući propalo. I mukotrpno postaje! Tek se onda može kliknuti s **Matošom** –

Samo tebe volim, draga nacija
Samo tebi služim, oj, Krocijo
Što si duša, jezik, majka, a ne znamen,
Za te živim, samo za te, amen!

Sudjelovati u ovom molitvenom pjevu. I ponosnom i krotkom u istu dobu. Puk, zatim narod mora, učili su nas proći još jedan dodatni stupanj napretka u samosvješćivanju kao i u priznanju drugih, susjednih i inih društvenih skupina – da bi se mogao nazvati nacijom. To priznavanje se često plaća naskupljom cijenom – životom. Međutim, sociološke su podjele i potpodjele često dvojbene i njihov se smisao zna izgubiti u prijevodima iz jezika u jezik. Kakva je sociologija trebala **Ignjatu Fuchs**u da svoje ime pohrvati i nazove se **Vatroslavom Lisinskim**? Ili **Vlahu Bukovcu** da se ne potpisuje više s **Faggioni**? Oni su u hrvatstvu pronašli nešto što ih oduševljava više nego vlastito ime. Naša (po Bogu) braća Samobunjevci to očito nisu i zaista nema smisla prisiljavati

ih unatoč tome što su im imena i prezimena starinom – hrvatska. Ali pustiti ih na miru?! Zašto?! Kako je rekao nepriznati i neprepoznati hrvatski pjesnik **Stjepan Ilijašević** koji je stvarao tijekom gotovo cijelog 19. stoljeća – od ilirskog preporoda do moderne –

*Mir i pokoj preranu smrt donaša!
Sinje more na što bi došlo, bure
Nigda da nema?!
Smožne sile borbu iz sanku bude
Trome pūke sjajna na djela gone
Boj s tamom vjekoma divne rađa
Svjetla junake!*

Dobro je, još nismo svi mrtvi, a ako neki i jesu tu dolazi ona zapovijed – *Mrtve uskrisujte!* Makar i polako. I bez jetkosti. I ne mora

uvijek na usnama biti međ. Ispije se i koja gorka čaša. Sve bi to bilo u redu da ne postoje uvijek neki vlastodržci kojima nije cilj da živimo vječno nego da – počivamo u miru što dulje dok oni vladaju. Toliko u miru da će i groblja srušiti i preorati. Jer, ako postoji neki *mirogoj*, može tkogod njime proći i pročitati na kojem križu ili spomeniku naše ime... to je već uznemirujuće! Bolje da nas nema uopće! To bi bilo najbolje. **Ivo Andrić** je u svojim dnevnicima čeznuo za time – za nepostojanjem. Veliki Ivo Andrić! Ali mi ga ne damo nepostojanju! I ne damo mu mira. Još i danas ga nasmijavamo. Da zdrav razum nije sve – da postoji i luda Bosna koju je i on dotaknuo u svojoj knjizi pripovijetki o bosanskim franjevcima *Žed* – luda od revnosti za onaj plavi *sicani*, danas bi rekli tetovirani,

krži na rukama i prsima bosanskih i humskih žena. Da postoji fra Marko Krneta koji ne odustaje od tog krži ni kada prezirno pljunu na njega, koji ne odustaje biti brat čovjeku i krstiti ga. Njegovim pravim imenom. Koje je naše pravo ime? Moje ili tvoje. Čut ćemo ga kada budemo pozvani, a dotle imamo cijeli život doznati i cijeli život davati mu smisao i značenje. Kako u životu pojedinca, tako i u životu naroda i cijelog čovječanstva. I može nam se svima dogoditi da ostanemo i bez smisla i bez značenja. Svima! Do apsurdna i natrag. *Credo quia absurdum!* Vjerujem jer je besmisleno! Pripisuje se jednom od prvih borbenih branitelja kršćanstva **Kvintu Sepimiju Tertulijanu** (160. – 220.). Tako i mi još vjerujemo. Da smo Hrvati. Vi da niste. Bit će ključno kako nas bude oslovio Gospodin. U posljednji dan. Dotad – Mir vama! Riječ može biti mač i zato ćemo uvijek zač u razgovor ugodan o nama svima što nas zvala i sami se zvasmo – Slovincima, Ilirima, čak i zvirima (*Vuci! Vuci!* – zapisao je **Milutin Cihlar Nehajev** izjavu jednog Mlečića što zarobi jednog Frankopana) – potegni, povuci – riječi nisu samo zvuci nego i najdublje čuti. Oćutite nas i vidjet ćete da nismo jetki. Nego rijetki primjerci svoje vrste – i makar nas morali brojati na prste – vjere smo čvrste!

Tu mislimo, bratja, ča smo, razumjemo zemlja da smo...

zapisano je i na glagoljici i na ćirlici i na latinici i pjevalo se u ranom srednjem vijeku kad se ploča postavljala na grob. Prije nego sasvim postanemo zemlja dodajmo – i dio smo neba koje diše u nama. Ne odbijajte nas (po Bogu) braćo više – zar ne volite slatko kaj, tvrdo ča i štovano što i šta. Sva naša narječja koja, ako hoćete – *lako razumite*. Ikavicu, ekavicu, jekavicu, ijekavicu! Ima čak i eikavskoga, staroposavskoga. Ima svega! Govora i narječja što se ulijevaju u istu rijeku, a rijeka mora imati maticu. Koji će pridjev nositi? Koji posvojni pridjev? Iako svi ljudi prođu kroz razdoblje kad se osjećaju kao zlostavljana i odbačena pastoračad – ipak smo mi ljubljena djeca istog oca i iste matere. Povijest jezika od prvog očinskog i prvog materinskog jezika razvijala se – i svi jezici poznaju svoje rodoslavno i rodoslovno stablo – sve ako oni koji govore njima to ne znaju i možda se osjećaju posve neslavno. Ne budite odsječena grana!

Božica Zoko

PRIZNANJE KULTURNO PROSVJETNE ZAJEDNICE SRBIJE

Zlatna značka za Ljiljanu Crnić i Ivana Piukovića

Književnica **Ljiljana Crnić** iz Beograda i glazbenik **Ivan Piuković** iz Subotice dobitnici su nagrade *Zlatna značka* za 2015. godinu, za doprinos razvijanju kulturnih djelatnosti. Oni su jedni od ukupno 50 dobitnika toga priznanja za ovu godinu izabranih između 160 kandidata. Nagrade su dobitnicima uručene prošloga petka na svečanosti u beogradskom Narodnom kazalištu.

Nagradu dodjeljuju Kulturno-prosvjetna zajednica Srbije i Ministarstvo vanjskih poslova, a sastoji od pozlaćene značke i povele – grafičkog lista. Odluku o dobitnicima donijelo je povjerenstvo na čijem čelu je bio prof. **Milovan Vitezović**, književnik.

Ljiljana Crnić se bavi književnim stvaralaštvom, a objavila je 6 knjiga poezije. Članica je Udruženja književnika Srbije i Hrvatskog

književnog društva. Radovi su joj objavljivani u antologijama u Kanadi, Indiji, Hrvatskoj, Srbiji i Bosni i Hercegovini. Za svoj rad na zbližavanju kultura, nagrađena je *Golubicom mira* u Sarajevu.

Ivan Piuković jedan je od osnivača poznatog subotičkog ansambla *Hajo*, u kom svira tamburu kontru od njegovog osnutka, punih 27. godina. Tajnik je Udruženja muzičara u Subotici koje okuplja preko 200 glazbenika i zalaže se za obrazovanje mladih glazbenika. Piuković je ranije svirao u tamburaškom odjelu HKC-a *Bunjevačko kolo* iz Subotice, te je bio dugogodišnji član Subotičkog tamburaškog orkestra.

H. R.

KONCERT KLASIČNE GLAZBE U SUBOTICI

Pijanističke nade s osječke akademije

Mladi pijanisti, studenti Odsjeka za glazbenu umjetnost Umjetničke akademije u Osijeku gostovali su prošloga petka u Subotici, gdje su u Velikoj vijećnici Gradske kuće održali koncert klasične glazbe. Publici su se predstavili: **Kristina Senčić**, **Matea Matić**, **Ivan Bobić** (koji je izveo vlastitu skladbu – *Rapsodiju na slavenske teme*), **Nikolina Topić**, **Anja Papa** i **Josip Jagušić** izvevši skladbe **Sanje Drakulić**, **Slavenskog**, **Chopina**, **Prokofieva** i **Bhramsa**.

Riječ je nadarenim glazbenicima čiju kvalitetu potvrđuju brojne nagrade na natjecanjima i festivalima, od kojih izdvajaju ovogodišnji uspjeh na Međunarodnom natjecanju *Davorin Jenko* u Beogradu te uspjeh na 12. međunarodnom festivalu slavenske glazbe u Moskvi.

Njihov voditelj prof. **Konstantin Krasnitskyj** kaže kako je ovaj koncert pridonosi pripravi studenata za svoje buduće karijere. »Studenti moraju učiti, ali isto tako i nastupati. Nadam se da ćemo doći ponovno jer je studentima jako bitno nastupati pred publikom«, dodaje Krasnitskyj.

Koncert su organizirali Koordinacija hrvatske nastave u Vojvodini i Grad Subotica, u suradnji s Osnovnom školom *Matija Gubec* te HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta.

D. B. P.

REGIONALIZACIJA REPUBLIKE SRBIJE S POSEBNIM OSVRTOM NA PROŠLOST I »PREDVIĐENU« BUDUĆNOST REGIJE VOJVODINE

Regionalizirana ili ne?

Republika Srbija je već petnaest godina »regionalizirana«, jer je Prostornim planom Republike Srbije 2010-2014-2020 (PPRS-10) podijeljena na pet (statističkih) regija

Piše: dr. Zsombor Szabó

ELEMENTI ZA ANALIZU

Čitajući radove, primijetio sam jednu interesantnu činjenicu, nitko od autora, osim Miroslava Keveždija, nije se osvrtao na činjenicu, da je Republika Srbija, već petnaest godina »regionalizirana«, jer je Prostornim planom Republike Srbije 2010-2014-2020 (PPRS-10) podijeljena na pet (statističkih) regija. Jedino je Keveždi, u tekstu s naslovom: *Tradicionalna i tehnokratska regionalizacija Srbije*, spomenuo i komentirao Zakon o regionalnom razvoju, donijet prije šest godina, 2009. godine, i pita se: »Pitanje koje se na kraju može legitimno postaviti jeste sljedeće: je li Srbija već regionalizirana ili ne? Oni koji se drže Europske povelje o regionalnoj autonomiji reći će da nije (do kraja), a izgleda to kaže i Europski revizorski sud... Srbija ima jednu jasno definiranu regionalnu autonomiju, u skladu s Poveljom, a to je AP Vojvodina.« (S-krS str. 164). Budući je jedno od mojih polja istraživanja i regionalno planiranje, odlučio sam malo detaljnije analizirati postojeće planove, što oni nude, u kom pravcu i kako predviđaju »razvoj naše budućnosti«. Naravno za početak treba definirati i osnovne pojmove: što je regija, što je regionalno planiranje, što bi trebao pokriti pojam regionalizacije?

U predgovoru knjige (S-krS), urednici pišu: »U nizu strukturalnih promjena koje Srbiju očekuju u procesu integracije u Evropsku uniju, svojom kompleksnošću i osjetljivošću, posebno se izdvaja regionalizacija... Međutim, ovdje se ne radi samo o promjenama u normativnoj sferi, već o dubljoj promjeni postojećih socio-kulturnih obrazaca koji našem društvu još uvijek daju atribut centraliziranog sustava« (S-krS, str. 5). Evo još jedan pojam, koji se danas vrlo često čuje »centralizacija i decentralizacija«, slično tome su i pojmovi »metropola i provincija« iz ovih razloga ćemo se u nastavku baviti ovim osnovnim, u suštini vrlo aktualnim pojmovima, ali ujedno i problemima, da bi na koncu pokušali predvidjeti budućnost ove naše regije, za sad zvane Vojvodina. Analizirat ćemo Ustav, zakone ali i planove i njihovo ostvarenje, jer postoje i planska dokumenta, primjera radi dva Prostorna plana Republike Srbije (prvi je usvojen 1996. godine, PPRS-96) a drugi, važeći, koji je izanalizirao rezultate prvog plana usvojen je 2010. godine (PPRS-10), postoje popisi stanovništva, te imamo sve elemente za valjanu analizu.

(Nastavit će se)

O d ovog broja *Hrvatske riječi* čitajte novi feljton *Regionalizacija Republike Srbije*, u kojem tražimo odgovore na pitanja, koje su realne mogućnosti za regionalizaciju zemlje, (analizom Ustava, Zakona i planova), kao jednog od važnih uvjeta uspješnom pristupanju Europskoj uniji, što je dio političkog programa Vlade Republike Srbije.

Povod za nastanak ovog feljtona bio je jedan prikaz knjige koji je održan neposredno nakon Uskrsa, u utorak, 7. travnja u čitaonici Gradske knjižnice, uz (na žalost) mali broj prisutnih. Te večeri uz prisustvo dijela autora, održan je interesantan skup, zapravo prikazana je jedna, vrlo interesantna knjiga, koja nosi naslov: *Socio-kulturni aspekti regionalizacije Srbije, u kontekstu eurointegracije* (skraćeno: S-krS). Ovu zbirku tekstova izdao je Centar za interkulturalnu komu-

nikaciju iz Petrovaradina, urednici publikacije su **Aleksandra Bosnić Đurić** i **Milorad Đurić**.

ZAKONI I PLANOVI

U zborniku je sakupljeno jedanaest tekstova od autora raznih profila, počevši od **Latinke Perović**, pa redom: **Olivera Milosavljević**, **Aleksandra Molara**, **Lasla Vegela**, **Pavla Domonjija**, **Boška Kovačevića** i **Tomislava Žigmanova**, zaključno s uradcima **Nedima Sejdinovića**, **Dinka Gruhonjića**, **Miroslava Keveždija** i **Duška Radosavljevića**. Osnovna ideja bila je, da u jednom kraćem prilogu prikazemo ovu vrlo »poučnu« publikaciju široj, čitateljskoj publici, s prikazima karakterističnih dijelova pojedinih autora. Naravno, većina autora bavi se problematikom AP Vojvodine, kao jedine kakve-takve funkcionirajuće pokrajine-regije Srbije.

Republičko natjecanje iz hrvatskog jezika u Tavankutu

Na republičkom natjecanju učenika osnovnih škola iz poznavanja hrvatskoga jezika i jezične kulture, održanog 21. svibnja u OŠ *Matija Gubec* u Tavankutu, sudjelovalo je 18 učenika iz tri osnovne škole: *Matko Vuković*, *Ivan Milutinović* iz Subotice i Male Bosne, te škola domaćina.

Organizator natjecanja je Ministarstvo prosvjete, znanosti, tehnološkog razvitka i Hrvatsko nacionalno vijeće. »Ovo godine državno natjecanje iz Hrvatskog jezika organizira se po peti put«, rekla je **Anđela Horvat** članica IO HNV-a zadužena za obrazovanje i dodala: »Do sada je bila praksa da se natječu učenici sedmog i osmog razreda. Pokazalo se kako su oni posebno motivirani, samim tim što učenici osmog razreda za prva tri mjesta dobivaju bodove za upis u srednje škole. Svi koji su sudjelovali bit će nagrađeni na svečanosti koja se priređuje za najbolje učenike. Ove godine će to biti na dan hrvatske zajednice, 19. lipnja. Šest najboljih učenika, prvih troje iz sedmog i prvih troje iz osmog razreda bit će nagrađeni ljetovanjem u Novom Vinodolskom, koje se organizira u suradnji s Hrvatskim nacionalnim vijećem, Gradom Zagrebom i Gradskim društvom Crvernoga križa Grada Zagreba«, rekla je Anđela Horvat.

Prema natjecateljskim skupinama učenici koji su osvojili prva tri mjesta iz VII. razreda su: I. mjesto – **Martina Buljovčić**, II. mjesto – **Đurđina Sudarević** i III. mjesto **Maja Imrić**. Sve tri učenice su iz OŠ *Matko Vuković*, mentorice **Sanele Šafer**.

Učenici osmog razreda koji su osvojili prva tri mjesta su: I. mjesto – **Petar Huska**, II. mjesto **Ana Piuković**, oboje iz OŠ *Ivan Milutinović*, mentorice **Biljane Horvat**, dok je III. mjesto osvojila **Kristina Matković**, mentorica **Sanela Šafer** iz OŠ *Matko Vuković*.

I. D.

Stanislava Stantić-Prčić, ravnateljica OŠ *Matija Gubec*

29. svibnja 2015.

Kraljice na Dove

Na blagdan Duhova običaj kraljica je upriličen i u Beregu. Ovaj običaj, kao i mnogo toga odavno je izumro, te ga po mjestima uglavnom oživljavaju kulturna društva, na radost mnogih. Dječja folklorna grupa HKPD *Silvije Strahimir Kranjčević* Bereg, 24. svibnja ponovo je oživila običaj Kraljice na Dove. Prije toga kraljice su marljivo vježbale pod vodstvom **Milorada Stojnića** i budnim okom bake **Elizabete Lerić**. Nakon ručka okupila su se djeca u domu kulture u Beregu kako bi pokazali što su naučili pjevati. Mlada s burundžukom na glavi, dva barjaktara s barjacima od marama vezanim za trsku, nosači košarica za darove i ostala pratnja krenuli su prvo, kako to običaj nalaže kod plebanuša. Vlač. **Davor Kovačević** darivo je kraljice, a i pokojeg kralja u pratnji, prigodnim darovima posli čega su krenuli dalje po selu. Kraljice su išle i pjevale pjesme kako je priličilo u zavisnosti od ukućana. Šetale su se cijelo poslije podne dok im košarice nisu postale teške. Nisu kraljice mogle obići sve, a bilo je i onih koji ih nisu primili. Možda će ih primiti dogodine, ili koje druge godine dok ima djece, Berega i Berežana koji poštuju svoje običaje.

M. Katačić

Blagdan Sv. Rite

Na blagdan Svete Rite, zaštitnice beznadnih i bespomoćnih u petak, 22. svibnja, kada se obilježava datum smrti, u Lemešu je prikazana večernja sveta misa kojom je okrunjena devetnica na čast štovateljice Muke Kristove. Devetnicu su vjernici laici sami organizirali doma, kroz molitvu i litanije, a već za sljedeću godinu planira se zajednička pobožnost u crkvi. Štovanje svete Rite u Lemešu je započelo 2004. godine kada su sestre **Julijana** i **Borbála** rođene **Kanyó** s užim članovima svojih obitelji **Gyurcsik** i **Vujević** darovale zajednicu reprodukcijom slike koja prikazuje sveticu. Od tada svake godine obitelj Gyurcsik širi štovanje koje se intezivira i poprima sve veće razmjere u Lemešu pa tako redovitim prisustvom svih članova na misi, pozivanjem vjernika na devetnicu te ustrajnim cvjetnim kićenjem prilike svete Rite preko godine pokazuje iskreno ufanje u moć Udovice mira. Sveta Rita je zaštitnica teško oboljelih i žena željnih djece.

Ž. Z.

Renoviranje i blagoslov kipova u Sonti

Prošle godine započeto je s kipom sv. Trojstva, a tijekom ovoga mjeseca završeno je renoviranje kipova u Sonti. Kako smo već pisali, kip sv. Florijana renoviran je i izmješten na drugu lokaciju na prostoru između crkve i župnog doma. Na njegovo dosadašnje mjesto postavljen je i blagoslovljen kip Gospe Fatimske, a u kapelicu na periferiji sela postavljen je i blagoslovljen kip sv. Ivana Nepomuka. Na blagdan Gospe Fatimske, 13. svibnja, postavljen je i blagoslovljen kip ove svetice, dar župoj zajednici u Sonta za vrijeme župnikovanja vlač. **Dominika Ralbovskog**. Misu je slavio župnik iz Monoštora vlač. **Goran Vilov**, a suslavili su preč. **Jakob Pfeifer**, kupusinski župnik vlač. **Tibor Zsuny** i domaćin, vlač. **Josip Kujundžić**. Poslije mise vjernici su, predvođeni svećenicima i ministrantima, uz pjesmu i molitvu, u procesiji pošli do kipa. Kip je blagoslovio vlač. Goran Vilov, a poslije blagoslova, Pjesmu zahvalnosti autorice **Pavke Domić**, pučke pjesnikinje

iz Sonte, pročitala je **Svetlana Zec**. Na blagdan Sv. Ivana Nepomuka, nakon više od dva desetljeća u kapelicu na rubu Sonte ponovno je postavljen i blagoslovljen kip ovoga sveca. Kip sv. Ivana pribavila je i dala ga restaurirati obitelj **Zorana** i **Terezije Bukovac**, a restauratorske radove je obavio **Zoltán Szanka** iz Svilojeva. Misu na dan sv. Ivana

Nepomuka slavio je sončanski župnik vlač. Josip Kujundžić. Poslije mise vjernici su, predvođeni župnikom i ministrantima, uz pjesmu i molitvu u procesiji prošli selom od crkve sv. Lovre do kipa, kako bi ga vlač. Josip blagoslovio.

I. Andrašić

Susret kod svetog Antuna

Susret kod svetog Antuna u utorak, 26. svibnja, okupio je lijepi broj sljubitelja glazbe. Tema ovomjesečnog susreta bila je upravo glazba kojom slavimo Gospodina. Nakon molitve u temu susreta nazočne je uveo gvardijan franjevačkog samostana pater **Zdenko Gruber** koji je naglasio značaj glazbe u životu ljudi, prije svega u Crkvi, te da je to jedan od najljepših načina slavljenja Gospodina. Pater Gruber citirao je nekoliko dijelova iz knjige Psalama, u kojima se govori o glazbi. Razgovor među nazočnima započeo je uvodničar **Dražen Prčić**, koji je

potaknuo druge na razgovor o ovoj temi. Ovome susretu nazočila je i s. **Mirjam Pandžić** koja u subotičkoj biskupiji ima nemjerljiv doprinos crkvenoj glazbi. Ona je iznijela svoje razmišljanje o glazbi, te se prisjetila svojih početaka. O temi prisutni su govorili o njihovom viđenju glazbe, značaju i ljepoti kada je glazba prisutna u crkvi, osobito na svetim misama. Glazbeni dio susreta upotpunili su **Lucija Vukov** na flauti, **Nela Skenderović** na klaviru i zbor *Svete Cecilije* pod vodstvom s. Mirjam Pandžić. Zbor je na kraju susreta pjevao nekoliko pjesama u čast gvardijana patera Zdenka koji je toga dana proslavio svoj imendan. Susret je završen pjesmom i čašćenjem, a sljedeći je najavljen za 12. lipnja.

Ž. V.

VIJESTI

Svetište Majke
Božje – Bunarić

31. svibnja (nedjelja) – Presveto
Trojstvo: sveta misa u 18 sati.
Nakon svete mise bit će blago-
slov vozača i vozila

6. lipnja (subota) – Prva subota:
sveta misa u 9.30 sati

13. lipnja (subota) – Prečisto
Srce Marijino: sveta misa u 9.30
sati

Misa zahvalnica

U subotu, 30. svibnja, s počet-
kom u 10.30 sati bit će služena
sveta misa zahvalnica za kraj
školske i vjeronaučne godine.
Na misu su pozvani svi učenici
koji pohađaju katolički vjero-
nauk u osnovnim i srednjim
školama.

Zbor Collegium
pro musica sacra
gostuje na Tekijama

Zbor *Collegium pro musica sacra*
u subotu, 30. svibnja, gосто-
vat će na svetoj misi u Svetištu
Gospe Tekijske. Misa počinje
u 17 sati, a nakon misnog slav-
lja će uslijediti veličanstveni
koncert koji će ovaj zagrebački
zbor održati pod ravnanjem
s. **Cecilije Pleše** i orguljaša
Tihomira Prše. Na repertoa-
ru će se naći skladbe poznatih
hrvatskih autora, među kojima
Matije Ivšića, Franje Dugana,
Stanislava Prepreka, te inoze-
mnih poput **G. P. Palestrine,**
Gregora Aichingera i dr.

P. P.

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Po svojoj prirodi čovjek želi
sve razumjeti i razumski
objasniti. Međutim, nje-
gov je razum ograničen kao i
mogućnost njegove spoznaje te
je mnogo stvari koje ne može
do kraja shvatiti. Razvoj različi-
tih vrsta znanosti omogućio je
čovjeku da objasni i razumije
mnogo toga što u prošlosti nije
mogao, ali nedokučiva tajna za
čovjeka zauvijek će ostati Bog, a
upravo nas svetkovina Presvetog
Trojstva na to podsjeća.

BOŽJA SAMOOBJAVA

Od davnina teolozi su poku-
šavali razumjeti i objasniti kako
je to jedna Bog, a tri božan-
ske osobe. Koristili su se pritom
različitim slikama, ali ni jedna
slika nije bila dovoljno dobra, jer
Bog nadilazi sve naše predodžbe.
I sve što ljudi o njemu govore i
sve slike kojima ga predstavljaju
nikada neće biti dovoljno dobre
i jasne da nam prikažu i pokažu
Boga. Bog je najbolje predstavl-
jen i prikazan u Bibliji zato što je
tu on sam sebe prikazao, tj. obja-
vio se čovjeku i pokazao kakav
je, no samo djelomično, jer naš
razum koji je ograničen ne može
dokučiti neograničenog i nedo-
kučivog Boga do kraja. Tako nam
ostaje tajna kako je jedan Bog u
tri božanske osobe. Ne možemo
to razumjeti, ali znamo da je tako
jer nam se Bog sam takav postu-
pno objavljivao u Svetom pismu.

Čovjeku se prvo objavio Bog
u osobi Oca koji je stvorio svijet
i čovjeka, koji izabire sebi narod
vodi ga i štiti. I dok su svi narodi

Jedan Bog
u tri osobe

oko Božjeg izabranog naroda
još uvijek vjerovali u mnoštvo
božanstava i klanjali se idolima,
jer nisu bili sposobni iz Božjih
tragova u svijetu, shvatiti da je
samo jedan Bog Stvoritelj, Božji
narod je znao da je Bog samo
jedan jer im se on sam objavio
i dopustio im da ga upoznaju.
Bog im je prišao, učinio korak
prema njima, postao im blizak
i darovao im svoju prisutnost.
A da nije to učinio i oni bi
poput svojih susjeda vjerovali u
mnoštvo izmišljenih božanstava.
Međutim, iako im se objavio
ipak im je ostao skriven. Jer,
objavio im je tek jedan mali
dio sebe, otkrio se u samo jed-
noj osobi, tek onoliko koliko su
vjerom bili sposobni prihvatiti.
Otkrio im se kao Stvoritelj, kao
Bog koji ljubi svoj narod, koji
vjerno čuva savez, kao pravedan
koji želi da i narod pravedno
obdržava svoj dio u skloplje-
nom savezu, kao svemoguć
koji se proslavio nad faraonom i
nakon njega još mnogo puta, ali
i kao onaj koji ne trpi gundanje i
nepovjerenje nakon nebrojenih
dokaza svoje svemoći i vjernosti
obecanjima. Kao takav Bog se
objavio u Starom zavjetu, ali to
je samo jedan dio njega. Iako je
pomogao čovjeku da ga upozna,
što čovjek nikada sam ne bi
mogao, iako mu se približio, to
je bio samo jedan dio njegove
objave čovjeku.

Kada je došlo vrijeme Bog je
sebe čovjeku učinio bližim u svo-
joj Riječi koja je u vremenu uzela
ljudsko tijelo i nastanila se među
ljudima (usp. Iv 1, 14). Budući
da je došao iz krila Očeva, Isus
je kao Jedinorođenac ljudima
mogao objaviti puninu njegova
bića (usp. Iv 1, 18). Ljudi su po
Isusu mogli vidjeti kakav je Bog,

jer i on je sam Bog koji se čovje-
ku toliko približio da je uzео
ljudsko tijelo i postao ljudima
sličan. Bog po Isusu još više lju-
dima sebe razotkriva, ali opet ne
potpuno. Iskustvo Božje blizine
koje su ljudi imali prije njega, po
Isus dobiva jednu novu dimen-
ziju njegovim utjelovljenjem,
govorom u Božje ime i poziva-
njem na Boga kao Oca. A na
dan Pedesetnice učenici su imali
novo iskustvo Božje prisutnosti
u svijetu – Duha Svetog. Tako se
Bog kroz povijest spasenja postu-
pno objavljivao kroz tri božanske
osobe, ali je i dalje ostao ljudima
nedokučiv.

LJUBAV

Bog nam se objavio da bi
nam se približio i pružio nam
priliku da, poznajući ga i mi uči-
nimo korak prema njemu. Ono
što o njemu znamo dovoljno je
za našu vjeru koja počinje tamo
gdje prestaje znanje. Svojom
objavom on nam je pokazao da
nam je blizak, da je uvijek uz
nas i povrh svega da nas ljubi.
I dok čovjek stoji pred tajnom
Presvetog Trojstva ne treba raz-
mišljati o njenom razotkrivanju,
nego se toj tajni pokloniti, dati
slavu Trojedinom Bogu, Bogu
koji je ljubav. Jer, ljubav je temelj
odnosa osoba Presvetog Trojstva:
Otac ljubi, Sin je ljubljen, a Duh
tu ljubav očituje. Svoju ljubav
Bog izliva na ljude jer »ljubav je
Božja razlivena u srcima našim
po Duhu Svetom koji nam je
dan« (Rim 5, 5) te smo je mi
pozvani prihvatiti i iz te ljubavi
ljubiti svoje bližnje kao i uzvratiti
je svome Stvoritelju, Otkupitelju
i primljenom Duhu Božjem, tj.
jednom Bogu u tri osobe.

MINI INTERVJU: IRENA ŠELKEN,
NEKLASIČNA GLOBTROTERICA

Putovanje kao način života

Subotičanka **Irena Šelken** je zaljubljenica u putovanja. Ipak, ono što je razlikuje od većine ostalih putnika je što putuje neutabanim stazama bez turističkog bedekera, prepuštajući se čarima avanturizma. Dosad je putovala po Europi, bila je u Americi, a nedavno se vratila iz Azije.

Koje si sve zemlje do sada obišla? Gdje ti je bilo najljepše?

Obilazim planet od malena, počela sam s planinarima. Bila sam u 20-ak zemalja. Na svakom mjestu mi je lijepo kada pronađem kutke prirode, kada se poklopi dobro

društvo, kada pronađem nešto za mene još neviđeno. Tako da svugdje ostavljam srce i svugdje se osjećam kao kod kuće. U svakoj zemlji je drukčije, a sada kako sam se vratila iz Indije tek vidim koliko je sve poznato do sada neusporedivo s onim tamo. Postoje mjesta na koja se želim vratiti, gdje mi je bilo najljepše. Ali to što je u tom momentu bilo lijepo ne znači da će i sljedećeg puta biti, jer sve se mijenja i sve je relativno.

Tvoja putovanja imaju dozu avanturizma – od stopiranja do nedefinirane rute. Zašto si odabrala ovakav način putovanja?

Nekako sam oduvijek voljela hodati putovima i stazama koje imaju dozu avanture, opasnosti što bi rekli. Nije mi zanimljivo ići utabanim putovima, gledati stvari koje su svi vidjeli. Uvijek mi je bilo draže popeti se na najviši vrh umjesto ležati na plaži ili pronaći neke mještane umjesto da čavrljam s turistima. I to je moj put, gdje postoji doza opasnosti tamo sam, a ako je nešto u turističkim vodičima navedeno kao mjesto koje se mora vidjeti to znam da nije za mene.

Što bi poručila osobama koje žele putovati na ovakav način?

Putovanja za mene predstavljaju način života koji sam odabrala još kao dijete i želja mi je upoznati planet u cijelosti. A za to jednostavno treba biti otvoren k svijetu, misliti pozitivno, vjerovati u dobrotu, činiti dobro, dijeliti, imati povjerenja... Vjerujem da svatko tko ima želju za time samo treba krenuti. Nije opasno i nitko vas neće ugristi. Ali naravno, ovakav način života je opredjeljenje i svjestan si da uvijek postoje rizici koje prihvaćaš i naviknut si na njih – jer uvijek poslije kiše zasija Sunce, a poslije Sunca padne kiša.

Naš je planet, kakav jeste, prelijep. I on je okrugao, a mi ga kockamo. Život nas pravi kockastima, a mi smo ustvari kao loptice možemo se kotrljati oko globusa, jer on je okrugao i nudi beskonačno mnogo mogućnosti.

D. B. P.

KUTAK ZA IGRICE

Cluedo

Cluedo je društvena igra izmišljena u skloništima za vrijeme Drugog svjetskog rata, a danas spada u jednu od boljih kombinatorskih glavolomki. U pitanju je detektivska igra koja po detaljima podsjeća na romane **Agathe Christie** i razlikuje se od svih do sada poznatih igara. Sve počinje u kući Mr. Body-a, gde je u jednoj od prostorija pronađeno njegovo mrtvo telo. »Mr. Body je očigledno žrtva prljave igre...«, izjavio je lokalni inspektor okupljenim novinarima. Jedino su poznata imena ljudi koji su bili na prijemu prethodne večeri u kući Mr. Body-a. To su: Mr. Green, Miss Red, Prof. Black, Mrs. White, Dr Yellow i Mrs Blue. Sve ostalo obavijeno mračnim velom misterija. Na vama ostaje otkriti: Tko je to učinio? Gdje? Čime?

Dakle, u igri ispitujete osumnjičene, pregledavate šest različitih vrsta oružja i pretražujete sobe u potrazi za ubojicom. Pokušavate prvi saznati odgovore na gorespomenuta pitanja i tako postati pobjednik. Igra je za 3 do 6 igrača. Predviđena dob: 8 i više godina.

Igra sadrži sljedeće rekvizite: tablu na kojoj je postavljeno 9 prostorija, 6 figura koje predstavljaju osumnjičene osobe, 6 oružja, detektivski blok za pomoć igračima u istrazi, 1 kockicu i 21 ilustriranu kartu (6 karata s osumnjičenim osobama, 6 karata s oružjem, 9 karata s prostorijama).

Inače, postoji i film koji je baziran na istoimenom igri i zove se *Clue*.

TV PREPORUKA

HRT1, 31. SVIBNJA, 19.59 SATI

Da mi je biti morski pas

HRVATSKI FILM

Kristijan i Mate su dvojica mladića iz Dalmatinske zagore, koji jedne večeri dolaze u Split u potrazi za djevojkama i dobrom zabavom. Za to vrijeme u stanu Dumanić traje prepirka između Ive i njegove trudne žene Dode. Ive je dobio otkaz u pivovari jer je nehotice stisnuo pogrešno dugme pa će se u cijelom Splitu točiti loše pivo. Mnoštvo neobičnih lica gube se i pronalaze u raznim duhovitim situacijama, svi zapleti i raspleti postaju slika jedne simpatične i šašave splitske noći.

Film *Da mi je biti morski pas* u produkciji Hrvatske radiotelevizije dobio je među ostalim sljedeće nagrade: četiri Zlatne arene i *Oktavijan*, nagradu Društva filmskih kritičara Hrvatske, na Festivalu hrvatskog filma u Puli '99. Uspješno je sudjelovao na 48. međunarodnom festivalu u Mannheimu, na Festivalu Alpe-Adria u Trstu i Međunarodnom filmskom festivalu u Valenciji. Uloge: Vedran Mlikota, Josip Zovko, Elvis Bošnjak,

Bruna Bebić-Tudor, Edita Majić, Ecija Ojdanić, Jasna Jukić te kao gost Vanča Kljaković.

Scenarij i režija: Ognjen Sviličić

Kostimografija: Ruta Knežević

Scenografija: Gorana Stepan

Montaža: Staša Čelan

Skladatelj: Ognjen Sviličić

Direktor fotografije: Vedran Šamanović

Producentica: Božica Obad

VRIJEDI PROČITATI

Područje bez signala

Ugradić N., zabačen i devastiran, dolaze dvojica likova i bude nadu – to je ulaz u *Područje bez signala* u kojem se, kao i u prethodnom romanu **Roberta Perišića** Naš čovjek na terenu, spaja lokalno i globalno u priču koja će vas istovremeno nasmijati, ali i protresti. Od radnika do financijske elite, od konobarica do menadžerica, od naših do Amerikanaca... – protagonisti romana iz naoko udaljenih svjetova stupaju u odnose koji ih mijenjaju i gone u nepoznato, boreći se za opstanak i voleći, radeći puno toga što nisu planirali.

Mnogi čitatelj i čitateljica prepoznat će se u životnosti odnosa što klize između rečenog i prešućenog, a priči će likovima koje možda zaobilaze u stvarnosti. Povezujući sadašnjost i prošlost te zbivanja na neobično širokom prostoru, od Sibira do Magreba, od Dinarida do Londona, ova priča angažira i intelektualno i emocionalno – uz neprekidno iščekivanje: što će biti dalje?

PJESMA ZA DUŠU:

MAGLA

Josipa Lisac

Tvoje tijelo osipa se poput pijeska sad,
Tvoje lice nestaje u zraku kao dim
Umorna sam. Shrvala me za ljubavlju
tvojom duga glad.
Ti si s druge strane rijeke,
Polako već se mirim s tim.

Magla svuda, magla oko nas,
Iz daljine jedva čujno dopire tvoj glas.
Magla svuda, magla oko nas.
Prekasno je uzaludno,
Sve je dublji jaz.

Tvoje usne od papira, ne osjećam ih već.
Tvoje ruke izmiču ko ispred dana noć.
Nekad ipak kriknula bih poneku
psovku il grubu riječ
Ipak šutim, gušim srce,
Mora se naprijed, dalje poć.

Tvojih riječi ne sjećam se,
ne pamtim tvoj glas.
Milovanja tvoja još su samo dio sna.
Sve što oboje smo htjeli odavno
već je iza nas,
U tom moru sivih lica
Uzalud tvoje tražim ja

PREDSTAVLJENA KNJIGA MILOVANA MIKOVIĆA *JEDUĆI SRCE ŽIVE ZVIJERI*

Neukrotivo srce poezije

Ovo je knjiga o patnji nad stihom i životom koji se divlje otimaju pjesniku okrvavljenog neukrotivim srcem poezije, kaže Boško Krstić

»**B**iskup **Berkeley** je napisao kako se okus jabuke ne nalazi ni u samoj jabuci, jer jabuka ne može samu sebe kušati, a ne nalazi se ni u ustima onoga tko je tek želi jesti. Potreban je kontakt između njih. Isto se događa i s knjigom. Zato sam više sklon razmišljanju da bi književne večeri trebalo održavati kao u nekim drugim zemljama. Izade spiker, najavi književnika, a on onda, sat ili dva, čita svoje djelo. Možda je to još svrsishodnije, kada je u pitanju poezija: pročitati se cijela zbirka. Može li prepričavanje ili nagađanje o tome što je pisac htio reći nadoknaditi taj pravi okus maloprije spomenute jabuke? Pogotovo što se mnogi neće ni latiti da je zagrizu«, rekao je književnik **Boško Krstić** na predstavljanju knjige poezije **Milovana Mikovića** *Jedući srce žive zvijeri*, koje je održano 22. svibnja u subotičkoj Gradskoj knjižnici, nakon čega je tijekom promocije ipak pokušao opisati okus nekoliko njegovih »zaloga« ove knjige Mikovića, a o tim zalogažima je govorila i književnica i kritičarka **Ljiljana Žegarac-Tenjović**.

Knjiga poezije Milovana Mikovića *Jedući srce žive zvijeri* je objavljena 2014. godine, u nakladi Matice hrvatske Subotica. Stihove je na hrvatskom jeziku čitala **Bernadica Ivanković**, kao i **Matija Molcer** u vlastitim prijevodima na mađarski i njemački jezik.

POETSKI ZBIR JEDNOG KNJIŽEVNOG OPUSA

»Zbirka pjesama *Jedući srce žive zvijeri* je poetski zbir knji-

ževnog opusa i životnog iskustva Milovana Mikovića. Svi autorovi značajni pjesnički, prozni i esejistički tekstovi dobili su svoj završni oblik u ovoj zbirci, u kojoj je u okviru pjesnikove osobene i ironične metamitologije, otjelotvorena njegova umjetnička opsesija da izrazi totalitet ljudske sudbine, spram razmjera mitskog, povijesnog i kozmičkog trajanja«, rekla

NEKADAŠNJI KORENI STVARI

Boško Krstić je naveo kako je ovu poeziju, bar većim dijelom, čitao 1996. godine, ali tada pod nazivom *Koreni stvari*, kada je objavljena istoimena knjiga.

»Ovdje je, naizgled, nov samo dio *Ukanjižen*, ali nije baš tako. Dio nazvan u prvoj knjizi

kako se i on sam mijenjao u ovim proteklom godinama. Ali, to su nekadašnji *Koreni stvari*.«

KLJUČ ZAGONETKE

Boško Krstić je istaknuo kako prije bilo čega, ova nas knjiga prvo uzbuđuje naslovom, *Jedući srce žive zvijeri*, ali da u stihovima nema direktnog odgovora ili parafraze ove metafore, te upitao – može li nam njeno odgonetanje pomoći u razumijevanju ove knjige?

»Ne odnosi se na ljudsko srce, ovo je srce divlje zvijeri. Koje divlje zvijeri? Pjesnik piše: 'Nije ni misao ni biće'. Pa što je onda? Bit će da je to ključ zagonetke. Ako nije ni misao ni biće, onda je nešto treće. Nije biće, a zvijer je! Paradoksalno? Možda i ne. Možda je ta zvijer život koji živimo i onaj koji pamtim i onaj kojem s nadamo. Možda je ta zvijer sam suština, duh. A što ako je riječ o poeziji samoj? O zvijeri koja se ne može ukrotiti, zvijeri čiji je pjesnik rob. S vječitom željom da se oslobodi te zavodljive, a neumoljive nemani, mučeći se, jedući joj živoj srce i pretvarajući ga u stihove. Bez izgleda da je se ikada oslobodi. Čini mi se da je najviše to. Ovo je knjiga o patnji nad stihom i životom koji se divlje otimaju pjesniku okrvavljenog neukrotivim srcem poezije«, rekao je Boško Krstić i na koncu naglasio kako od davne 1996., kada je prvi put čitao ovo pjesničko pismo u prvobitnom obliku, jedino ljeto dolazi kao i onda i ista pitanja o korijenima stvari, ovoga puta s naslovom *Jedući srce žive zvijeri*.

Zvonko Sarić

Matija Molcer, Ljiljana Žegarac-Tenjović, Milovan Miković i Boško Krstić

je Ljiljana Žegarac-Tenjović, navodeći pri tome, kako su realistička svojstva ove zbirke i osobnosti Mikovićevog mitotvorstva, uzajamno povezani.

»Konkretno, povijesna razina za pjesnika je podjednako važna, kao i općeljudska: povijesno, kolektivno i individualno iskustvo neprekidno se projektiraju na ekranu prapovijesnog, mitskog početka vremena. Na razinama različitih povijesnih epoha odslikavaju se u biti istovjetne deformacije pojedinačnog i kolektivnog identiteta, razni vidovi otuđenosti, niskog egoizma, licemjerja i neslobode za čovjekovu osobnost«.

Pratvari – Vatra, Zemlja, Voda, Vazduh, ovdje je bez zajedničkog naslova, ali to nije i jedina razlika. Rukopis je prvi put objavljen na srpskom jeziku, ekavicom, a sada na hrvatskom jezičnom standardu... U ovoj novoj verziji, Miković razbija dugi stih i manirističku igru pravokutnikom i slobodnim nas stihom oslobađa nepotrebnog rešpekta ka klasičnom, starom pjevanju. Stihovi su se ovako, prosto raspjevali. Iste riječi, a druga glazba. Time je dobio na uvjerljivosti, zatim neka nova značenja i jasnoću. Sve je ponovno pročitao, redigirao, ponešto promijenio, već

Zaboravljen običaj – *Kraljice*

Toga dana, rano, poslije podne, djeca i mladež su se oblačila u narodne nošnje, okupljala u grupe od desetak osoba, a moglo je biti više ili manje, i kretala u obilazak kuća po selu. *Kraljice* su

bila *Mlada* koja je na glavi imala krunicu s voštanim *cvitom* i *šlajerom* (nevjestinim velom), a na nogama svilene papučiće. Uz nju je išla *Torbonoša*, koja je na ruci nosila *bili čilimac* i *košaricu od pruta*. Za njima su

Kralju, i dva i tri puta, *ljeljo*, ajd na smiljevo polje, da smiljke beremo, Kralja da kitimo, Kralja i Kraljicu, *ljeljo*, kuma i kumicu, *ljeljo*! Oj, *ljeljo*! « *Kraljevi* promijenjene mjesta, *Mlada* se diže sa stolice, a *Torbonoša* baca visoko

curu! « pjeva se: »Roljanka divojka, dajte nama rolju, mi ćemo je udat, za popova đaka, koji perom piše od orlova krila i od sokolova, *ljeljo*.« Ostalo pjevanje i izvođenje teče isto. Ako u kući ima samo jedan momak ili muško dijete, *Kraljice* pjevaju: »Momče, perjaniče, dajte nama momka, mi ćemo ga ženit somborckom divojkom, koja nosi dara, dara tri tovara, *ljeljo*... Kako je prije u kućama bilo mnogo djece, najčešće se čula ovakva pjesma: »Momče i divojče, dajte nama momka, mi ćemo ga ženit somborckom divojkom... Momče i divojče, roljanka divojka, dajte nama rolju, mi ćemo je udat.« Bilo je obitelji u kojoj su sva djeca poumirala ili onih koji nisu imali djecu uopće, onda se tu pjevalo: »O, Kraljeva majko, izajdi na polje, pa pogledaj gore, oće l' biti kiše. Kiše i odviše, *ljeljo*, ajd na smiljevo polje, da smiljke beremo, Kralja da kitimo, Kralja i Kraljicu, *ljeljo*, kuma i kumicu, oj, *ljeljo*!«

Na prvi dan Duhova u Sonti je kao što vidimo bilo veoma živo i veselo. Cijelo selo je bilo na nogama u iščekivanju *Kraljica*. A, *Kraljica* je bilo mnogo, te su se po sokacima susretale čak po nekoliko grupa. U predvečerje su pristizale u centar sela i ispred crkve. Momci su zaustavljali *Kraljice* i molili za izvođenje, a onda bi ih obilno darivali novcem, dakako! U tome su se mladići natjecali kako bi se pokazali što većim kavalirima, gvalerima, a naročito su bile interesantne male *Kraljice* kao što su ove na fotografiji.

Nažalost, običaj *Kraljice* je odavno zaboravljen i više se ne izvodi u ovakvom obliku. Bilo je pokušaja u KUD-ovima, ali to su bile neke druge *Kraljice*, »uvezene« sa strane.

Ruža Siladev

Na fotografiji su djevojčice iz Sonte, *Kraljice*, snimljene 1940 godine. Sve do ranih pedesetih godina, na prvi dan Duhova, *Dova*, u Sonti se održavao običaj *Kraljice*.

bile odjevene prema dogovoru ili u najsvečaniju nošnju *pulan-ku* ili u *posvećana ruva*, što je podrazumijevalo suknju, *pregač*, *košuljac*, a ponekada i *frosluk*, za ženske osobe. Muškarci su se također odijevali u narodnu nošnju, u *bričes pantalone* i košulje od *srvijana*, vezene *frosluke* i *žalinke* (marame od kašmira koje su se stavljale ispod prsluka). Mladež se pomno odijevala prema pravilima koja su se prenosila s koljena na koljeno. Ove djevojčice nisu odjevene tako, ali se i ovakvo odijevanje toleriralo, jer su još vrlo mlade, a željele su se po svaku cijenu pokazati i prikazati da i one znaju voditi *Kraljice*, prema kazivanju **Pavke, Tetkov, Tetkove** (1933. – 2013.). Ona je na fotografiji, nama, prva s desne strane, u gornjem redu.

»ŽUPNIČE, TRIBU KRALJICE?«

Kraljice su se kroz selo kretale u paru. Na čelu kolone je

išle ostale *Kraljice*, a na začelju *Kraljevi*. Moglo ih je biti više, ali samo prva dva su nosila barjake. Barjaci su bili ustvari *žalinke*, presavijene u dijagonalu i postavljene na štapove. *Kraljice* su prvo posjećivale svećenika u župnom dvoru. Na njegovoj kapiji se povorka zastavljala i dozivala: »Župniče, tribu *Kraljice*?« »Tribu! Tribu!« slijedio je odgovor i otvarala se svećenikova kapija. Kada uđu unutra, *Torbonoša* zatraži mali stolčić (stolicu). Na njega stavi *čilimac* i posadi *Mladu*. Na njezino desno rame stavi svoju desnu ruku, a ispred nje dolje na zemlju stavi košaricu. *Kraljice* se uhvate u kolo, pjevaju i okreću, a *Kraljevi* stoje iza kola. Barjake odruče za dužinu ruke i pobodu u zemlju u ravni s tijelom. Svi pjevaju: »Mi dojdoste ovde, u popovčke dvore, popovski su dvori, šindrom ošindrani, svilom izvezeni, zlatom popunjeni!« *Kraljevi* stoje iza kola i kad *Kraljice* zapjevaju: »Okreni se,

uvis *čilimac* i pjeva: »Alom, dajdalom!« okreće se prema gazdarici kuće i kaže: »Tolika vam konoplja narasla!« Gazdarica donosi darove i stavlja ih u *Torbonošinu* košaricu.

»DAJTE NAMA ROLJU, MI ČEMO JE UDAT«

Kod svećenika su *Kraljice* dobijale novac te su se sve grupe iz sela trudile da što prije posjete svećenika. Kod ostalih kuća su se najčešće darivala jaja, a ako je bilo i oraha, višanja i trešanja i novaca. Poslije svećenika *Kraljice* su išle kod doktora, učitelja, susjeda i rodbine. Kod gospode se pjevalo: »Mi dojdoste ovde, u gospocke dvore, gospocki su dvori.« Ostalo je slijedilo isto. Kod ostaloga svijeta na kapiji *Kraljice* dozivaju: »Snašo, tribu *Kraljice*?« Odgovor je uvijek potvrđan, a *Kraljice* pitaju: »Koga imadete tude u kuće?« Ako je odgovor: »Ta imademo jednu

Dan škole u Lemešu

Osnovna škola *Bratstvo-Jedinstvo* iz Lemeša proslavila je u petak, 15. svibnja, Dan škole. Pored nastave za učenike obje smjene taj dan realizirana je zasebna *Velika igra*, zauzimanjem pedagogice škole **Valerije Čelenak** i nastavnog kadra. Učenici su podijeljeni u mješovite ekipe od kojih je svaka imala kapetana i vlastitu boju, a rješavali različite kreativne zadatke. Između ostalog rješavali su se logički problemi prirodnih znanosti, raspoznavanje

herbara, zadaci iz materinjeg jezika, memori test i slagalica, te sportski i izazovi snalažljivosti. Škola se pobrinula da prilikom proglašenja pobjednika sve sudionike počasti slatkim paketom. Za dan škole je prije prije desetak godina izabran Međunarodni dan obiteji.

Ž. Z.

PLJESAK ZA DJECU

Zabavni program *Dječja čarolija*, namijenjen svim dobnim kategorijama, Sončani su imali prilike vidjeti u subotu, 23. svibnja, u velikoj dvorani Doma kulture. U programu su sudjelovali članovi mlađe skupine dramske sekcije OŠ *Ivan Goran Kovačić* – Škola talenata, s predstavom *Moja mama je klinceza*, ritmičke grupe III. razreda i dječje folklorne skupine OKUD *Ivo Lola Ribar*. Publika, nažalost malobrojna, uživala je u jednosatnom programu, a sudionike je nagradila zasluženim dugotrajnim pljeskom.

I. A.

Dječji svijet

Utorak, 26 svibnja, pozornica velike dvorane Doma kulture u Sonti bila je prepuna pjesme, stiha, plesa i šarenila maski mališana iz Dječjeg vrtića *Pčelica*, a gledalište, ispunjeno roditeljima, bakama, djedovima i neizostavnim tetkama, često im je prekidalo program glasnim pljeskom. Djeca odgajatelja **Tatjane Dželetović**, **Milane Vujin**, **Sare Tetkov** i **Veljka Bačića**, maskirana u vrlo maštovite kreacije prošla su u mimohodu glavnom sončanskom ulicom od vrtića do Doma kulture, a potom su izvela kratak program, kao uvod u predstojeće Dane dječjeg stvaralaštva.

I. A.

Klincijada

U ponedjeljak, 25. svibnja, u dvorani Hrvatskog kulturnog centra *Bunjevačko kolo* započela je XXIX. *Klincijada*. Ova tradicionalna manifestacija dječjeg stvaralaštva Predškolske ustanove *Naša radost* i ovoga puta okupila je preko tisuću mališana koji su kroz cijeli tjedan prikazivali svoja umijeća. Čast otvoriti ovogodišnju *Klincijadu* pripala je zboru vrtića *Marija Petković – Sunčica* koje je pripremila odgojiteljica **Marina Piuković**.

Tri dana djeca su nastupala u dvorani HKC *Bunjevačko kolo*, dok je u četvrtak bila smotra ritmičkih i plesnih skupina u Dvorani sportova u Subotici. Ovogodišnja *Klincijada*, završava danas, memorijalnim koncertom u čast **Nevzeti Kadirić**, koji se ove godine održava po sedmi put. Na koncertu će nastupiti orkestar i zbor vrtića *Marija Petković – Sunčica*, zbor *Raspjevani cvrčak* vrtića **Sanda Marjanović** i zbor *Nevzeta Kadirić* vrtića *Šumica*. Koncert počinje u 18 sati u velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici.

Gosti ovogodišnje *Klincijade* bili su: PU *Poletarac* iz Odžaka, PU *Labud Pejović* iz Bečeja, te iz Subotice PPU *Naše nade*, Plesni studio *Larisa*, Plesni studio *Stars* i Dom za djecu *Kolijevka*.

Ž. V.

Tavankučani na Državnoj smotri učeničkih zadruga u Zagrebu

Predstavnice škole *Matija Gubec* iz Tavankute, ravnateljica **Stanislava Stantić Prčić**, nastavnica **Kristina Kovačić** i učenice **Dragana Šetković** i **Kristina Crnković** sudjelovale na su Državnoj smotri učeničkih zadruga u Zagrebu. XXVII. Smotra je održana u Bočarskom domu 15. i 16. svibnja, a osnovna škola iz Tavankute jedina je sudionica izvan Republike Hrvatske. Učeničke

zadruga su se predstavljale po županijama, a na štandovima su predstavljale radove koji učenici izrađuju sa svojim nastavnicima. Svi proizvodi na štandovima bili su prodajnog karaktera. Posjetitelji su imali prigodu sudjelovati i u raznim radionicama. Kao jedan od dvanaest najboljih proizvoda Sajma izabrana je i ukosnica od slame sa štanda škole iz Tavankute. I. D.

PETAK **29.5.2015.**

06:42 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 09:20 Hanna, slušaj svoje srce - telenovela
 10:10 Na vodenome putu serija
 11:00 Dr. Oz
 11:47 TV kalendar
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Rame uz rame, telenovela
 13:17 Svaki dan dobar dan: Od starog novo
 13:50 Labirint
 14:35 Ekumena: Papin posjet Sarajevu u znaku dijaloga i pomirenja
 15:05 Pozitivno
 15:30 Znanstveni krugovi
 16:00 Mučke, humoristična serija
 16:35 Hrvatska uživo
 17:40 HAK - promet info
 17:43 I to je Hrvatska
 17:57 Iza ekrana
 18:30 Javna stvar
 19:00 Dnevnik
 20:00 Ciklus akcijskih filmova Jasona Stathama: Elita ubojica
 22:00 Taoci, serija
 22:45 Dnevnik 3
 23:15 Otvoreno
 00:05 Noćna kavana
 00:55 Strojari, američki film - Filmski maraton
 02:35 Bez izlaza, američki film - Filmski maraton
 04:05 Mučke, humoristična serija
 04:46 Svaki dan dobar dan
 05:16 Ekumena
 05:46 Hrvatska uživo
 06:51 Rame uz rame, telenovela

05:55 Generalna špica - zastava, himna
 06:00 Juhuhu
 09:00 dokumentarna serija
 09:09 David Attenborough: Čuda prirode
 09:31 Prugasti prijatelji, dokumentarna serija
 09:40 Dečki iz dvorca, dokumentarna serija
 10:00 Action Man, crtana serija
 10:25 Puni krug
 10:40 Ni da ni ne: Preventivni pritvor
 11:30 Babybonus
 12:00 Zavalite svoj dom

12:40 Junak u kuhinji, dokumentarna serija
 13:10 Velečasni Brown, serija
 14:00 Bez izlaza, američki film
 15:35 Preuredi pa prodaj!, dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Za stolom s Mimi, dokumentarna serija
 17:00 dokumentarna serija
 17:09 David Attenborough: Čuda prirode
 17:31 Prugasti prijatelji, dokumentarna serija
 17:40 , dokumentarna serija
 18:00 Barcelona: Vaterpolo EL - final six
 19:10 JUHUHU
 20:05 Dr. Emily Owens, serija
 20:48 Vrijeme na Drugom
 20:56 Otkrivamo: Elton John, glazbeni dokumentarni film
 21:46 Ne lažu samo ubojice, serija
 23:21 Zločinački umovi, serija
 00:06 Garaža: HGF demo finalisti
 00:36 Opasno ponašanje, američki film
 01:56 Noćni glazbeni program - emisije

05:50 RTL Danas
 06:30 Virus attack
 06:50 Chuggington
 07:15 Sve u šest, magazin
 07:45 Pet na pet, kviz
 08:40 TV prodaja
 08:55 Hitna služba, dramska serija
 10:10 Pomorska ophodnja, akcijska kriminalistička serija
 11:05 JAG
 12:20 Hitna služba, dramska serija
 13:20 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 14:20 Kolo sreće, kviz
 15:20 Kriza, humoristična serija
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas, informativna emisija
 19:10 RTL Vrijeme, informativna emisija
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Kolo sreće, kviz
 21:00 Nevjerojatni Hulk, igrani film, fantastični/akcijski
 23:05 Eurojackpot
 23:10 Nevjerojatni Hulk, igrani film, fantastični/akcijski

23:20 Bliski neprijatelji - TV premijera, igrani film, akcijski
 01:00 Put bez povratka 3, igrani film, horor
 02:50 RTL Danas, informativna emisija

SUBOTA **30.5.2015.**

07:32 TV kalendar
 07:45 Quantex, američki film
 09:05 Normalan život
 09:55 Kućni ljubimci
 10:30 Subotom ujutro
 11:47 TV kalendar
 12:20 HAK - promet info
 12:25 Veterani mira
 13:10 Duhovni izazovi
 13:45 Prizma - multinacionalni magazin
 14:35 Twist of Fate, američki film
 16:20 Potrošački kod
 16:50 HAK - promet info
 16:55 Stvarna povijest znanstvene fantastike, dokumentarna serija
 17:40 Manjinski mozaik
 18:00 Lijepom našom: Ludbreg
 19:00 Dnevnik
 20:10 Ponoć u Parizu, američki film
 21:40 Izvještaj izvlačenja Lota
 21:45 Igra prijestolja, serija
 22:40 Dnevnik 3
 23:00 Convoy, američko-britanski film - Filmski maraton
 00:45 Quantex, američki film - Filmski maraton
 02:05 Reprizni program
 04:13 Duhovni izazovi
 04:43 Veterani mira
 05:28 Prizma
 06:13 Lijepom našom: Ludbreg

05:45 Generalna špica - zastava, himna
 05:50 Biblija
 06:00 Juhuhu
 11:20 Doktor Who
 12:05 Doktor Who
 12:50 Plesni izazov
 13:17 Najava
 13:20 Nigellisima, dokumentarna serija
 13:50 Svijet vrtlara, dokumentarna serija
 14:25 Elita ubojica, britanski film

16:20 Subotom ujutro
 17:35 Košarka, PH - polufinale
 19:30 Barcelona: Vaterpolo EL - final six, prijenos
 21:00 Zavičaj
 22:00 Pad, serija
 01:00 Rukomet, LP - finale
 FF: Barcelona - Viva Tauron Kielce / Kiel - Veszprem, snimka
 02:00 Noćni glazbeni program
 05:25 Split: More

05:45 RTL Danas, informativna emisija
 06:30 Legenda o Tarzanu, animirana serija
 07:25 Mala sirena, animirana serija
 08:05 Tarzan, igrani film, animirani
 10:10 Herbie ponovno vozi, film
 12:15 Nevjerojatno putovanje, igrani film
 13:55 Moćni Joe Young, igrani film
 16:10 102 dalmatinca, igrani film, komedija
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 16:40 102 dalmatinca
 18:30 RTL Danas, informativna emisija
 19:10 RTL Vrijeme, informativna emisija
 19:15 Mr. Bean, humoristična serija
 20:00 Merida Hrabra - TV Premijera, igrani film
 21:50 Sekretariat - TV premijera, igrani film
 00:10 Nevjerojatni Hulk, igrani film
 02:30 Astro show, emisija uživo
 03:30 RTL Danas

NEDJELJA **31.5.2015.**

07:10 TV kalendar
 07:20 Klasika mundi
 08:25 Zlatna kinoteka: Gorki čaj generala Yena, američki film
 10:00 Press klub
 10:50 Istrage gospođice Fisher
 11:47 TV kalendar
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 HAK - promet info
 12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Rijeka: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Mir i dobro
 15:30 Gospodin Selfridge

16:25 Vrtlarica
 17:00 Genska kuhinja - Biohakeri i genetička revolucija
 18:05 Mušketiri, serija
 19:00 Dnevnik
 19:59 Da mi je biti morskog pas, hrvatski film
 21:19 Igra prijestolja
 22:14 Dnevnik 3
 22:34 Damin gambit
 23:19 Gorki čaj generala Yena, američki film
 00:49 Press klub
 01:34 Nedjeljom u dva
 02:34 Damin gambit
 04:19 Mir i dobro
 04:44 Plodovi zemlje
 05:34 Rijeka: More
 06:04 Vrtlarica

06:00 Juhuhu
 09:00 Ninin kutak: oslikane staklenke
 09:05 Čarobna ploča: Širimo vidike - Od Bizanta do američke umjetnosti
 09:20 Serija za djecu - strana
 10:15 Pozitivno
 10:40 Biblija
 10:50 Portret crkve i mjesta
 11:00 Bartolovec: Misa, prijenos
 12:05 100 % poduzetnik
 12:30 Tjedni pregled
 13:00 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar
 14:05 Ponoć u Parizu, američki film
 15:35 Glazba, glazba
 16:00 Magazin LP
 16:30 Olimp
 17:20 Koeln: Rukomet, LP - polufinale, snimka
 17:50 Rukomet, LP - ff, finale
 20:00 Majmuni i njihove tajne, dokumentarna serija
 20:50 Vrijeme na Drugom
 20:55 Na vatrenoj liniji, američki film
 23:05 HNL - emisija
 23:55 Pad, serija
 00:55 Pad, serija
 01:55 Noćni glazbeni program - emisije i koncerti
 03:00 Noćni glazbeni program
 05:00 Iz arhiva HRT-a: Alpe-Dunav-Jadran
 05:30 100 % poduzetnik,

04:50 RTL Danas
 05:30 Legenda o Tarzanu
 06:25 Mala sirena
 07:05 10 najljepših Hrvatica, zabavna emisija
 08:20 X Factor Adria, glazbeni

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Uspjeh čine ljudi

Naša polisa...Vaša sigurnost

Tel: +381 (0) 24 555-867 • www.milenijum-osiguranje.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

11.30 Secretariat, igrani film, drama
 13.55 102 dalnatinca, film
 16.00 Moćni Joe Young, igrani film
 16.30 RTL Vijest
 16.40 Moćni Joe Young, igrani film, avanturistički
 18.30 RTL Danas
 19.10 RTL Vrijeme
 19.15 Mr. Bean
 20.00 10 najpoznatijih životinja Hrvatske
 21.00 X Factor Adria
 00.00 News Bar
 00.30 CSI: Miami
 01.25 CSI: Miami
 02.20 Astro show, emisija uživo
 03.20 RTL Danas, informativna emisija
 04.05 Kraj programa

PONEDJELJAK 1.6.2015.

06:42 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 09:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:20 Hanna, slušaj svoje srce - telenovela
 10:10 Na vodenome putu: U Tršćanskom zaljevu - Kaundkaovski šarm Italije, dokumentarna serija
 11:05 Dr. Oz, talk show
 11:47 TV kalendar
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Rame uz rame, telenovela
 13:10 Treća dob
 13:40 Rijeka: More
 14:10 Jezik za svakoga
 14:25 Društvena mreža - medicina
 15:35 Glas domovine
 16:00 Mučke
 16:35 Hrvatska uživo
 17:25 HAK - promet info
 17:35 Naši i Vaši
 18:10 Potjera
 19:00 Dnevnik
 20:00 Španjolska trilogija
 21:00 Downton Abbey, serija
 22:00 Dnevnik 3
 22:30 Otvoreno
 23:20 Drugi format
 00:05 Modrobradi, francuski film - ciklus filmova Catherine Breillat, Kino Milenij
 01:45 Društvena mreža - medicina
 02:50 Glas domovine
 03:15 Reprizni program
 04:55 Jezik za svakoga

05:05 Hrvatska uživo
 05:55 Rame uz rame, telenovela

05:55 Generalna špica
 06:00 Juhuhu + najava
 09:00 Dokumentarna serija za djecu
 10:00 Serija za djecu - strana
 10:30 Notica
 10:45 Puni krug specijal
 11:15 Briljanteen
 12:00 Zavolite svoj dom
 12:40 Junak u kuhinji
 13:10 Velečasni Brown
 14:00 Film
 15:35 Preuredi pa prodaj!
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Za stolom s Mimi, dokumentarna serija
 17:00 Dokumentarna serija za djecu
 18:00 Kod Sunca u šest
 18:58 Juhuhu
 20:05 Dr. Emily Owens, serija
 20:52 Vrijeme na Drugom
 21:00 TV Bingo
 21:40 Maher za tehnologiju, dokumentarna serija
 22:10 San o slavi, američki film
 00:10 Fringe, serija
 00:53 Najava programa
 01:00 Maher za tehnologiju, dokumentarna serija
 03:00 Noćni glazbeni program - spotovi

06:15 RTL Danas, informativna emisija
 06:55 Virus attack, animirana serija
 07:15 Chuggington, animirana serija
 07:40 Sve u šest, magazin
 08:10 Pet na pet, kviz
 09:20 Hitna služba, dramska serija
 10:35 Pomorska ophodnja, akcijska kriminalistička serija
 11:35 JAG, kriminalistička drama
 12:50 Hitna služba, dramska serija
 13:50 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 14:50 Kolo sreće, kviz
 15:50 Mr. Bean, humoristična serija
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 18:00 Sve u šest, magazin

18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.10 RTL Vrijeme
 19.15 Pet na pet
 20.00 Kolo sreće, kviz
 21.00 X Factor Adria, glazbeni show uživo
 23.40 Dr. House, dramska serija
 00.35 Kosti, kriminalistička serija
 01.30 Heroji iz strasti, dramska serija
 02.30 Astro show, emisija uživo
 03.30 RTL Danas, informativna emisija

UTORAK 2.6.2015.

06:42 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:20 Hanna, slušaj svoje srce - telenovela
 10:10 Na vodenome putu Tursko Egejsko more, dokumentarna serija
 11:05 Dr. Oz, talk show
 11:47 TV kalendar
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Rame uz rame, telenovela
 13:10 Svaki dan dobar dan
 13:40 Poslovna zona
 14:10 Jezik za svakoga
 14:25 Društvena mreža
 15:35 Turistička klasa
 16:00 Mučke, humoristična serija
 16:33 Najava programa
 16:35 Hrvatska uživo
 17:25 HAK - promet info
 17:35 Naši i Vaši, humoristična serija
 18:10 Potjera
 19:00 Dnevnik
 20:00 Piramida
 21:05 Downton Abbey
 22:00 Dnevnik 3
 23:20 U potrazi za Shakespeareom
 00:15 Mučke Do Hulla i natrag
 01:45 Kazališna predstava
 02:45 Svaki dan dobar dan
 03:15 Društvena mreža, emisija
 04:20 Turistička klasa, emisija
 04:45 Reprizni program
 04:55 Jezik za svakoga
 05:05 Hrvatska uživo
 05:55 Rame uz rame, telenovela

05:55 Generalna špica - zastava, himna
 06:00 Juhuhu
 09:00 Dokumentarna serija za djecu
 10:00 Serija za djecu - strana
 10:30 Dječja usta
 10:42 Školski sat
 11:12 EBU dokumentarni film za djecu
 11:27 Ton i ton
 11:42 Kokice
 12:00 Zavolite svoj dom, dokumentarna serija
 12:40 Junak u kuhinji, dokumentarna serija
 13:10 Velečasni Brown, serija
 13:55 Moon iz Alabame, američki film
 15:35 Preuredi pa prodaj
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Za stolom s Mimi, dokumentarna serija
 17:00 Dokumentarna serija za djecu
 18:00 Košarka, PH - polufinale,
 19:50 Sportska popuna
 20:05 Dr. Emily Owens, serija
 20:52 Vrijeme na Drugom
 21:00 Graham Norton i gosti
 22:00 Gol 3, njemački film
 23:35 Fringe, serija

06:00 RTL Danas, informativna emisija
 06:45 Virus attack, animirana serija
 07:00 Chuggington, animirana serija
 07:30 Sve u šest, magazin
 08:00 Pet na pet, kviz
 09:10 Hitna služba, dramska serija
 10:20 Pomorska ophodnja, akcijska kriminalistička serija
 11:20 JAG, kriminalistička drama
 12:35 Hitna služba, dramska serija
 13:30 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 14:30 Kolo sreće, kviz
 15:30 10 najpoznatijih životinja Hrvatske, životinja Hrvatske, emisija
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas, informativna emisija
 19:10 RTL Vrijeme, informativna emisija

19.15 Pet na pet
 20.00 Kolo sreće
 21.00 Kriza
 21.40 Kriza
 22.15 RTL Direkt, informativna emisija
 22.45 Dr. House, dramska serija
 23.45 Kosti, kriminalistička serija
 00.40 Heroji iz strasti
 01.35 Kosti, kriminalistička serija
 02.30 Astro show, emisija uživo
 03.30 RTL Danas, informativna emisija

SRIJEDA 3.6.2015.

06:42 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 09:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:20 Hanna, slušaj svoje srce - telenovela
 10:10 Umjetnost prostora - arhitektura barova
 11:05 Dr. Oz
 11:47 TV kalendar
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Rame uz rame, telenovela
 13:10 Svaki dan dobar dan
 13:40 Potrošački kod
 14:10 Jezik za svakoga
 14:25 Društvena mreža
 15:00 Društvena mreža: Lovište br. 25, dokumentarni film
 15:35 Eko zona
 16:00 Mučke
 16:35 Hrvatska uživo
 17:25 HAK - promet info
 17:35 Naši i Vaši, humoristična serija
 18:10 Potjera
 19:00 Dnevnik
 20:05 Apokalipsa - Drugi svjetski rat
 20:55 Downton Abbey
 22:05 Dnevnik 3
 22:35 Otvoreno
 23:25 Jean de La Fontaine - Le défi, francuski film -
 01:05 Svaki dan dobar dan
 02:10 Društvena mreža: Lovište br. 25, dokumentarni film
 02:40 Eko zona
 03:05 Reprizni program
 04:55 Jezik za svakoga
 05:05 Hrvatska uživo
 05:55 Rame uz rame, telenovela

05:55 Generalna špica - zastava, himna
06:00 Juhuhu
09:00 Dokumentarna serija za djecu
10:00 Serija za djecu - strana
10:30 Čarobna ploča
10:45 Školski sat
11:15 Boli glava
11:30 Generacija Y
12:00 Ma maison... signee Manon Leblanc: Les meilleurs moments
12:40 Junak u kuhinji
13:10 Velečasni Brown
14:00 Mystery Woman: In the Shadows, američki film
15:35 Preuredi pa prodaj, dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:25 Kuharski duet, dokumentarna serija
17:00 Dokumentarna serija za djecu
18:00 Kod Sunca u šest
18:58 Juhuhu
20:04 Dr. Emily Owens, serija
20:52 Vrijeme na Drugom
21:00 Hrvatsko vođeno blago: Medvednica
21:50 Emisija zabavne i lake orkestralne glazbe
22:00 Glavna ulica, američki film
23:35 Fringe, serija
00:25 Noćni glazbeni program

05.50 RTL Danas, informativna emisija
06.30 Virus attack, animirani film
06.50 Chuggington
07.15 Sve u šest, magazin
07.45 Pet na pet, kviz
08.55 Hitna služba, dramska serija
10.10 Pomorska ophodnja
11.05 JAG, kriminalistička drama
12.20 Hitna služba, dramska serija
13.20 Shopping kraljica
14.20 Kolo sreće
15.20 Kriza, humoristična emisija
16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
17.00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Kolo sreće, kviz
21.00 Kriza, humoristična serija
22.15 RTL Direkt, informativna emisija
22.45 Dr. House, dramska serija
23.45 Kost, kriminalistička serija
00.40 Heroji iz strasti, dramska serija
01.35 Kost, kriminalistička serija
02.25 Astro show, emisija uživo
03.25 RTL Danas, informativna emisija

ČETVRTAK 4.6.2015.

06:42 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
09:20 Hanna, slušaj svoje srce
10:10 Umjetnost prostora - arhitektura barova
10:36 Umjetnost prostora - arhitektura barova
11:05 Dr. Oz, talk show
11:47 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:25 Rame uz rame
13:10 Svaki dan dobar dan
13:40 Paralele - europski magazin
14:25 Društvena mreža - znanstveni četvrtak
15:30 Najmanja manjina, emisija pučke i predajne kulture
16:00 Mučke
16:35 Hrvatska uživo
17:25 HAK - promet info
17:35 Naši i Vaši
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik
20:00 Večer na 8. katu
20:55 Downton Abbey
22:34 Dnevnik 3
23:04 Edward Škaroruki, američki film
00:49 Svaki dan dobar dan
01:19 Društvena mreža - znanstveni četvrtak
02:24 Pučka i predajna kultura

02:49 Reprizni program
04:59 Jezik za svakoga
05:09 Hrvatska uživo
05:59 Rame uz rame

06:00 Juhuhu
09:00 Dokumentarna serija za djecu
10:00 Hvar - Tijelovska misa i procesija
12:00 Ma maison... signee Manon Leblanc: Les meilleurs moments
12:40 Junak u kuhinji
13:10 Velečasni Brown
14:00 Clarence, kanadsko-novozelandsko-američki film
15:35 Preuredi pa prodaj!
16:00 Regionalni dnevnik
16:25 Kuharski duet
17:00 Dokumentarna serija
17:30 Bonofest-Vukovar 2015.
19:00 Nogometni Oscar
20:05 Dr. Emily Owens, serija
20:52 Vrijeme na Drugom
22:05 Gospodica Potter, američko-britanski film
23:40 Fringe, serija
00:30 Noćni glazbeni program - emisije
03:00 Noćni glazbeni program - spotovi

05.50 RTL Danas, informativna emisija

06.30 Virus attack
06.50 Chuggington
07.15 Sve u šest, magazin
07.45 Pet na pet, kviz
08.55 Hitna služba, dramska serija
10.10 Pomorska ophodnja, akcijska kriminalistička serija
11.05 JAG, kriminalistička drama
12.20 Hitna služba, dramska serija
13.20 Shopping kraljica, lifestyle emisija
14.20 Kolo sreće, kviz
15.20 Kriza
15.55 Kriza
16.30 RTL Vijesti
17.00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.10 RTL Vrijeme, informativna emisija
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Kolo sreće, kviz
21.00 Kriza
21.40 Kriza
22.15 RTL Direkt, informativna emisija
22.45 Dr. House, dramska serija
23.45 Kost, kriminalistička serija
00.40 Heroji iz strasti, dramska serija
01.35 Kost, kriminalistička serija
02.30 Astro show, emisija uživo
03.30 RTL Danas, informativna emisija

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetnik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom *Glas domovine*, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 15.35 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodio se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna glazba (ponedjeljom) • *Na valovima hrvatske glazbene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

Europski magazin - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljom) • *Kulturna povijest* (utorkom) • *Znanjem do zdravlja* (srijedom) • *Razmišljanje dopušteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

U pauzi o poslu (ponedjeljom) • *Aktualije* (utorkom) • *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
18.15 Vojvodanski tjedan
18.30 Kronologija - Dogodio se na današnji dan
19.00 Vjerska emisija, duhovna glazba
20.00 Divni novi svijet
20.55 Odjava programa

Nedjelja

18.00 Najava programa, Vijesti dana
18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
18.30 Kronologija - Dogodio se na današnji dan
19.30 Putnici kroz vrijeme - emisija za djecu Hrvatskoga radija
20.00 Hrvatima izvan domovine - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
20.55 Odjava programa

104, 4 Mhz

KAKO ŽIVJETI ZDRAVIJE?

Pijmo izvorsku vodu iz staklenih boca!

Na europskom tržištu većina flaširanih voda u plastičnim bocama sadrži gotovo nevjerojatnih 25 tisuća različitih vrsta kemikalija, a glavni izvor hormonskih otrova plastična je ambalaža koja polagano ispušta štetne kemikalije u prehrambeni sadržaj!!!

»**P**retragom vode u plastičnim bocama detektirano je 25 tisuća različitih vrsta kemikalija i to je kemijski arsenal kojem su svakodnevno izloženi ljudi koji redovito piju tu vodu! Od ukupnoga broja prisutnih kemikalija u jednoj jedinoj plastičnoj boci vode, njih je oko tisuću hormonski aktivno!« doista je šokantna i gotovo nevjerojatna tvrdnja, za koju bi se moglo pomisliti da je propagira nekakav znanstveno patološki um ili ekscentrik željan medijske pozornosti! Teško je, stvarno, običnom ljudskom umu i razumjeti i prihvatiti 25.000 različitih kemijskih vrsta u samo jednoj jedinoj plastičnoj boci obične, prirodne i, po svim definicijama, zdrave pitke vode.

PLASTIČNA AMBALAŽA IZVOR JE HORMONSKIH OTROVA

Međutim, ako iza te tvrdnje stoji doktor znanosti, diplomirani inženjer medicinske biokemije na Zavodu za organsku kemiju i profesor na Farmaceutsko-biokemijskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, dobitnik nekoliko domaćih i inozemnih nagrada za organsku kemiju, autor brojnih članaka u znanstvenim časopisima, te suradnik na pripremi *Opće i nacionalne enciklopedije* iz područja kemije i kemijskih znanosti, onda problematika postaje prilično ozbiljna i zasluhuje pozornost. Naime, nedavno

je u jednome hrvatskom glasilu prof. dr. **Valerije Vrček** objavio citirani znanstveni zaključak, koji je rezultat višegodišnjeg istraživanja njemačkih znanstvenika, toksikologa dr. **Martina Wagnera** i dr. **Jörga Oehlmana** sa sveučilišta u Frankfurtu te dr. **Thomasa Ternesa** i dr. **Michaela**

Valerije Vrček

Schlüsenera iz Saveznoga instituta za hidrologiju u Koblenzu. Oni su pokazali da većina flaširanih voda na europskom tržištu sadrži hormonski aktivne tvari (Plos ONE 2013, 8, e72472), te da je glavni izvor hormonskih otrova plastična ambalaža koja polagano ispušta štetne kemikalije u prehrambeni sadržaj.

VODA IZ PLASTIKE NIJE ZA DJECU

Dr. Vrček u nastavku je članak pojasnio cijelu problematiku: »Uzorci flaširanih voda kupljeni su u trgovinama Francuske,

Njemačke i Italije od 13 različitih proizvođača (18 različitih proizvodnih marki), a najveća hormonska aktivnost izmjerena je u aromatiziranim vodama s dodatnim okusima. Kemikalije koje mijenjaju hormonsku ravnotežu u organizmu nazivaju se endokrinih disruptorima, a konačna posljedica njihova djelovanja su spolni poremećaji, alergije, poremećaji u metabolizmu i razvoju. Stoga je najvažnije spriječiti kontakt i izloženost djece tim hormonskim otrovima.

Znanstvenici već godinama mjere i upozoravaju na kemijske koktele koji se nalaze u pićima u plastičnim bocama. Koncentracije su male, ali dovoljne da izazovu biološke učinke. U najnovijoj studiji autori naglašavaju da volumen od samo 4 mililitra flaširane vode sadrži dovoljnu količinu kemikalija za inhibiciju receptora za ženske i muške hormone. To je volumen vode koji stane u jedan čep. Konačno, Wagner i suradnici uspjeli su izdvojiti manju skupinu kemikalija koje specifično remete ravnotežu androgenih (muških), odnosno steroidnih hormona. Radi se o dialkiliranim maleatima i fumaratima koji su vrlo slični 'zloglasnim' ftalatima. Ftalati su omekšivači plastike, a zabranjeni su zbog dokaza da izazivaju reproduktivne poremećaje, ali i rak dojke. Čini se da su u polimernoj industriji odlučili ftalate jednostavno zamijeniti maleatima i fumaratima. To su, međutim, kemijski spojevi

za koje se dosada nije znalo da također pokazuju hormonsku aktivnost!«

PROMOVIRATI STAKLENU AMBALAŽU

Zaključak dr. Vrčeka temeljem znanstvenih rezultata njemačkih znanstvenika je jasan: »No jedno je sigurno, to su kemikalije kojima nije mjesto u pitkoj vodi. Voda bez fumarata, maleata ili drugih hormonskih otrova zacijelo je kvalitetnija i zdravija. Tu bi činjenicu trebala iskoristiti prehrambena industrija u Hrvatskoj (također i u Republici Srbiji, op. T.V.) i plasirati na tržište što veće količine izvorske vode u staklenim bocama... Staklo je mnogo prikladniji materijal za kontakt s hranom ili pićem, lakše se reciklira ili se može koristiti kao povratna ambalaža. Staklo ne propušta plinove niti ispušta sintetske estrogene.

U suradnji s mjerodavnim institucijama, znanstvenicima i udrugama za zaštitu potrošača treba promovirati uporabu staklene ambalaže koja sadrži i čuva bolji proizvod. Time bi se, barem djelomično, eliminirali mnogi uvozni proizvodi, koji su, zbog logike transporta, isključivo – u plastici. Izbjegavanje plastične ambalaže za piće pripada području prehrambene kulture i informiranosti. Zdravstveni rizik od redovite uporabe plastičnih boca to je veći što je korisnik mlađi.«

Tomislav Vuković

Kraljice (ophod po selu) i Kolo na Dove

Uz blagdan silaska Duha svetoga ili blagdana kojeg vjernici nazivaju još i *Dove*, bunjevački su Hrvati vezali običaj Kraljica. Kraljice, na sam blagdan obučene u narodnu nošnju i kraljičke krune, koje simboliziraju proljeće, donose blagoslov obiteljima. Mještani Tavankuta sjećaju se kako u prošlosti nije bilo obitelji koja nije željela primiti kraljice u svoj dom. One su u ophod išle na prvi i drugi dan Duhova.

Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo *Matija Gubec* u suradnji s mjesnom župom Srca Isusova dvadeset godina kontinuirano održava ovaj običaj. Kraljice su u nedjelju, na blagdan Duhova, sudjelovale na svetoj misi te župljane pozdravile ljeljanjem nakon mise ispred crkve. U popodnevним satima išle su u ophod obitelji, a u večernjim satima kraljice su pohodile kolo na Etno salašu *Balažević*. Kolo na *Dove* organiziralo je HKPD *Matija Gubec* sa željom da se ovaj običaj održi onakav kakav je nekada bio. Kolo na *Dove* jedna je od tema koju prikazuje i naivna slikarica *Cilika Dulić Kasiba*, jedna od slikarica-kroničarki tradicijskog načina života Bunjevaca.

I. D.

Kraljice – običaj na blagdan Duhova

Organizaciji HBKUD-a *Lemeš* djevojke su, drugu godinu za redom, uzveličale su svetu misu na blagdan Duhova u Lemešu u crkvi Male Gospe prisjećajući se običaja Kraljica. Iza priče pješke kraljice su svojim nastupom, ljeljanjem označile kraj uskršnjeg perioda izvodeći pjesmu *Procvatala zova*, a zatim su iza mise pred crkvom pjevale pjesmu *I mi selu idemo*. Na opće oduševljenje i radost vjernika oživljavanje starog običaja je kao iznenađenje izuzetno lijepo primljeno i pozdravljeno. Iza euharistije dolaskom na župni stan kraljice su pozdravile župnika vlč. **Antala Egedija** tekstom kraljičke pjesme *Ova j' kuća draga*. Organizirano kićenje zovom u selu je ove godine izostalo, što ne znači da se već dogodine neće organizirati ako se entuzijasti malo potrudu, a blagoslov Duha Svetoga bude nad njima pa se običaj kraljica vrati među puk. Ovogodišnje kraljice bile su **Sonja Vilić, Antonija Ileš, Ivana Racić, Tanja Pihler i Anastazija Jurić** dok je **Luka Vilić** bio pastir. Izvođenje Kraljica priredila je članica udruge **Ivana Petković** u ulozi nane. Istog dana Pedesetnice, štovatelji krunice su nakon svibanjske pobožnosti obavili iznimnu večernju pobožnost na čast Duha Svetoga kroz molitvu otajstava slavne krunice i još jednom ponovili zaziv Trećoj Božanskoj osobi.

Ž. Z.

Kraljice
u župi sv. Roka

Kolo
na Dove

POGLED S TRIBINA

RASPLET

Posljednje, 36. kolo, 1. HNL bit će odigrano sutra, u subotu, 30. svibnja. Zanimljivo, najjači duel između prvaka *Dinama* i doprvaka *Rijeke* naći će se u drugom planu, jer će u fokusu biti dva druga susreta koji donose konačan rasplet borbe za Europu i ostanak u društvu najboljih.

No, ipak ostanimo za trenutak još kod *Dinama*, jer ukoliko na svom Maksimiru odoli Riječanima, uspjeh će okončati prvenstvo kao jedina neporažena momčad, što je i u europskim nogometnim okvirima zapažen rezultat. Uz deset uzastopnih naslova prvaka, dodatno. Čestitamo.

Zagreb dočekuje *Istru 1961* u jedinom susretu koji znači za obje momčadi. Domaćini jure četvrto mjesto koje vodi u kvalifikacije za Ligu Europe, gostima iz Pule treba bod za osiguravanje prvoligaškog statusa. Par stotina kilometara dalje u srcu Slavonije, *Osijek* dočekuje *Slaven* i pobjeda je imperativ. Kako će sve to biti na zelenom travnjaku doznat ćemo sutra negdje oko 20 sati.

Svršetkom prvenstva 1. HNL nogometni fokus se prebacuje na reprezentativni rakurs. Izbornik **Niko Kovač** objavio je šiti popis igrača na koje računa za prijateljski susret protiv Gibraltara (7. lipnja) i kvalifikacijski ogled protiv Italije (12. lipnja). Prvi susret igrat će se pred prepunim gledalištem u Varaždinu, dok će se s Talijanima, zbog kazne UEFA igrati pred praznim tribinama u Splitu. Na koncu, evo popisa trenutačno najboljih hrvatskih nogometaša:

Vratari: **Danijel Subašić** (*Monaco*), **Lovre Kalinić** (*Hajduk*), **Ivan Vargić** (*Rijeka*)

Braniči: **Vedran Ćorluka** (*Lokomotiv*), **Tin Jedvaj** (*Bayer*), **Marin Leovac** (*Rijeka*), **Dejan Lovren** (*Liverpool*), **Danijel Pranjić** (*Panathinaikos*), **Gordon Schildenfeld** (*Panathinaikos*), **Darijo Srna** (*Šahtar*), **Ivan Tomečak** (*Rijeka*), **Domagoj Vida** (*Dynamo Kijev*), **Šime Vrsaljko** (*Sassuolo*)

Vezni: **Milan Badelj** (*Fiorentina*), **Marcelo Brozović** (*Inter Milano*), **Alen Halilović** (*Barcelona B*), **Mato Jajalo** (*Palermo*), **Mateo Kovačić** (*Inter Milano*), **Mario Pašalić** (*Elche*), **Ivan Rakitić** (*Barcelona*), **Marko Rog** (*Split*)

Napadači: **Nikola Kalinić** (*Dnipro*), **Andrej Kramarić** (*Leicester City*), **Mario Mandžukić** (*Atletico*), **Ivica Olić** (*HSV*), **Ivan Perišić** (*Wolfsburg*), **Marko Pjaca** (*Dinamo*), **Ante Rebić** (*Leipzig*), **Anas Sharbini** (*Rijeka*), **Mario Šitum** (*Spezia*).

D. P.

NOGOMET

Važna pobjeda *Hajduka*

Pogotkom mladog **Vlašića** *Hajduk* je minimalnim rezultatom (1:0) uspio svladati *Zagreb* i kolo prije kraja osigurati plasman u kvalifikacije za Ligu Europe. Na gostovanju u Puli, *Dinamo* je uspio ostati neporažen (1:1) i još ga samo jedno kolo dijeli od rekorda.

Ostali rezultati 35. kola: *Lokomotiva* – *Split* 0:3, *Rijeka* – *Osijek* 3:0, *Slaven* – *Zadar* 2:0

Tablica 1. HNL: *Dinamo* 85, *Rijeka* 75, *Hajduk* (-3) 49, *Lokomotiva* 45, *Zagreb* 43, *Slaven* 42, *Split* 40, *Istra 1961* 35, *Osijek* 33, *Zadar* 31

Temeljem članka 10. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Službeni glasnik RS* broj 135/04, 36/09) Gradska uprava, Odsjek za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica – Trg slobode br. 1. objavljuje:

OBAVJEŠTENJE

Nositelj projekta *TEHNOPAPIR* d.o.o, Beograd, Autoput za Novi Sad br. 74, podnio je zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš zatečenog stanja za projekt: *Skladištenje i tretman neopasnog otpada* na katastarskoj parceli br. 953 954 k.o Stari grad. Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj II. kat, Stare gradske kuće, soba 225 u periodu od 29. 5. 2015. do 8. 6. 2015, u vremenu od 10 do 12h.

Molimo vas da u gore navedenom roku, dostavite mišljenje, primjedbe o zahtjevu za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodaje se plac na obali jezera Palić, 2 motike. Informacije na telefon: 069 2887213.

Makarska – iznajmljujem sobe sa kupatilom, frižiderom, upotrebom kuhinje i parkingom za sezonu 2014. godine. Telefon za Srbiju: 060-6331910, telefon za Hrvatsku: 00385-21617909.

Zagreb, uži centar Černomerec, trosoban stan 60 m² zamjena za odgovarajuću nekretninu u Subotici, uz odgovarajuću doplatu – 62 000 eura. Tel.: 063/740-1895.

IZDAJEM dvo i četverokrevetne APARTMANE i SOBE u Lumbardi na otoku Korčuli. Svaki apartman i soba ima svoju TERASU i poseban ULAZ. Mogućnost ljetovanja VEĆIH GRUPA. Gostima je na raspolaganju veliki ROŠTILJ. Svi gosti imaju osiguran PARKING za automobile i plovila. Udaljenost od mora 150 m. Sve detalje možete vidjeti na www.apartmanikorcula.com. email: marko.gusak@apartmanikorcula.com Kontakt osoba: Marko Gusak, prof. 091/6012021 098/9622059.

Prodajem garažu od 18 m² u ulici Bore Stankovića 5. Prva s lijeve strane. Tel.: 064 1759512.

Prodaje se roljka za glačanje veša i drvena vaga s tegovima (mjeri do 500 kg). Tel.: 064 3910112

Tročlana obitelj prima stare osobe na dvorbu za nekretninu ili penziju. Tel. 062 1941729.

Kupujem njivu – poljoprivredno zemljište u jednom komadu većem od 5 ha. Tel.: 064 1759512

Subotica, prodaje se solidna kuća sa zasebnom garažom i prostranim dvorištem. Infrastruktura. Legalizovano. Cena po dogovoru. Vlasnik. Tel.: 065-5053962.

Izdajemo apartmane u Novom Vinodolskom. www.apartmani-karasic.com.

Sombor – prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Zagreb, u Srednjacima izdajem jednosobni stan, soba, kuhinja, kupatilo. gr. grijanje, telefon, renoviran, nov namještaj. Tel.: 024 547 204.

Prodaje se kuća u Petrovaradinu, Marina Držića 2a. Površina zemljišta je 100 m², stambena površina je 40 m². Tel.: 064 0125719.

Poklanjam crno-žute kratkodlake štence niskog rasta. Tel.: 024 528682 i 024 532570.

Podajemo obiteljsku katnu kuću 210 m² na placu od 670m² – garaža, kotlarnica, ljetna kuhinja i vinska komora sve opeka, plin, etažno grijanje, telefon, interfon, od autobusa 5 minuta. Subotica. Tel.: 024 546 061 ili 064 468788.

Prodajem Tv Samsung ekran ravan 82 cm, daljinski, namještaj visoki sjaj – regal 3,8, klupski stol, škrinja za jastuke i regal 2,v /2š. Tel.: 064 4681788.

Prodajem noviju trosobnu kuću na uglu, s placem od 524 m² u Novom naselju – Aleksandrovo. Tel.: 063-553-447.

Poklanja se žuta kera kratkodlaka, nižeg rasta i štene, može i odvojeno jer je već samostalno. Prodaje se njem. prikolica *Gobell* 10 t nosivosti. Tel.: 024 532-570.

Subotica centar – izdaje se uredski poslovni prostor, 4 prostorije, 130 m², tri telefonske linije, internet, parking prostor. Cijena po dogovoru. Tel: 024/529-745, 063/518-218.

Hrvat, 25 godina, zaposlen, vlasnik velike kuće u turističkom gradu Slavenska Orahovica kod Osijeka, traži djevojku zanatliju (frizerku) za dopisivanje – brak. Uz pismo poslati fotografiju. Ivan Peček, Stjepana Radića 10, HR 33515 Orahovica Slavenska, Hrvatska.

Prodaju se koturaljke, stolovi, stolice, tepisi, trajno-žareći štednjak, bunjevačka ruva, marame na vrat, muško odijelo, šubara, čizme, leandri u boji, limun, nova el. kosilica. Tel.: 024 528 682.

Izdajem u najam 20 ari placa u progonu u centru Tavankuta, pogodno za platenik ili organsku proizvodnju – ima bunar. Tel.: 064 5259245.

Prodaje se kuća – vikendica na zapadnoj obali jezera Palić. Tel.: 062 8687964.

Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, novu električnu kosilicu, muške čakšire s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marame, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke. Tel.: 024 532570.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz *Hrvatske riječi* VAŽI DO 29. 5. 2015.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga *CroArt* prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC *Bunjevačko kolo*, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:
dr. sc. Jasminka Dulić (hurednik@tippnet.rs)

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**
Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs
WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO 25 GODINA BRAKA NEVENKE I VLADIMIRA TUMBASA

Srebrni jubilej

Prije 25. godina, 12. svibnja 1990. godine, **Nevenka (Cvijanov)** i **Vladimir Tumbas** u subotičkoj Gradskoj kući, te u župnoj crkvi Isusova Uskrsnuća sklopili su brak. Tom prigodom pred Bogom i ljudima obećali su jedno drugome ljubav i vjernost. U istoj crkvi, na istome mjestu, nakon 25. godina zahvalili su Bogu na svim darovima kojima ih je obasipao kroz četvrt stoljeća zajedništva. Također, zahvalili su i za sve brige, teškoće i životne probleme s kojima su se susretali i koje su u zajedništvu uspjeli prevazići. Na misnom slavlju koje je kao i prije 25. godina predvodio mons. **Bela Stantić** prije svega zahvalili su jedno na drugome i na velikom daru od Boga, na djeci. Iz njihove ljubavi rođeni su **Antonia** (1993.), **Marko** (1994.) i **Anamaria** (2002.). Srebrni jubilej proslavili su u spomenutoj

crkvi, te u restoranu *Dukat*. Okupljeni u zajedništvo sa svojim rođacima i prijateljima, prisjetili su se kako je prije 25 godina izgledalo njihovo slavlje. Zajedničko gledanje svadbe, donijelo je smijeh, te pokoju suzu zbog onih kojih više nema, i osvježilo je uspomene, a još boljem ozračju doprinijeli su tamburaši koji su i prije 25 godina svirali – ansambl *Hajo*.

Danas kada se mnogi bračni parovi razvode zaista je potrebno slaviti i promovirati bračnu ljubav i zajedništvo, te mladima pokazati da je ipak moguće opstati i zajedno, ruku pod ruku prevazići teškoće koje naiđu u svakom braku. Važno je znati da ljubav pobjeđuje.

Ž. V.

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Kad je Maj ladan nije svit gladan...

Piše: Branko Ivković

Faljni čeljadi, borme mogu se ovi mladi sprdat koliko oćedu al kadgod je tako bilo, ako je bilo đurđevske, spasovske i dovske kiše bilo je puno u ambaru a i u čardaku, a imalo se šta i na pecu iznet. A sad samo nike farne, plastikače i nike

moderne uncutarije, pa daj vode a triba ti brdo civi i to trajadu svega godinu dvi, a onda ji vućaje po njivama, ta kako i ne bi, nećedu ji valjdar praviti da trvaje, ko će njim ondak kupiti za debele novce druge. Pa ondak priranu, pa sto vrsta otrovi a ondak se čudimo što nas furtom štogod boli ,zavrće. Eto niki dan kupijo Joso niki od ti jagoda pa se najo, kaže kad ga onda zavrniyo trbu, dobro što mu reterat nije zdravo daleko od salaša. Sad već i pilež drže u niki škrljetkama, av kako sad mogu ova dica munit koje jaje za sladoled, ta mi smo kadgod kad sladoledar prozvoni Ivković šorom za čas nakupili po guvnu desetak dvajst jaja i da vidiš sladoleda. No evo Periša me ismijava: »Ta idi Braniša baš si smišan, ta koji ti sladoledar više muti sladoled od jaja? Nevdiš da su puni dućani oni sesova u štanicli, samo sladoledari ne kupidu na štaniclu već na meter i sladoleda koliko oćeš.« E zato nam tako i ide čeljadi moja, sad se sve niki većinom da sam svatijo, kažedu mi pajdaši odavno da mi triba pet šest puta nacrtat i sve svatim, al izgleda mi da su imali pravo. Jeto svaćam da mi više državi ni ne tribamo, ta zato se ona ni ne paštri da saćuva ovu mladež da ne ide po bilom svitu. Eto na priliku i taj sladoledar išo Ivković šorom, niko mu navuć jaja sa salaša, a sad jaja iz škrljetke, sladoled iz štanicle, meso isto iz škrljetke, imade i niki krumpir na gusto za minut... Doduše ne znadem di je taj rasto kad ga moć opraviti za minut, valjdar nije u rajskoj bašči, božem prosti. Niki dan idem kroz varoš biciglom kroz naše sokake i borme sam se moro zastat prid dosta kapija, a kad zavirim priko kapije a ono korov do struka, i tako fajin puta. Znae šta to znači ne tribam vas svitovat, to bome nije dobro čeljadi moja, te su kuće prazne, tamo se neće više dica sigrat, bit ružena, ist maščom i pekmezom kruva, ta će dica divanit nikim tuđim jezikom, u nikoj tuđoj državi, neće ji majka i dida ni razumit kad jedared godišnje doćedu koji dan, šta kast, niko me štogod pritislo u prsima tute ispod prusluka da sam moro sać s bicigle, a kandar mi vitar i oko natrunijo pa sam moro otrt maramicom. Kad sam došo na salaš pripravijo sam višnjovac nuz ruku ,tribat će mi kad se doveće na vistima počmu faliti i udiljivat jedni drugima koji kake dnolove od veliki škatulja a na njima nacrtani novci.

Eto oće i dove čeljadi moja, idem poskidat svenutu zovu s taraba i kapija, a vi ne zaboravite, u nedilju je proštenje u našem selu, kod naše lipe crkve Prisveto trojstvo, na početku Ivković šora će bit još kako lipo. Svi ste pozvani, nemojte mi se molit kugod mlada oću neću neg naprid. A sad zbogom, pozdravlja vas Braniša.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Nisu svi učili iste škole

Baće Iva već nekoliko dana samo sidi u ganku i duše. Namrgodijo se ko kišni oblak pa nit da pomiluje mačka, nit da šljokne Taksu. Niš njegovom ni rič da prozbori, pa se već ozbiljno zabrinila za njega. Udesi se u prisunje, donese balončić katarke, pisan-ku i klajbas i samo ništa piše. Slova sitna, ko natrukovana, a ispiso po pisanke. Sve vrime novine o niki dan mu na astaliću u ganku okrenite nonaj list na kojemu je naj bradati u očala. Sića se kako je iz istorije

Piše: Ivan Andrašić

učijo da su taj i njegovi, još bradatiji, u Velikomu ratu čuda pravili, pa da su vomu svitu napravili više zla neg strancki što su došli pod puškom. Rat prošo, njega nova vlast tražila i našla i oma ga metnila u rešt. Potli mu svašta pitati, a onda mu se sudilo i prisudilo da se zatuče tako, da mu se ni za grob ne zna. Ezekvirala mu država sve imanje, iznašli da ga ni steko kako triba, neg prisvojijo puno toga tuđega. Vada je tako bilo, ka se godina tako učilo iz istorije. Učijo i njegov dada ka je išo na zanat i on ka je išo u jednu, pa u drugu, pa u treću škulu, a bome, učile i njegova i njeve cure, iz isti knjiga. A evo, pri niki dan obnarodovali da je vaj najnoviji sud iznašo i reko da se otoga dana imade sapit ko da vaj nikad ni ni bijo na nikakomu sudu, pa će se njegovima vratit i sve imanje što mu država Ezekvirala. Eto, taj sudija ko da ni ni išo u naše škole, pa ne zna istoriju. A ko zna, možda i ni bijo učit škole nigdi priko, možda išo ko nas, u kakegod privatne. Tamo se svašta uči, a ako baš kogod štogod i ne nauči, malo se skuplje plati, pa se škula ope brez brige svršši. Te privatne svršu i ni što nikada ne bi mogli državne, a svršu i ni što ji nikad nisu ni vidli. I svi uredno dobiju velike, šarene diplome, pa brzo budu i nikaki doktori. A na kraj, ko zna i o koji je sudija, možda i on zagazijo u kakugod politiku, pa više mora slušat gospodara, neg zakon. Danas ti je ko nas i brat protiv brata, samo ako nisu u iste partije, pa i ako su u iste, al nisu pod istim gospodarom. A ka ima kakoga čara, oma može svako sa svakim, pa makar prija bili i najveći dušmani. Eto, u novina i na televizije beštelovano i kako jedni što su bili u sudnice jako tapšali i radovali se što je tako prisudito. A baš njevi pri dvajst i koju tili njega i njegovoga dadu i sve što su dotle mirno živili u selu, zardanom kašikom. Jedni nosili iste šepe i ista znamenja ko i taj u Velikomu ratu, drugi crne šubare ko i njegovi. Nosili i iste brade i iste puške i iste nožekanje, čovek da se o stra skorepi ka ji samo vidi. A što je najlipše, ako sad kogod počme divanit no što je učijo iz istorije, država će ga toliko oglobit, da će mu cili život bucat i tamo di se ni ožežo. U tomu niko počo rdat na vraca, pa je samo sklonijo pisan-ku i klajbas i ošo ji odrezit.

29. svibnja 2015.

MISLI POZNATIH

- **Woody Allen:** Tajna da budeš sretan leži u tome da cijeniš i voliš.
- **Merion C. Gareti:** Majčina ljubav je gorivo koje omogućava da obična ljudska bića ostvare nemoguće.
- **Ivana Brlić Mažuranić:** Kad si sretan i sunce za tobom žuri.

KVIZ

Antun Branko Šimić

Kada i gdje je rođen pjesnik Antun Branko Šimić?
Kako se zove prva pjesma koju je objavio?
Koje je još književne časopise pokrenuo?
Kojem umjetničkom smjeru pripada većina njegovog lirskog opusa?
Kako se zove njegova jedina zbirka pjesama?
Kada je umro?

Umrro je 2. svibnja 1925. godine
Preobraženja
Ekspresionizmu
Juriš (1919.) i Književnik (1923.)
Zimska pjesma
Rođen je 1898. godine u Drinovcima

FOTO KUTAK

Tatina kći

VICEVI

Vrati se Perica iz škole i tata ga upita:

- Perice, je si li popravio onu jedinicu iz matematike?
- Nisam, tata, upisana je kemijskom olovkom.

Pitali malog Ivicu:

- Koji sok najviše voliš?
- Onaj od dvije litre – odgovori mališan.

GRADONAČELNIK GRADA SUBOTICA

Broj: II-00-352-467/2015

O G L A S

Gradonačelnik Grada Subotice dana 25. 5. 2015. godine donio je ODLUKU o raspisivanju javnog oglasa za sticanje prava postavljanja bilborda i reklamnih ploča na stupovima javne rasvjete na teritoriju Grada Subotica i prigradskih naselja putem javnog nadmetanja. Oglas se raspisuje za stjecanje prava na postavljanje bilborda i reklamnih ploča na stupovima javne rasvjete prema uvjetima danim u Odluci i prema sljedećem rasporedu lokacija za postavljanje :

BILBORDI :

14 lokacija u Gradu – ukupno 92 pozicije

7 lokacija u prigradskim naseljima – ukupno 27 pozicija

REKLAMNE PLOČE NA STUPOVIMA JAVNE RASVJETE:

28 lokacija – ukupno 451 pozicije

Oglas je otvoren od 1. lipnja 2015. godine zaključno s 12. lipnja 2015. godine.

Javno nadmetanje (dražba) održat će se dana 24. lipnja 2015. godine s početkom u 10 sati u plavoj dvorani stare Gradske kuće, Subotica, Trg Slobode broj 1.

Kompletan tekst oglasa objavit će se na oglasnoj tabli JP *Direkcija za izgradnju Grada Subotice*, Trg Republike broj 16, u prizemlju i na oglasnoj ploči Grada Subotice, Subotica, Trg Slobode broj 1, na II. katu, u Službenom listu Grada Subotice, na web adresi www.sudirekcija.rs i www.subotica.rs u periodu od 1. lipnja 2015. godine do 12. lipnja 2015. godine.Sve informacije u vezi s oglasom mogu se dobiti u JP *Direkcija za izgradnju Grada Subotice*, Trg Republike broj 16, u prizemlju (ured broj 4), ili putem telefona 024-666331 i 024-666384 (kontakt osoba Adnan Pervanović i Eva Landher) svakim radnim danom u vremenu od 10 do 12 sati – osim subote, a u kojem periodu se može preuzeti i kompletan tekst Oglasa.

Gradonačelnik grada Subotica
Jenö Maglai

GRADONAČELNIK GRADA SUBOTICA

Broj: II-00-352-466/2015

O G L A S

Gradonačelnik Grada Subotice dana 25. 5. 2015. godine donio je ODLUKU o raspisivanju javnog oglasa za davanje na privremeno korištenje dijela javne površine, putem javnog nadmetanja, radi postavljanja manjih montažnih objekata – kioska na teritoriju Grada Subotice.

Oglas se raspisuje za davanje na privremeno korištenje dijelova javne površine prema uvjetima danim u Odluci i prema sljedećem rasporedu lokacija za postavljanje manjih montažnih objekata – kioska:

MZ Centar I – 2 lokacije, MZ Centar II – 1 lokacija, MZ Centar III – 2 lokacije, MZ Bajnat – 1 lokacija, MZ Prozivka – 4 lokacije, MZ Ker – 1 lokacija, MZ Gat – 1 lokacija, MZ Mali Bajmok – 2 lokacije, MZ Novo Selo – 2 lokacije, MZ Zorka – 1 lokacija, MZ Peščara – 1 lokacija, MZ Dudova Šuma – 5 lokacija, MZ Željezničko naselje – 2 lokacije, MZ Kertvaroš – 3 lokacije, MZ Aleksandrovo – 3 lokacije, MZ Bački Vinogradi – 2 lokacije, MZ Bajmok – 2 lokacije, MZ Bikovo – 1 lokacija, MZ Čantavir – 6 lokacija, MZ Đurđin – 1 lokacija, MZ Kelebija – 4 lokacije, MZ Mirgeš – 1 lokacija, MZ Mala Bosna – 2 lokacije, MZ Mišićevo – 1 lokacija, MZ Novi Žednik – 1 lokacija, MZ Žednik – 1 lokacija i MZ Višnjevac – 1 lokacija.

Oglas je otvoren od 1. lipnja 2015. godine zaključno sa 12. lipnja 2015. godine.

Javno nadmetanje (licitacija) održat će se dana 26. lipnja 2015. godine s početkom u 10 sati u plavoj dvorani stare Gradske kuće, Subotica, Trg Slobode broj 1.

Kompletan tekst oglasa objavit će se na oglasnoj ploči JP *Direkcija za izgradnju Grada Subotice*, Trg Republike broj 16, u prizemlju i na oglasnoj ploči Grada Subotice, Subotica, Trg Slobode broj 1, na II. katu, u Službenom listu Grada Subotice, na web adresi www.sudirekcija.rs i www.subotica.rs u periodu od 1. lipnja do 12. lipnja 2015. godine.Sve informacije u vezi s oglasom mogu se dobiti u JP *Direkcija za izgradnju Grada Subotice*, Trg Republike broj 16, u prizemlju (ured broj 4), ili putem telefona 024-666331 i 024-666384 (kontakt osoba Adnan Pervanović i Eva Landher) svakim radnim danom u vremenu od 10 do 12 sati – osim subote, a u kojem periodu se može preuzeti i kompletan tekst Oglasa.

Gradonačelnik grada Subotica
Jenö Maglai

JOSIP ĐANIĆ, NOGOMETAŠ

Igrač zadaće

Dvadesetjednogodišnji **Josip Đanić**, nogometaš *Dinama* iz Sonte, predvodnik je mladoga vala igrača poniklih u nogometnoj školi kod trenera **Gorana Matića**. Treneri cijene njegove kvalitete, dobro se snalazi na svim pozicijama u ekipi, osim vratarske. Vrlo je brz i borben, odlično barata loptom i ima strahovit udarac i ljevicom i desnicom. Završio je Tehničku školu u Apatinu, smjer automehaničar. Poput većine vršnjaka, na diplomu gleda kao na nepotreban ukras, jer je izgubio svaku nadu da će pronaći uposlenje u struci.

OTKAD ZNA ZA SEBE, ZNA I ZA NOGOMET

Nogomet je zavolio još u djetinjim danima. »Odrastao sam u Beogradskoj ulici u Sonti. To je jedno usko, mirno sokače, prometa baš i nema puno, pa je tu bila milina pikati loptu. I ne sjećam se kada sam prvi

put potrčao za njom, valjda odmah čim sam prohodao. Znam samo da je to bilo u toj uličici, s djecom iz susjedstva. U susjedstvu je bilo puno dječaka pa smo po cijele dane trčali za loptom i glumili velike nogometaše. Tako smo u tim našim uličnim utakmicama učili prve nogometne korake. Bilo je tu i raskravljenih koljena, ponekad i pocijepanih hlača. E, tada bi kod kuće znalo biti i vrlo vruće za male nogometaše«, uz osmijeh se prisjeća Josip. »Već od 2001. godine, od I. razreda osnovne, počeo sam pohađati i *Dinamovu* nogometnu školu. Prvi trener bio mi je Goran Matić. On mi je izgradio temelje za sve što danas znam, a kod svih nas je razvio i dobre radne navike, osjećaj sportskog poštenja, a uvijek nam je govorio da nije toliko bitno da budemo dobri nogometaši, nego prije svega dobri i poštteni ljudi. Iz godine u godinu napredak je bio očit, bili smo sjajna generacija.

Mogli smo daleko dogurati, ali *Dinama* je bio u besparici, pa nismo mogli biti prijavljeni za kadetsku ili juniorsku ligu. Za prvu ekipu bili smo premladi, mogli smo biti registrirani tek s navršених 16 godina, uz specijalni liječnički pregled«, žali za propuštenim prilikom svoje generacije Josip.

PRELAZAK U PRVU EKIPU

Josipova generacija se, zbog nemogućnosti natjecateljskog loptanja osipala. Pojedini, vrlo daroviti mladi nogometaši, polako su odustajali od sportskih aktivnosti. Okretali su se izazovima noćnog života, neki od njih i privlačnim, osobito za svoju dob, neprimjerenim porocima. Josip je bio ustrajan, njegov sportski duh nije ustuknuo. »Moja velika ljubav prema nogometu i želja da jednog dana zaigram u prvoj ekipi *Dinama* bila je jača od izazova tumaranja i tulumarenja po kafićima. Tako sam, najviše pod utjecajem svojega rođaka, današnjeg trenera plavih **Vinka Đanića**, dospio u prvu ekipu. Tamo me je dočekao tadašnji trener **Željko Vidaković**. Ubrzo sam obavio potrebne liječničke pretrage i zaigrao, kao najmlađi nogometaš u ekipi. »Od prve utakmice za *Dinama* igram po lijevom boku. Moja igra najbliža je onom što se nekada zvalo ofenzivni branič. Neskromno bih rekao da posjedujem i snagu i brzinu, a još od djetinjstva i neustrašivost, pa mi ta pozicija savršeno odgovara. Sada sam već među iskusnijim igračima u ekipi, pa me trener sve češće daje zadaće u srednjem redu. Jedino mi je žao što zbog odlaska na sezonski rad u inozemstvu nisam više pomogao ovoj vrlo mladoj ekipi

Dinama. Znam kako im je i ja sam u debitantskoj sezoni jako velikim očima gledao u iskusnije suigrače«, priča Josip.

PERSPEKTIVE

Josip Đanić je izučeni automehaničar. Nekada za bilo koje mjesto zlatno, danas, u hiperprodukciji ovih kadrova, besperspektivno zanimanje. Poput mnogih mladih, o uposlenju u struci može samo sanjati. »Prije upisa u srednju školu nitko nam nije govorio da ćemo, kad završimo srednjoškolsku izobrazbu, postati samo statistički brojevi na tržištu rada, ili, u najboljem slučaju, uposliti se i raditi nešto što nema nikakve veze s izučenim zanimanjem. Ovoja proljeća bio sam u Njemačkoj na tromjesečnom sezonskom radu. Vrstu posla ne biram, samo neka je pošteno plaćen. Za sada planiram još godinu dvije ići u Njemačku na ovaj način, a poslije toga planiram pronaći nešto bolje i dugoročnije, isto u inozemstvu. Glede nogometa sam vrlo zadovoljan, ne bih želio mijenjati klub. Volim *Dinama* i ne bih ga napuštao do kraja svoje nogometne karijere. U mlađim kategorijama sam volio igrati s braćom **Mihaljev**, **Valentinom** i **Kristianom**, a sada sa svojim uzorom, **Josipom Galom**. NK *Dinama* je u ovoj sezoni drastično pomladio ekipu, tako da sam s 21 godinom među starijim igračima. Mislim da će trener Đanić za godinu dvije od nas napraviti ozbiljnu, respektabilnu ekipu. Ovoj mladosti je potrebno samo vrijeme, iskustvo i stručan rad, a oni su najbolji produkti *Dinamove* nogometne škole u posljednjih nekoliko godina«, završava priču Josip Đanić.

Ivan Andrašić

NATJEČAJ

za sufinanciranje hrvatskih udruga u Republici Srbiji iz područja kulture u 2015. godini

Manifestacije, projekti i djelatnosti koje su predmet sufinanciranja

Natječaj se raspisuje za sufinanciranje sljedećih aktivnosti:

Zaštita, očuvanje i predstavljanje kulturne baštine Hrvata u Republici Srbiji;
Organiziranje manifestacija kulture lokalnog, regionalnog ili međunarodnoga karaktera;
Audio-vizualno dokumentiranje tradicijske kulture i običaja hrvatske zajednice u Republici Srbiji;
Izdavanje knjiga;
Sufinanciranje redovite djelatnosti.

Cilj natječaja

Očuvanje i promicanje kulturne baštine Hrvata u Republici Srbiji, kao i potpora u radu kulturnih udruga koje djeluju unutar hrvatskoga kulturnog prostora u Republici Srbiji.

Proračun

Ukupni iznos sredstava natječaja je 1.400.000,00 dinara.

Vrijeme realizacije

Natječaj se raspisuje za 2015. godinu.

Odobrena sredstva biti će isplaćivana sukcesivno, sukladno dinamici priljeva sredstava na račun HNV-a i datumu održavanja manifestacije.

Opći uvjeti

Pravo sudjelovanja imaju registrirane hrvatske udruge (društva) koje djeluju u Republici Srbiji;
Prijave se podnose isključivo na obrascu HNV-a, putem pošte ili osobno, na adresu: Hrvatsko nacionalno vijeće, Preradovićeve 13, 24000 Subotica, s naznakom: »Za natječaj«;
Rok prijave na natječaj je 15 dana od dana objave natječaja u tjedniku »Hrvatska riječ«;
Nepravodobne, nepotpune i nepravilno popunjene prijave neće se razmatrati;
Natječajna dokumentacija se ne vraća podnositeljima.

Posebni uvjeti

Udruge kojima budu odobrena sredstva po ovom natječaju u obvezi su:
prilikom organizacije manifestacija, na istima jasno istaknuti obilježja hrvatske zajednice u Republici Srbiji, naznačiti da je u realiziranju manifestacije ili projekta sudjelovalo Hrvatsko nacionalno vijeće, poslati financijsko izvješće u roku od 15 dana nakon realizacije projekta, a najkasnije do konca 2015. godine.
Hrvatsko nacionalno vijeće neće uzimati u razmatranje prijave podnositelja kojima su dodijeljena sredstva na temelju prijašnjih natječaja Hrvatskog nacionalnog vijeća, a nisu izmirili obveze preuzete po tim natječajima i nisu dostavili financijsko izvješće o utrošku dodijeljenih sredstava.
Također podnositelji koji ne dostave financijsko izvješće i koji se ne budu pridržavali ovih odredbi neće imati pravo sudjelovati na sljedećem natječaju HNV-a.

Kriteriji raspodjele sredstava

Raspodjela sredstava vršit će se sukladno sljedećim kriterijima:

Regionalna ravnomjernost;

Vrijednosni, umjetnički i estetski kriteriji, kvaliteta i profesionalnost u radu;

Tradicionalni karakter manifestacije ili nakladničkog projekta u kulturnom prostoru hrvatske zajednice;

Doprinos ostvarivanju regionalne i međunarodne kulturne suradnje;

Doprinos njegovanju kulture, unaprijeđenju i promicanju tradicionalnog i suvremenog umjetničkog stvaralaštva nacionalne zajednice.

Hrvatsko nacionalno vijeće